לשון למודים

LINGUA ERUDITORUM;

SIVE METHODICA INSTITUTIO LINGUÆ SANCTÆ:

IN QUA,

Ut omnia quæ ad τὸ τεχνικὸν, plurima etiam quæ ad τὸ ἱστορικὸν Linguæ pertinent, absolutâ brevitate facilique ordine tractarentur, operam adhibuit

VICTORINUS BYTHNER,
Linguæ Hebr. Professor.

CUI ADDITA EST

INTRODUCTIO ad Linguam *Chaldæam* Veteris TESTAMENTI, AUTHORE eodem.

Editio novissima, ultimam manum Authoris jam passa.

LONDINI,

Typis *T. Roycroft*, & venalis prostat apud *Jonam Hart*, 1675.

In fine Michol,

אשר למד ותורה לו לקנין
ולא למד יסוד (a) דקדוק ולא ב׳,
כמו הורש אשר ינהג שורים
וידו מבלי מלמד ודרבן

Qui diſcit, & lex ei (eſt) *in poſſeſſionem*
Et non diſcit fundamenta Grammatices,
neque intelligit,
(Eſt) *ſicut arator, qui agit boves ;*
Et manus ejus (eſt) *ſine baculo aut ſtimulo.*

(a) דקק eſt *accuratè & ſubtiliter diſſerere*, unde דקדוק *Grammatica*, q. ſubtilis & accurata diſquiſitio. Qui igitur obiter tantùm & perfunctoriè Grammaticam docent, ii turpiter in ejus etymon impingunt.

23 May 61 B.M. Hill

sona exprimunt numeros, decem priores
unitate, novem sequentes denario, postrema
centenario crescunt crescunt cum quinq finalib

loco finalium adhibentur literae centenariae;
תק vel ך 500. תת vel ף 800.

Hae punctis subnotatae millenarios significant
et supra בא 2000 טו non יה 15.

SCELETON hujus Institutionis.

Institutionis hujus Regulæ, quædam agunt de Linguæ Hebr.
- Partib. integrantib. *Vide* A.
- Ipsâ voce. *Vide* C.

A. *Partes linguæ integrantes sunt*, vel

- *Simplices*,
  - *Consonæ*, quæ dividuntur ratione
    - *Organorum*, R. 1. per quinque instrumenta, inter quæ *Guttural.* אהחע sunt præcipui usus.
    - *Potestatis*, in
      - Quiescentes, R. 2. quæ carentes vocali, sub, vel post se, non leguntur.
      - Mobiles, sunt cæteræ omnes.
    - *Figura* in
      - Uniformes, ubique eandem figuram habentes.
      - Biformes, R. 3. quinque literæ finales.
  - *Puncta*, *Vide* B.
- *Composita*, sunt syllaba, Reg. 22. *Pura*, constans ex una litera; *Mixta*, ex pluribus.

B. *Puncta*

B

Puncta ſunt vel

- *Vocalia*
  - *Propriè dicta decem.* Reg. 4. Longa ſc. & Brevia.
  - *Imprópriè dictum eſt Sheva, qd aut eſt*
    - *Simplex.*
      - *Mobile.* R. 5. ab initio, in medio, poſt vocalem longam accentu tonico carentem; ſub dageſh; poſt alterum (:) Et horum, geminum nuſquam conſiſtit, ſed prius mutatur in (.) (-) (ᵥ) aut (ᵥ°) R. 6.
      - *Quieſ.* eſt ſemper aliàs
        - *Expreſſum.* R. 7. quod tollitur ſub (ך) mediano, præcedente (.) R. 8.
        - *Sub intellectum*, ſub omni finali mobili, R. 9 cujus vicem ſubit (-) Furtiv. ſub ע ח ה R. 10.
    - *Compoſitum* triplex (-:) (:::) (ᵥ:) R. 11. & ſubjicitur gutturalib. R. 12. quæ
      - punctuant præcedentem ſimili brevi puncto. R. 13.
      - iterum liberè reaſſumunt (:) R. 14.
      - ſequente (:) amittunt vel ſuum (:) vel ſuam vocalem, R. 15.
      - non tolerant ante ſe (-:) ſed producunt illud in [-] R. 16.

A

Por-

A

Pronunciationi inservientia ſunt.

- *Dageſch*
  - *Lene*, R. 17. in literis *Begadh-kephath*, ab initio vel poſt (:) quieſcens.
  - *Forte*, poſt vocalem brevem regulariter, R. 18. quod demitur
    - neceſſariò ex gutturalib. & compenſatur vocali longâ, R. 19.
    - accelerandæ pronunciationis causâ ex litera ſhevata, R. 20.
- *Mappick*, Reg. 12. eſt in ſolo ה finali, mobili.

C.

Vox generaliter ſpectata, eſt

- *Declinabilis*.
  - *Nomen*. Vide D.
  - *Pronomen*. E.
  - *Verbum*.
    - Perfectum F.
    - Imperfectum
      - Quieſcent. G.
      - Defect. H.
- *Indeclinabilis*, ſive particula.
  - Separabilis, pertinet ad Lexica.
  - Inſeparabilis. I.

Utrique

Utrique voci accidit
- *Suffixio*
  - *Affixorum*. K.
  - *Literarum paragog*. L.
- *Mutatio*. M.
- *Accentus*. N.

Vox declinabilis est vel
- *Nuda*, ex solis radicalib. constans.
- *Aucta*, literas האמנתי accipiens.
  - R. 23.
    - *illius*, prima radical. post Heemanthic. accipit (ı) R. 24.
    - *hujus*, litera Heemanthica itidem poscit (:) R. 25.

D.
Nomen considera-tur vel in statu
- *Simplici*, ubi
  - *Genus*
    - Masculin. Reg. 26. desinit in quamcunque literam.
    - Fœmin. Reg. 27. exit in ה vel ת
    - Neutrum. Reg. 28. exprimitur per adjectivum absolutè positum.
  - *Comparatio*, R. 29. peragitur in
    - *Comparativo* per *magis* & *præ*.
    - *Superlativo* per *valdè* & *in*.
  - B
- A

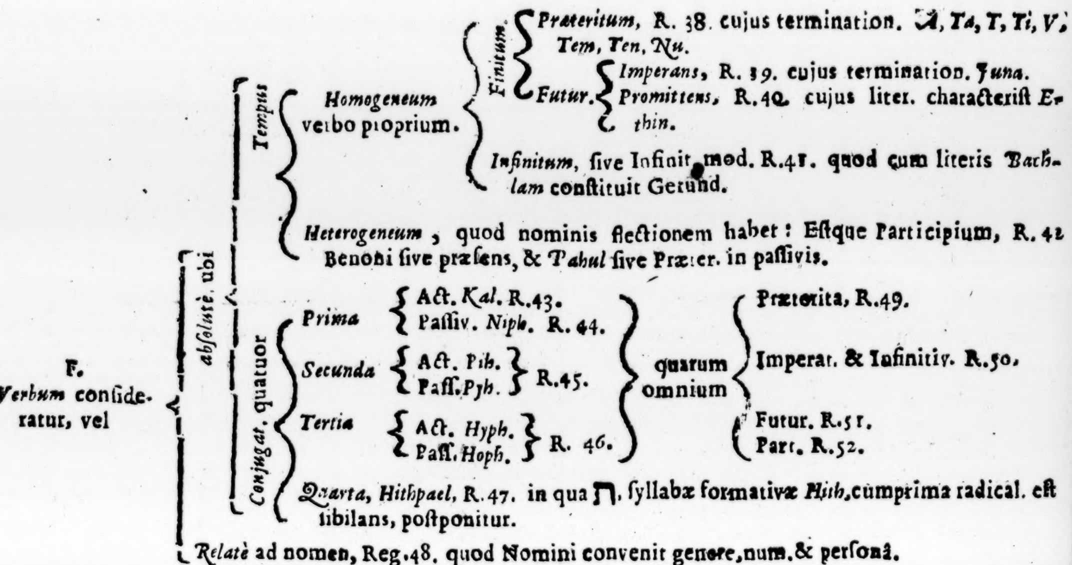
Nume-

- **A**
  - **B**
    - *Numerus*
      - Dualis, R.30. exit in ים.
      - Pluralis
        - Mascul. R.31. in ים.
        - Fœmin. R 32. in ות.
    - *Casus*, Reg.33. aliquando discernuntur articulis præfixis, ה index Nomin. Vocat. præcipuè Genit. ל Genit.& Dat. את Accusat. ב & מ Ablativi.
  - *Constructio*; spectans congruentiam Substantivi cum
    - Substantivo in Regim. & tum fœmin. ה transit in ת & masc. ים. in י.. R.34.
    - Adjectivo, quod semper substantivum sequitur, R.35.

E.

Pronomina sunt quinque;

- Tria declinabilia, R.36. personæ scilicet primæ, secundæ & tertiæ.
- Duo indeclinabilia, R.37. Relativum scil. & Interrogativum.

F.
Verbum confideratur, vel

- *absolutè*, ubi
  - *Tempus*
    - *Homogeneum* verbo proprium.
      - *Finitum.*
        - *Præteritum*, R. 38. cujus termination. ת, *Ta, T, Ti, V, Tem, Ten, Nu.*
        - *Futur.*
          - *Imperans*, R. 39. cujus termination. *Juna.*
          - *Promittens*, R. 40. cujus liter. characterist *Ethin.*
      - *Infinitum*, five Infinit. mod. R. 41. quod cum literis *Bachlam* constituit Gerund.
    - *Heterogeneum*, quod nominis flectionem habet: Estque Participium, R. 42 Benoni five præsens, & *Pahul* five Præter. in passivis.
  - *Conjugat.* quatuor
    - *Prima*
      - Act. *Kal.* R. 43.
      - Passiv. *Niph.* R. 44.
    - *Secunda* (R. 45.)
      - Act. *Pih.*
      - Pass. *Pyh.*
    - *Tertia* (R. 46.)
      - Act. *Hyph.*
      - Pass. *Hoph.*
    - (quarum omnium)
      - Præterita, R. 49.
      - Imperat. & Infinitiv. R. 50.
      - Futur. R. 51.
      - Part. R. 52.
    - *Quarta, Hithpael*, R. 47. in qua ת, syllabæ formativæ *Hith*, cumprima radical. est fibilans, postponitur.
- *Relatè* ad nomen, Reg. 48. quod Nomini convenit genere, num. & persona.

G. *Quiescentia* sunt vel in radicali

- *Primâ*
  - א, quæ primam syllab. Fut. Kal, faciunt ו R.53.
  - י ubi prima radic. in
    - *Kal.*
      - Imperat. & Infinit. abjicitur, R.54.
      - Futuro, occultatur in [..] R.55.
    - *Niphal* in Præt. & Part. transit in ו, in Imper. Fut. & Infin. in י dageshatum. R.56.
    - *Hiphil* transit in ו / *Hophal* in ו — Reg. 57.
- *Secundâ* ו quæ in Conjug.
  - *Primâ & tertiâ*
    - *expungunt* mediam Thematis, R.58.
    - *desinunt* in
      - Kal.
        - Præterito & Participio in [ּ] R.59.
        - Imperat. Fut. & Infinit. in י R.60.
      - toto Niphal in ו R.61.
    - *assumunt* ו ante efform. ה & נ in Præt. Niph. & Hiph. R.62.
  - *Secundâ & quartâ*, loco dagesh assumunt ו ad formam Pohel, R.63.
- *Tertiâ*,
  - א, quod quiescit in
    - Kal in [ּ]
    - reliquis in [..]
    - R.64.
  - ה, R.65. quod in
    - *medio* syllabam
      - terminans, mutatur in י quiescens.
      - inchoans, abjicitur, R.66.
    - *fine* apocopatur, R.67. maximè ob ו Convers.

H.
Defectiva habent radicalem

- *Primam* נ, sicque נ
  - *initiale* ab Imp. & Infin. Kal. exulat, R. 68.
  - *medianum* in Fut. Kal, Præt. & Part. Niph. toto Hiph. & Hoph. in dagesh commutatur, R. 69.
- *Secundam geminatam*, quæ in Conjug.
  - *Levibus*
    - syncopant mediam, R. 70.
    - assumunt ו in Præteritis, ante efformativ. נ & ת R. 71.
  - *Gravibus*, loco dagesh habent ו ad formam Pohel, R. 72.
- *Tertiam* נ vel ת, quod sequente servili נ vel ת per dagesch compensatur, R. 73.

I.
Literæ præfixæ sunt septem,

- מ Reg. 74. (à, ab, de, præ,) præfigitur per [.] sequente dagesh: sed gutturalib. & ר per [..]
- ש Reg. 75. (qui, quæ, quod, quòd) habet, [ֶ] sequente dagesh.
- ה
  - Emphaticum, R 76. & Relativ. habet [ַ] sequente dagesh, sed ante guttural. & plerumque [ָ]
  - Erotematicum, R. 77. præfigitur cum [ֲ]
- ו
  - Copulativum, R. 78. habet [:] sed ante aliud [:] aut literam Labialem assumit וּ, at ante accent. distinctiv. [ָ]
  - Conversivum, Futur. præfigitur per [ַ] sequente dagesh, R. 79. ante [י] amittit dagesh, & ante א habet [ָ]

כ *sicut*

A

כ *sicut* — notantur cum [:] R.80. propter ל accentum cum [ˇ]

ל *ad, in* — excludunt ה Emphatic. R.81.

ב *in, per* — ante *Elohim* gestant [..] & ante *Adhonai* & *Jehová*. [-] R. 82.

assumunt syllabicas adjectiones, *De*, *Thi*, *Mo*, sed rarius, R.83.

K.

Affixa, R. 84. copulantur vocibus.

- *declinabilib.* per certa puncta à Reg.85. ad 96. ut jam in Tabella habes. Et.
  - mutant termination. Præt. *A* in *Ath*, *Ta* in *T*, *T* in *Ti*, *Tem* & *Ten* in *Tu*. R.97.
  - transponunt puncta, in forma *Pha-kedhá*, & *Phá-kedhú*, R.98.
  - præmittunt sibi (י) in Dual. & Plural. num. R.99.
  - inserunt נ Epenthet. in Futuris, R.100.
- *indeclinabilibus* more declinabilium, R.101.

Tabula

Tabula Affixorum, monſtrans qualia puncta ſibi præmittunt In Nominibus & Participiis.			In Verbis.		
In ſingul. numero.	In Plur. & Duali.		In Præteritis.	In reliquis.	
ִי ֵנוּ	ַי in pauſa ָי ֵינוּ	*meus a. um* *noſter a. um.*	ַנִי m. ְנִי f. ַנוּ m. ְנוּ f.	ֵנִי ֵנוּ	*mihi, me.* *nobis, nos.*
ְךָ ְכָה in pauſa ֶךָ cum gut ֲךָ ְכֶם ֵךְ ֵכִי ְכֶן	ֶיךָ ֵיכֶם ַיִךְ ֵיכֶן	*tuus a.um.*m *veſt.a.um.*m. *tuus a. um.*f. *veſter a.um.*f	ְךָ ְכֶם ֵךְ ְכֶן	In omnibus.	*tibi, te.* m. *vobis, vos.*m. *tibi, te.* f. *vobis, vos.*f.
וֹ הוּ ֵהוּ ֵנוּ ָהוּ ָם ָמוֹ ָהּ ָן	ָיו ָיהוּ ֵיהֶם ֵימוֹ ָם ֶיהָ ֵיהֶן ָן	*ejus, ſuus.* *eorum, ſuor.* *ejus, ſua.* *illarū, ſuar.*	וֹ ָהוּ m. ְהוּ f. ָם ָמוֹ m. ְמוֹ f. ָהּ ָן	ֵהוּ ֶנּוּ ֵנְהוּ ֵם ֵמוֹ ֶהָ ֶנָּה ֵן	*illi, illum.* *illis, illos.* *illi, illam.* *illis, illas.*

L. *Literæ Paragogicæ* ſunt ſex R. 102.

- א apponi ſolet terminationi verbali ו
- ה ſecundæ perſ. Præt. & Futuri utriuſque num. primæ. In nominib. Loci dicitur *Locale.*
- ו Regimini.
- י Participiis.
- ן terminationibus Verborum ו. & ו
- ת. tribus Infinitivis.

M. *Mutatio vocum* fit in

- *Conſonis.*
  - ה
    - radicale in flexione generis aut numeri, itémque in Affixione abjicitur R. 103.
    - efformativ. generis; cum Affix. mutatur in ת, R. 104.
  - ם multitudinis ob Affix. tollitur, R. 105.
- *Formis*, cum in Regimine ה mutatur in ת in iis quæ incipiunt à מ vel ת Heemanth. R. 106.

A *Punctis*

- A *Punctis*, ob
  - *euphoniam* ponitur
    - (ׄ) pro (ׅ), (ׁ.) pro (..) & contrà, ו pro ו & contrà, ו pro (ׂ) vel (ׄ) & contrà, (.) pro (-) vel (ׄ) & contrà, R.107.
    - (-) { pro terminali (..) R.108. / ante gutturalem kametſatam pro (ׂ) R.109.
    - duplex [ׄ] quando penult. litera eſt ח, ע pro duplici [-] R.110.
    - [..] produplici [ׂ] cum penult. eſt א, R.111.
    - dageſh, loco vocalis linguæ, & contrà, R.112.
  - *incrementum & Regimen*, R.113. mutatur.
    - [ׄ] { penult. in [:] R.114. / ultim. in [-] R.115.
    - [ׅ] { penult. in [:] R.116. / finale in [:] R.117.

A [ו] { penult. in [:] vel [ׇ°] R. 118.
ultim. in [:] R. 119.

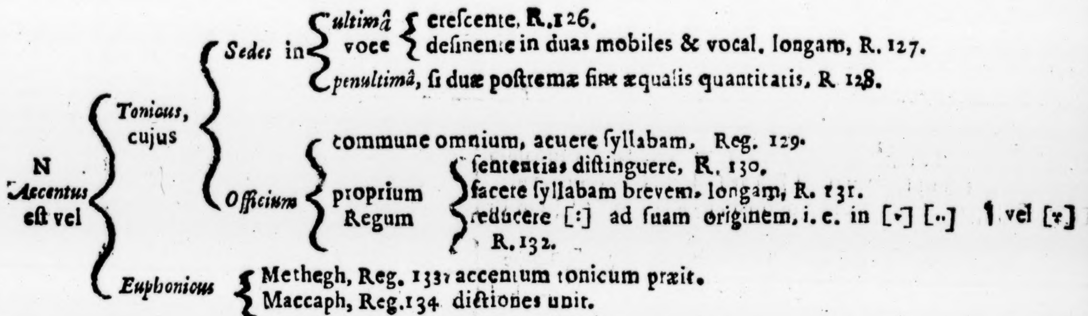
[ַ] { penult. in [:] R. 120.
ultim. in Nom. flexione, & verbor. Affix. in [ָ] in Nomin. verò Affixione & ה parag. in [:] R. 121.

[ֶ] { penult. in [:]
ultim. cum Affixo in [:] in declinat.
in [ָ] R. 122. } R. 122

[.] ultim. ante [ו] { cum Affix. in [:]
in declinat. in [ָ] R. 123.

forma מוּת & בּוֹת in unam longam, R. 124. scil. [ָ] & [ֶ] præsente ו in וּ, & [ַ] ac [ֵ] præsente [י] in [ִ]
crescentium defectivor. longæ in breves, R. 125.

Acoen-

N Accentus est vel
- *Tonicus*, cujus
  - *Sedes* in
    - *ultimâ* voce
      - crescente, R. 126.
      - desinente in duas mobiles & vocal. longam, R. 127.
    - *penultimâ*, si duæ postremæ sint æqualis quantitatis, R. 128.
  - *Officium*
    - commune omnium, acuere syllabam, Reg. 129.
    - proprium Regum
      - sententias distinguere, R. 130.
      - facere syllabam brevem, longam, R. 131.
      - reducere [:] ad suam originem, i. e. in [·] [··] ‖ vel [·] R. 132.
- *Euphonicus*
  - Methegh, Reg. 133, accentum tonicum præit.
  - Maccaph, Reg. 134 dictiones unit.

APPENDIX.

1. De Aramæismis, sive Chaldaismis & Syriacismis, à Reg. 135, ad 146.
2. De Investig. Thematis, à Reg. 147, ad 161.

LITE-

LITERARUM HEBRAICARUM

Nomina.	*Figuræ.*	*Finales.* comnaphetz	*Similitudo.*	*Poteſtas.*	*Num.*
Aleph	א			*Spiritus lenis*, quem Græci per (᾿) notant, ut ἀδὰμ ; nudam oris apertionem indicat. (᾿) Spirit	1
Bheth	ב		ב כ	*bh* leniſſimum, cum dageſh, בּ *b* durum.	2
Ghimel	ג		ג נ	*gh* leniſſimum, cum dageſh גּ *g* durum.	3
Dhaleth	ד		ד ך ר	*dh* leniſſimum, ferè ut in Anglor. articulo *that*, cum dageſh דּ *d* durum.	4
He	ה		ה ח	*h Spiritus denſus* Græcorum (῾) ut in ἁμὰν.	5
Vau	ו		ו ז	*v* conſon. quâ Græci carent : ſeu digam mon *vv*.	6
Zajin	ז		ז ן	ζ vel *ſ*. dum inter vocales pronunciatur, ut in *miſer* : nimius ille ſuſurrus literæ צ hic temperatur. . tz.	7
Hheth	ח		ח ת	*hh* ſpiritus denſior, quàm denſus (῾) Græcor. aſperiùs pronunciandum quàm ה. mitiùs quàm כ	8
Teth	ט		ט ם	*t* Latinum vel Græc. τ.	9
Jodh	י		י ן	*j* conſonans, ictu quodam petit ultimos dentes.	10

Chaph	כ	ך			*ch* proximè accedit ad χ, crassiore spiritu effertur quàm ח, cum dagesh כּ & ק eandem prolationem obtinent.	20
Lamedh	ל				*l* Latinum, λ Græcor.	30
Mem	מ	ם			*m* Latinum, in interiori parte sonum, compressis labiis, colligit, quem postea mugitu quodam exerit.	40
Nun	נ	ן			*n* Latinum, ν Græcorum.	50
Samech	ס		ס	ם	*s* sibilum anserum & serpentum refert.	60
Ghnajin	ע		ע	ʏ	sonum habet talem (ut Syrus Grammaticus ait) qualem vitulus edit, absente matre.	70
Phe	פ	ף			*ph* vel *F.* cum dagesh פּ *p* Latin.	80
Tzade	צ	ץ			*ts* asperiori susurru profertur quàm ז	90
Koph	ק				*k* vel *q* Latinum.	100
Resch	ר				*r* Persio litera canina. quòd tremulâ linguæ vibratione, canum, dum ringuntur, sonum imitatur.	200
Schin	שׁ				*sch* cum puncto *Jamin*, i.e. dextro, sonat *sch*, Anglor. *sh*: non longè abit à Latina prolatione, in *scindo, ascendo.*	300
Sin	שׂ				cum puncto sinistro sonat ut *s*. etsi non tam intensi spiritûs sit.	
Thau	ת				*th* Græc. ϑ. ut effertur in Anglor. *thief, smith*; cum dagesh תּ *t* durum.	400

Thau | ת | durum. | 400

ergo ח pronunciandū ut Kh apud cambro-brit. non autem
ut כ (ch) aliter non esset litera gutturalis sed palati.
Similiter litera ע si idem sonet ac gn vel ng, organum
ejus erit palatum et lingua.

litera [illegible] Ehevi carentes &c
quiescentes

viz
exc. He in fine dictionis; ו semper, ~~ה cum mappik~~
et י post ָ, ַ, ִ, vel ֵ. ~~pronunciantur~~

Quiescentes saepe non scribuntur, interdū redundant.

וְהָאִשָּׁה gen 3.12

CAPUT I.

De Consonis & Vocalibus.

Atione organi, literæ dividuntur in R. 1.

*Gutturales	אהחע
Labiales	בומף
Palati	גיכק
Linguales	דטלנת
Dentales	זסצרש

Consect. Literæ ejusdem instrumenti sæpe inter se commutantur: ut, נסה & נשא *eleva.*

Quiescentes אהוי Ehevi, *carentes sub, vel post se vocali, quiescunt*, i. e. elingues fiunt. R. 2.

Exc. 1. (י) in fine dictionis, post (ּ) (-) ו vel י quasi dipthongescit; ut, פני *pa-naj*, גוי *goj*, גלוי *ga-luj.*

2. ו In fine movetur, licèt vocali careat; ut פיו *piv.*

Consect. 1. *Ehevi* de facili inter se permutantur: ut ex פרה fit פרי *fructus.*

2. *Quiescentes*, quia inter pronunci-

nunciandum non audiuntur, sæpe in ſcribendo negliguntur; & contrà, interdum redundant

R. 3. Finales ךםןףץ memoriali Camnaphetz comprehenduntur. Sicque ſemper in fine vocis pinguntur: excepto הֵם ipſi, Neh. 2. 13. cum ם recurvo in fine. Et לְםַרְבֵּה ad multiplicationem, Eſa. 9. 7. cum ם clauſo in medio.

R. 4. *Vocales propriè dictæ ſunt decem.*

Longæ.			*Breves.*		
Kamets	ָ	a	Patahh	ַ	ă
Tſeri	ֵ	e	Segol	ֶ	ε
Hhirek magn.	ִי	ει	(ִ) parvum	ִ	ι
Hholem	וֹ	ω	(ָ) breve	ָ	o
Shurek	וּ	ν	Kybbutz	ֻ	υ

Notæ. 1. Vocales non inchoant ſyllabam; excepto וּ ante Labiales vel literam ſhevatam: ut, וּמָה *V-má*, וּלְשׁוֹן *V-leſhón*.

2. Vocales longæ conſtituunt per ſe ſyllabam, (ut מָ *ma*) nec attrahunt ad ſe literam ſequentem, niſi in fine dictionis: ut, גֵּר *ger*.

3. Vocales breves attrahunt ad ſe literam ſequentem: ut סַר *ſar*. Excepto (ַ) (ֶ) & (ָ) in penult. ſyllaba,

ut

finales ץףןםך camnapletz.

~~Ex his (.) et (i) semper longa sunt. At Kybbutz sequente dagesh, patach et segol sequente sheva aut dagesh, Shurek in medio vocis aut etiam Kamatz reliqua omnia et Hhirek (ᵀ) (.) (:) et ... sequente sheva aut dagesh nullo interveniente accentu) pro brevibus habentur~~

Hholem non solū supra ו sed super aliam quamvis literam punctatur; ut שׁ sic punctū super שׁ aut שׂ Hholem etiā est quoties deest alia vocalis.

(..) et (i) semper longa sunt, reliqua ancipites.

~~vocales ancipites~~

(sub Kibbutz) (⋱) sequente dagesh
(–) et (∵) sequente sheva aut dagesh
(ᵀ) et Hhirek utrumq, item (ו) medianum sequente sheva aut dagesh, et nullo interveniente accentu
aliter semper longa sunt.

} pro brevibus habentur

hic longū est per notam sequentem; ob similem rationem cur non –, ·· nunquam sequentem literam attrahant, vocales breves nisi sequatur sheva aut dagesh. ∴ non nisi sequente dagesh
not. 9.

vocales longæ non attrahunt lram sequentem

voc: breves attrahunt lram seq:

longæ non attrahunt, nisi in fine dictionis

voc non incohant syllabam — [illegible] ante lab vel schevali[illegible] virtualiter est consona[illegible] 7 shevata R 78.

ut נַעַר *Ná-ɥar*, מֶלֶךְ *Mé-lech*, יֶרֶב *ji-rebh*.

4. (ׂ.) aliquando ſcribitur abſque (ׂ) Et tum, *omne* (•) *in fine dictionis ſuſtinens accentum: aut in medio, non ſequente* (:) *aut dageſh*, *longum eſt*: ut נִפְּלִים דָוִד.

5. (ׂ.) vel ו medianum, immediatè ſequente (:) aut dageſh, breves ſunt: ut, כִּיתְרוֹן *Cith-ron*, יוּלְּדוּ *jul-ledhú*.

6. (וֹ) interdum ſcribitur ſine ו, ut לֹא. Coaleſcit cum שׁ, quando præcedens litera vocali caret: ut מֹשֶׁה *Moſhé*. Cum שׂ, quoties ipſa litera שׂ vocali deſtituitur: ut שֹׂנֵא *So-né*.

7. (וֹ) vel ו habens aliam contiguam vocalem, eſt conſona ו: ut, יְהוָֹה *Jeho-vá*. קִוָּה *Kiv-vá*, ſicque ו geſtat dageſh.

8. Figura (ָ) eſt (ָ) breve,

1. Ante (ֳ) ut מָאֳחָז *Mo-obház*. קָסְמִי *Ko-ſomi*.
2. Ante (:) aut dageſh, nullo interveniente accentu: ut, זָכְרָה *Zoch-rá*, רָנּוּ *Ron-nú*.
3. Ante lineam Maccaph: ut, כָּל־ *col*. *Exc*. א vel ה, ut לָא־ *la*, מָה־ *ma*.
4. Si ſit finale, in dictione quæ inci-

incipit cum ו convers. ut וַיָּקָם *Vaj-já-kom.*

9. (:) non sequente dagesh, est vicarium דּ ו, ut גְּבֻלְךָ *Gebhu-lechá.*

C A P. II.

De Sheva Simplici (:) & Composito.

R. 5. *SHeva (:) legitur per E rapidissimum.*

1. Ab initio vocis: ut דְּדָן *dedhan.*

2. Im medio post vocalem longam: ut מָסְרָה *Ma-sera (aut longa vicariam; ut יְבָרְכֻךָ jeghú-rechá.)*

3. Post socium, i. e. *alterum* (:) ut נִפְקְדוּ *Niph-kedhú.*

4. Sub dagesh, ut מַסְּרוּ *Mas-serú (etiam subintellectum:* ut הַלְלוּ *Ha-le-lu*, ex הַלְּלוּ Vide R.20.)

R. 6. *Geminum* (:) *ab initio*, (& in medio post syllabam perfectam) *nusquam consistit, sed prius mutatur in* (·) (-) *vel* (‥) maximè ob guttural. & ר. *Rarissimè in* (.·).

Posteriori (:) ablato, prius redit: ut פִּקְדוּנִי ex פִּקְדוּ quod ex פָּקַד R. 121.

R. 7. *Sheva syllabam terminat* (i.e. quiescit.)

1. In

וְכִבְשֻׁה gen. 1.28.

Vocalis impropria ~~est~~ Sheva ~~?~~ duplex est

Sheva { Simplex (:) e rapidissimū.
compositū, ~~?~~ est triplex } Hhateph { patahh (-:) a
Segol (∵:) e
Kametz (ᴛ:) o } breviss.

Sheva (sive simplex, sive ɔpositū) ~~quoniā impropria vocalis~~ nequit per se, absq; ~~?~~ vocali ꝓpria, ~~vel ꝓnunciari~~ vel syllabam ɔstituere vel ꝓnunciari. Hinc

Geminum (:) ab initio syllabae non ɔsistit sed prius mutatur in (·) (-) vel (∵) rarissimè in (ᴛ°).
posterior ~~sheva~~ ablato prius redit.

Sheva (:) movetur quoties ɔsona ejus syllabam incohat.
— aliter quiescit.

לְהַחְשִׁל

Sheva Syllabam incohans movetur
— non incohans quiescit.

[G]en 1.5. Reg. 2.

ita; sub dagesh forte ut

× חֹשֶׁךְ וְ gen. 1. 2.

וְרוּחַ gen 1. 2 × רָקִיעַ

1. In fine dictionis: ut קָמְתְּ *kámt.*

2. In medio post vocalem brevem: ut קַמְתָּ *kám-ta.*

3. Ante socium: ut קֹשְׁטְ *kosht.*

4. Post vocalem longam accentu tonico notatam: ut מָסָרְתָּ *Ma-sar-ta* (*Est a. accentus tonicus, vel solus, vel si sint duo in eadem voce, ultimus.*)

(:) *Quiescens sub* (י) *mediano tollitur, cum præcedit* (·) *ut,* וַיְהִי *pro* וַיְּהִי (*sheva n. quiescens non competit* (ו) *Sic* מִימִינִי *pro* מִימִינִי. R. 8

Subintelligitur (:) *quiescens in fine, sub omni consona mobili, vocali destitutâ: ut,* פָּקַד *q.* פָּקַדְ. R. 9

Ac mox elucescit, dum literæ finali aliquid additur: ut, פָּקַדְתָּ ex פָּקַד.

*Ponitur verò expresse in ךְ non Kametzato. Item sub literis בְּדְק & טפק post socium (:); ut יֵשְׁבְ *jishb,* תּוֹסְף *tosph,* קֹשְׁטְ *kosht,* יַשְׁקְ *jashk.*

Vicem shevatis subintellecti, subit (-) *Furtivum sub gutturalibus* עחה *& ante consonam effertur.* R. 10

Ponitúrque sub ultima post unam ex 4. postremis vocalibus longis, aut etiam (ֹ) ut אֱלוֹהַּ *Eloah,* שָׁלוּחַ *sha-luahh.*

luahh. Sed incremento accedente evanescit: ut אֱלֹהִים.

Sub penultima verò, in forma פְּקֻדַּת ut גְּבַהַת *ga-bháaht*, pro גָּבְהַת. Sic, שְׁמַעַת *sha máaʿt*, לְקַחַת *la-káaht*. Itémque in unico Fut. Kal. יֵחַד *jíahhd*, pro יֵחַד ex יֶחֱדֶה, Vide Reg. 67. n. 1.

nota Rae falsa est.

Hujus notæ nullus adeò usus est apud Hebræos, qui non agnoscunt *patahh* furtivum, nisi sub ultima.

R. 11 *Sheva Compositum est triplex*, Hhateph i.e. *raptum*.

	Sheva simplex (:)	e rapidissime
Pathahh -:	*a*	*brevius,*
Segol ∵:	*e*	*brevi-*
Kamets ᵀ:	*o*	*viori.*

R. 12 *Gutturales loco* (:) Mobilis, *perpetuò compositum amant.* Loco (:) Quiescentis, *usitaté.*

Hostis enim gutturalium est (:) utpotè cujus rapiditas cum sono gutturalium non consistit: proindè gutturales nunquam assumunt (:) mobile, raro quiescens.

Prætereà, regulariter solæ gutturales admittunt Sheva compositum: ideóque (-:) vel (∵:), sub non-gutturalibus, fit tantùm adventitium: ut וּשְׁמַע *& audi*, לֻקְּחָה *sumpta est*.

Guttu

gen. 1.1.

n gabaaht sed gabahoi pro אֲבָהָת ob res 13 = 15. c

oinde nota hac falsa est.

אלני gen. 1.1.

naxime (–), sub א potius (:)

× וַיַּעַשׂ gen. 1. 7

Gutturalis shevâ composito affecta, punctuat præcedentem (mobiliter shevandam) *eo puncto ex quo componitur.* R. 13

Scilicet { ֲ ֱ ֳ } punctuat præcedentem cum { ַ ֶ ָ }

Hhateph (*i.e.* sheva compositum) *prognata vocali ex se, liberè redit in* (:) *ut* יֶהְגֶּה meditabitur, *ex* יֶהֱגֶה *pro* יְהֱגֶה *Sic* יַהְפֹךְ vertet, *ex* יַהֲפֹךְ *pro* יְהֲפֹךְ R. 14

(Sicque, quando sub gutturali reperitur (:) & præcedens litera servilis habet (-) vel (∵) tunc tale (:) ortum est ex composito.)

Sheva compositum non patitur post se simplex: ideóque amittit vel suum (:) *vel suam vocalem*, & transit in (:) simplex: *ut*, מַעַשְׂךָ *pro* מַעֲשְׂךָ *ex* מַעֲשֶׂה opus. *Sic* נֶהֶפְכוּ *pro* נֶהֱפְכוּ *ex* נֶהֱפַךְ conversus fuit. R. 15

Gutturales non tolerant ante se (-) *ideóque illud sub servili* ה *producunt in* (-) *ut*, הַאִם an si? *pro* הְ infrà Reg. 77. R. 16

CAP. III.

De Dagesh & Mappik.

(*Dagesh*, à Chald. voce דְּגַשׁ *pupugit*, est punctum in ventre literæ. Estque vel *Lene* vel *Forte.*)

R.17 *DAgesh Lene, à sex literis* בְּגַד כְּפַת *aspirationem tollit, earúmque pronunciationem nonnihil roborat.* (Ut fit in Latino, Imber, Agmen, Lego.)

× Regulariter imprimitur ab initio: in medio a. & in fine, post (:) silens, ut פָּקַדְתְּ, פִּקַּדְתִּי Omittitur verò ab initio post *Ehevi*; ut, כִּי כָלוּ בְיָגוֹן At si præcesserit vox יְהוָה, aut accentus Regius; vel etiam duæ ex בְּגַד כְּפַת concurrant, Dagesh ab initio post quiescentes manet: ut, יְהוָה בַּשָּׁמַיִם *Jehova in cœlis.* וְהָיָה כְּעֵץ *& erit* (vir ille) *instar arboris.* (ubi suprà יְהוָה ponitur accentus *Rebia.*) בְּנֵי דְדָן *filii Dedhan.* It. omittitur in medio in Affixo, כֶם, aut si (:) fuerit ex vocali longa profectum, ut בִּלְבַבְכֶם ex לֵבָב *cor.* Itémque in forma מַלְכוּת

(*Nota.* Dagesh *Lene*, dicitur comparatione

בָּרָא gen ii. ומַבְדִּל 1.5.

תֹהוּ הָיְתָה gen 1.2.

[...]ilicet cum vocali careat, verum si pro

[...]nuncientur, post eas non omittitur dagesh; (post ultimam vocalem)

עֵינֵי תָּמִיד

unà quivis ex בגד.כפת [illegible] et ex ~~[illegible]~~ aspirationem toll
dagesh lene imprimitur l[itte]rae quae syllabam inc
forte inscriptum est l[itte]rae syllabam terminanti eamq[ue] duplic

et relativum
Item dagesh post ה emphaticum,
relativum pro אֲשֶׁר & post ו
conversivum futuri est characteris

* הָאָרֶץ

gutturalib[us] et Resh non imprimitur dagesh

defectum dagesh pensat vocalis longa; et vice ver
dente dagesh mutatur longa in brevem R. 125.

paratione ejus quod *Forte* appellamus: nam lenius eo est, cum alioquin *Lene* propriè non sit.)

Dagesh Forte literas duplicat; ita, ut prior literæ pars cum priori, & posterior cum posteriori puncto, efferatur: ut, פִּקֵּד Pak-kedh. *Regulariter sequitur vocalem brevem*; longam non nisi *accentuatam: ut*, לָ֫מָּה *Excepto* בָּתִּים battim, *domus*. R.18

Estque triplex:

1. *Characteristicum*, formationis, Conjugationis scil. secundæ & quartæ.

2. *Compensativum*, literæ deficientis.

3. *Euphonicum*, ornatûs, quod est omnium literarum, sed maximè tertiæ radicalis, quando sub secunda præcedit (·) (-) vel (:) ut כְּלִמָּה, קְטַנָּה, עֲבֻדָּה, Aut quando vox terminatur in (י) ut, עָנִי *pauper*. Pl. עֲנִיִּים

Consonæ gutturis & canina ר, *abhorrent à dagesh*, (א tamen 4 in locis, & ר 9 eo afficitur;) *ideóque defectum ejus vocali longâ compensant:* scilicet mutando (-) in (ָ) & (.) aut (ֶ) in (..) & (ֻ) vel (ֻ) in וּ aut וֹ. R.19

Et hæc quidem compensatio ante ר semper fit : at ante gutturales sæpe compensatio negligitur.

R. 20 *Dagesh* (accelerandæ pronunciationis causâ) *sæpè ex literis shevatis tollitur, maximè* (י) *vel* מ, *necnon ultimâ mobili vocali destitutâ :* *ut* וַיְכַל & perfecit, *pro* וַיְכַלֶּה Vide Reg.67. R.5.n.4.

R.21 *Mappik* (*à* נָפַק eduxit) *est punctum in solo* ה *finali, ut doceat illud conatu quodam efferendum :* ut אֱלוֹהַּ. Sed incremento accedente, perit: ut, אֱלֹהִים.

CAP. IV.

De SYLLABA.

(Ex Consonis & Vocalibus fit Syllaba, quæ est vel Pura vel Mixta.)

R.22 *PUra constat ex una consona : ut* פָּ pa. *Mixta ex duabus tribúsve : ut* קַד kadh, קַדְתְּ kadht.

Utriusque proprietas est unam tantùm vocalem complecti ; ideóque Hebræi veras dipthongos non agnoscunt

מְרַחֶפֶת gen.1.2 וְתֵרָאֶה .1.9.

וַיְהִי gen.1.3.
ps.4.1.
2 gen 2

cunt, ſed tantùm *Quaſi-dipthongos.* Nam etſi ו & י in fine dictionis, à quibuſdam dipthongeſcere dicantur, ut קָו *kav*, גּוֹי *goi*, גָּלוּי *ga-luj*, ſi tamen ei aliquid addideris, mox oſtendit ſe eſſe conſonantem & non vocalem: ut, קָוִים *kav-vám*, גּוֹיִם *go-jim*, גְּלוּיִים *gelu-jim*. Simile quid eſt in Latino *Cui*, *cujus*. *Ei*, *ejus*.

CAP. V.

De Voce in Communi.

VOX *Nuda*, *ſive* Primitiva, *ſolis literis Radicalibus conſtat : ut* R.23
דָּבָר verbum.

Aucta ſive *Derivativa*, præter Radicales, aliquam ex ſex literis (*quæ hoc vocabulo artis comprehenduntur*) הֶאֱמַנְתִּי à tergo vel à fronte ſuſcipit; ut מִדְבָּר *deſertum*.

Literarum *Heemanthi* uſus eſt in omni voce. In Nominibus Heemanthicis א ה & ת præponuntur: ut, אֶצְבַּע *digitus*, הַשְׁמָעוּת *auditus*, תְּהִלָּה *laus*. (Sin a. poſtponantur, non formam

Heemanthicam, ſed terminationem ſœm. conſtituunt, R.27.)

מ rariùs dictionem claudit: ut, סַלְעָם *attacus*, פִּדְיוֹם *redemptio*. Sícque aliquando format adverbia, ut יוֹמָם *interdiu*, פִּתְאֹם *repentè*, חִנָּם *gratis*. Sed ſæpiſſimè vocem inchoat: ut, מַאֲכָל *cibus*, מַמְּגוּרוֹת (quod ſolum eſt cum duplici מ Heemanth.) *granaria*. Et plerunque מ nomina inſtrumenti conſtituit: ut מָגֵן *clypeus*, מַפֻּחַ *follis*. מַפְתֵּחַ *clavis*, מוֹרֶה *ventilabrum*, מְנוֹרָה *candelabrum*. Et ſic מָאוֹר *luminare*, i. e. corpus pellucidum, per quod אוֹר *lux*, ſplendorem ſuum tranſmittit.

נ Propriis præponitur:ut *Nimrod*, *Naphthali*. Rariùs Appellativis, ut נַפְתּוּל *lucta*, נִמְבְזֶה *contemptum*, (cum duabus literis Heemant. vel compoſit. ex particip. Niph.& מ Heemant. *contemptibile.*) Fini (*præcedente* (ָ) *vel* (וֹ)) ſæpiùs ſuperadditur: ut, קָרְבָּן *oblatio*, *donum*, כִּבְשָׁן *fornax*, חֶסְרוֹן *defectus*, זִכָּרוֹן *memoria*. Et aliquando וֹן diminutionem notat: ut, שַׁבָּתוֹן *ſabbathulum*, tempus illud quod de die profano ad ſacrum additur.

(י) Præ-

gen. 1. 14.

gen. 1. 8.

Fiunt nomina a Radice
1° mutatione vocalium; ut דֶּרֶךְ a דָּרַךְ
2° abjectione Radicalium; ut לֵךְ הֵן דֵּעַ ut
amissam radicalem longa vocalis ɔpensat.
3° additione servilium Heemanthi. (~~ad Reg. 23.~~)
~~et~~ a fronte vel ad finem.

(י) Præpositum in Propriis frequens: ut, *Jeconia*, (qui Jer. 22. 24. per contemptum vocatus *Conia.*) Rariùs Appellativis, ut יַלְקוּט *pera*, יַנְשׁוּף *vespertilio*, יִצְהָר *oleum*, יְקוּם *substantia*, &c. Postpositum format adjectiva: ut, נָכְרִי *alienus*, חָפְשִׁי *liber*. Item, Numeralia ordinalia, ut, שֵׁנִי *secundus*, שְׁלִישִׁי *tertius*. Item, Gentilia, ut, מִצְרִי *Ægyptius*, quæ ob insignem aliquam proprietatem, aliquando transeunt in appellativa: ut, Jon. 1. עִבְרִי *Hebræus ego*; LXX. δοῦλος Κυρίου. Jer. 3. *Juxta vias sedisti* כְּעַרְבִי *sicut Arabs*. Hier. *ut latro:* fuerat enim gens latrociniis dedita. Sic כְּנַעֲנִי *Cananæus* pro mercatore; כַּשְׂדִי *Chaldæus* pro astrologo, *&c.*

Prima Radicalis in Nominibus & Verbis perfectis accipit (:) quoties ei litera Heemanthica præfigitur: ut מִשְׁפָּט judicium. R. 24

Excipies si fuerit dagesh in prima vel secunda litera radicali: ut תִּפַּקֵד, דִּפֵּקֵד.

Litera Heemanthica, primæ radicali præfixa, naturâ suâ poscit (:). R. 25

Hoc enim est vinculum, per quod

ſerviles radicalibus annectuntur. Sin vox includat literam quieſcent. ו, aut geminatam, literæ Heemant. amant vocalem longam, juxta Reg. 58. ut מָלוֹן (à לוּן) *diverſorium*, מֵרוּץ (à רוּץ) *curſus*, מָגֵן (à גָּנַן) *clypeus*, מֵסֵב (à סָבַב) *circulus*.

CAP. VI.
De NOMINE.

R.26 *MAſculinum exit in radicalem literam, vel in ſervilem quamcunque præter* ה *&* ת.

Exc. 1. Nomina fœmellarum, locorum, urbium, regionum, ventorum, (ut & ipſa nomina appellationis, מָקוֹם *locus*, עִיר *urbs*, רוּחַ *ventus*) & rerum naturâ vel arte geminarum, quæ etiamſi deſinant in radicalem, ſunt tamen fœminina; ut רָחֵל *ovis*, *Rachel*, בָּבֶל *Babylon*, צָפוֹן *Aquilo*, רֶגֶל *pes*, חֶרֶב *gladius anceps*. Alia ferè omnia ſunt Maſcul. pauca communia. 2. Numeralia cardinalia à tribus ad decem, cùm deſinunt in radical. ſunt fœminina: ut, שָׁלֹשׁ *tres*.

Et

rarissime reperitur cum (:) ut
קוֹם: substantia ex קום

ut et 1a radicalis

אֱלֹהִים gen: 1.1. hoc est præter 17. et 2. 51. 51 51 51 51:
~~hoc est, excepto~~ ~~[illegible]~~ 517. nam 51.. non excipitur.

in numeris cardinalibus a decem ad viginti
articuli digitis singularibus, a viginti ad mille pl
uralibus exprimantur. Minor num: præcedit majo
ordinalis supra decimū cardinali exprimitur;
עֲשַׂר אַחַד. &c

Et contrà in ſervile ה vel ת, ſunt maſculina: ut שְׁלֹשָׁה & שְׁלֹשֶׁת.

Nota. Maſculin. deſinens in (י) Hemanthic. format de ſe fœmin. per ית. vel יָה. ut, מִצְרִי *Ægyptius*, מִצְרִית & מִצְרִיָּה *Ægyptia*.

Fœmininum deſinit in ſervile ה *vel* ת. R. 27.

Fitq;	הָ	ut	טוֹבָה bona, & cum א loco ה, חֲגָּא commotio, שֵׁנָא ſomnus.
	תְ		מְנָת pars.
	תַ		אַחַת una, *pro* אַחֶדֶת
	תֶ		אֱמֶת veritas, *pro* אֱמֶנֶת
	תֶ		תִּפְאֶרֶת decus.
	ית		רֵאשִׁית principium.
	ות		אָחוֹת ſoror.
	ות		מַלְכוּת regnum.

Ad majorem emphaſin cum utroque ſigno fœm. in תָה ut יְשׁוּעָתָה omnimoda ſalus. Non eſt in Deo עַוְלָתָה nè minima quidem iniquitas. Sic in Verbis, נִפְלְאָתָה admodum mirabilis fuit: הֶחְבֵּאתָה probè & pulchrè occultavit.

Mallem dicere ה hoc eſſe paragogicum, imprimis cum & ipſa accentus

tus

tus ſituatio hoc videtur innuere juxta notam ſequentem.

Nota. Terminatio fœm. ָה gestat accentum in ultima, ut: צְדָקָה *juſtitia.* Sicque differt ab ה Paragog. vel Locali, (infrà Reg. 102.) quæ habent accent. in penultima, ut לַיְלָה *nox,* שְׁאֹלָה *in infernum.*

R.28 *Neutrum exprimitur per adjectivum abſolutè poſitum : ut,* לא טוב *Non bonus,* i.e. non bonum hominem eſſe ſolum. Non in ore ejus נְכוֹנָה *recta,* i. e. rectum. אַחַת *Unam petii,* אוֹתָהּ *illam requiram,* i.e. unum illud. Linguam loquentem גְדוֹלוֹת *magnas,* i.e. magnalia.

R.29 *Comparativi particula eſt* יוֹתֵר magis & מִן præ: *Superlativi verò* מְאֹד valdè, & ב in: *ut,* Cui velit rex facere honorem magìs à me, i.e. quàm mihi. In Novo Teſtamento, *Bonum eſt ingredi vitam claudum, quàm,* &c. i. e. melius. Ità, *Magna gloria domûs poſterioris* מִן *præ priori,* i.e. major. *Boni amores tui* מִיַּיִן *præ vino.* i.e. meliores. Sic, Bonum valdé. Moſes mitis valdé. Leo fortis in beſtiis. *In N.T.* Benedicta in mulieribus.

Nota.

הַיַּבָּשָׁה gen. 1. 9.

e
I
ij
n
ſ
p

p
a
i.
N
m
d
c
l
fi
G
v
h
i.
i.
ru
ni
N
ex
H
E

Notæ 1. מ comparativum poteſt etiam explicari adverſativè: ut טוב *Bonum eſt ſe recipere ad Jehovam,* מִבְּטֹחַ *præ confidere in homine*, i. e. melius, non autem. Et in N.T. *Deſcendit iſte juſtificatus, quàm ille:* ἢ pro ἢ, non autem ille.

2. Superlativum etiam exprimitur per Nomen Dei; ut, *Montes Dei*, i.e. altiſſimi. *Pavor Dei. Sopor Domini*, i.e. maximus. *Civitas magna Deo.* In N. T. *Moſes venuſtus Deo. Arma militiæ noſtræ potentia Deo*, i.e. admodum potentia. Item per Adjectivum continuè repetitum: ut, *Malum malum*, i.e. peſſimum. *Profundum profundum. Ficus bonæ bonæ.* Item per Genitivum pluralem ejuſdem vel diverſi nominis, præſertim ſi adjunctam habeat qualitatem: ut, *Rex regum*, i. e. potentiſſimus. *Servus ſervorum*, i.e. abjectiſſimus. *Canticum canticorum*, i.e. excellentiſſimum. Nam Genitivus plural. reflexus ſuper ſuum Nominativum, ſingularem importat excellentiam: *aiunt Colonienſes in Hiſpanum.* Et ſic *Vanitas vanitatum.* Et in N.T. *Cœli cœlorum*, i.e. altiſſimi.

mi. Jud.v.18. *Secundùm desideria* sua ipsorum ambulantes *improbitatum.* Item per duo Synonima: ut, lutum *cœni*, i.e. profundiss. *obscuritas tenebrarum*, id est, densissima: *iniquitas peccati*, i.e. maximè peccaminosa. *Pluvia imbris*, i.e. maxima. In Novo Testamento, *in felle amaritudinis*, *magnitudo potentiæ*, *robur virium*, *caligo tenebrarum.*

R.30 *Numerus est triplex: Singularis*, *ut.* כָּנָף ala. *Dualis*, כְּנָפַיִם duæ alæ. *Plural.* כְּנָפוֹת plures alæ.

Dualis (potissimùm adhibetur in rebus naturâ vel arte geminis,&) exit *in* יִם *ut*, יוֹמַיִם *biduum.*

Et si adsit ה fœmininum, mutatur in ת, ut, שָׁנָה *annus*, שְׁנָתַיִם *biennium.*

R.31 *Pluralis masculin. adjicit suo singulari* ים. *Quædam* ין. *more Chaldæorum*, *ut* יָמִין dies. *Pauca* ־י *ex forma constructa Syrorum: ut*, שָׂדַי agri. *Et sic* אֲדֹנָי Dominus.

Desinentia in (י) plerunque syncopant alterum: ut כְּלִי *vas.* Plural. כֵּלִים.

R.32 *Pluralis fœminin. adjicit suo singulari*

ſua
um.
um
ne-
itas
ſa.
ovo
is,
m,

ris,
læ.

in.
xit

tur
ni-

ſin-
dæ-
for-
gri.

co-
ral.

ſin-
lari

+ excipias unum אַמָהוֹת ex אָמָה
ancilla.

gen. 1. 2.

לְמְאֹרֹת a מָאוֹר gen. 1. 16.

gen. 1. 15.

l alia quædam, ab אַח, אַחִים: שׁוֹק
ea, שׁוֹקַיִם: שׁוֹר, שְׁוָרִים: דוֹד
יְלִים, חַיִל: חֲוָחִים, חוֹחַ: דְוָדִים

g

n
f
ſ

ſ
n
u
n
p
n
a
t
t
a
S
fi

gulari ות, *abjectis* ה *vel* ת *servilibus.*

At verò ית. mutatur in יות. Et ות in יות ut, חָפְשִׁית *libertas.* Plur. חָפְשִׁיּוֹת Et מַלְכוּת *regnum.* Plur. מַלְכֻיּוֹת.

Et Nomina radicalia formæ { שַׂלְמָה חֶרְפָּה שִׂמְחָה } in plnrali habent formam צְדָקוֹת, i. e. sub prima radicali (:) sub secunda (ֶ) ut שִׂמְחָה *lætitia*, Plur. שְׂמָחוֹת

Anomalia Numeri. 1. Quædam sunt Dualia tantùm, vel Pluralia terminatione, & singularia intellectu: ut מַיִם *aquæ*, פָּנִים *facies.* 2. Nomina metallorum & liquidorum carent plurali: Ætatum, singulari. 3. Multa mascul. in plur. exeunt in ות, ut אָבוֹת *patres.* Et fœmin. in ים. ut תְּאֵנִים ex תְּאֵנָה *ficus.* Quædam etiam utramque terminationem admittunt: ut, צְבָאִים & צְבָאוֹת *exercitus.* 4. Hæc sequentia prorsus variant à suis singularibus: ut, אֱנוֹשׁ *homo* אֲנָשִׁים, בַּיִת *domus* בָּתִּים, בֵּן *filius* בָּנִים, יוֹם *dies* יָמִים, עִיר *urbs* עָרִים, רֹאשׁ *caput* רָאשִׁים, תַּיִשׁ *hircus* תְּיָשִׁים Sic fœmin. אָחוֹת *soror* אֲחָיוֹת, בַּת *filia* בָּנוֹת, עַיִן *fons* עֲיָנוֹת 5. Pluralis

lis ponitur de uno ex ſingularibus, quando Scriptura unum aliquod incertè indicat: ut, Sepultus eſt *in civitatibus* Gilead. Super pullum filium *aſinarum*. Catulus *leænarum*. Et deſcendit Jonas *ad latera* navis. In Novo Teſtamento, *Latrones exprobrarunt ei*, apud Luc. *unus ex ſuſpenſis*.

R. 33 *Caſus certâ aliquâ præarticulatione diſtingui nequeunt. Interim tamen,*

ה eſt communis nota omnium caſuum: ut, הָרְשָׁעִים *illi impii*, præcipuè tamen Genitivi & Vocat. אַשְׁרֵי הָאִישׁ *beatitudines illius viri*, הָאוֹיֵב *ô inimice.* Potius dicas Nominativi & Vocativi. Quicquid enim Genitivi hic ſit in dato exemplo, eſt propter regimen potiùs quam ה. Poſt verbum, Accuſat. ut, הוֹשִׁיעַ הַמֶּלֶךְ *ſalva regem.*

ל eſt index interdum Genitivi (at apud Rabbin. vocula שֶׁל vide in Pronomin.) ſed ſæpius Dativi: ut, הוֹשַׁע נָא לְבֶן דָּוִד *Salutem affer nunc filio Davidis.* Unde etiam ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, in N.T. cum Dativo.

את

us,
in-
vi-
um
de-
Nc-
ra-
en-

ti-
ta-

ca-
eci-
אָם
הָאֵ
tivi
tivi
oter
per-
lva

(at
Pro-
הוּעַ
filio
עַמּ

אֶת

אֵת Accuſativi; ut, *Creavit* אֵת הָאָרֶץ *terram.* *Miſerebor* אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן *quem* (cujus) *miſerebor.* Sic Rom. 9. 15. ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ. At verò cum Verbis paſſivis Nominativum notat, éſtque idem quod *ipſemet*; ut, *Non Vocabitur* אֶת־שִׁמְךָ *ipſum nomen tuum. Replebitur majeſtate ejus* אֶת־כָּל־הָאָרֶץ *omnis terra.*

בּ & מִן Ablativi: ut, בְּדָבָר *in verbo,* מִן־דָּבָר *à verbo.* Et coaleſcentibus his dictionibus in unam, מִדָּבָר.

Nota. In Appoſitione, utrique ſubſtantivo iſti articuli præfiguntur: ut, לַאדֹנִי לְעֵשָׂו *Domino meo Eſau:* אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל *populum meum Iſrael.* Hinc patet in hac phraſi: קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה *Acquiſivi virum cum Jehova,* Gen. 4. 1. אֶת non eſſe notam Accuſativi. Si n. notaret Accuſativum, dictum fuiſſet, קָנִיתִי אֶת־אִישׁ אֶת־יְהוָה *Acquiſivi virum Jehovam.*

[*Cùm duo Nomina ita concurrunt, ut poſterius per Genitivum vel Ablativum Latinis reddi debeat, tunc prius dicitur eſſe in Regimine.*] R. 34

Propter Regimen mutatur fœmininorum ה in ת *ut,* תּוֹרַת יְהוָה *Lex Jehovæ,*

Jehovæ, ex תּוֹרָה *Et Maſculinorum* ים. *ut & Dualium* ים *contrabitur in* י ut מֵי נַחַל *aquæ torrentis*,(ex מַיִם) *quod non raro per reduplicationem facit* מֵימֵי.

Pauculæ particulæ etiam formam Regiminis imitantur: ut, אַחֲלֵי *utinam*, אַחֲרֵי *poſt*, עֲלֵי *ſuper*, עֲדֵי *uſque.*

Notæ. 1. Forma Regiminis etiam adhibetur, ſequente aliquâ particulâ ut מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל שָׁבְלָם *in loco quo cecidit*,(ex מָקוֹם) כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר *ſecundùm lætitiam in meſſe.* קִנְצֵי לְמִלִּין *fines ſermonum :* נְבִיאֵי מִלִּבָּם *prophetæ ex corde ſuo.* Aut Pronomine אֲשֶׁר etiam ſubintellecto: ut בִּמְקוֹם אָסֵר *in loco quo.* קִרְיַת חָנָה *civitas (in quâ) metatus eſt.* Aut Infinitivo vel Adverbio, tanquam nomine Genitivi caſus: ut, בִּימֵי שְׁפוֹט *in diebus judicare*, i. e. judicii: דְּמֵי חִנָּם *ſanguines immeritò*, i.e. innocentiæ.

2. Nomen regens (i. e. prius ſubſtantiv.) aliquando deſideratur: ut, Deut.20.19. כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה *nam homo arbor agri*, i. e. חַיֵּי הָאָדָם *vita hominis : Vivit enim homo è fructu ejus.* Eſth.5.1. Induit Eſther מַלְכוּת *regnum,*

× פני תהום gen. 1.2.

gen. 5. 4.

ponitur forma regiminis pro statu ab-
solato in his; עגלת שלשיה
ילות ורנן׃ כשנת הותשיע
חזות רבועה׃ חכמה ודעת
חלוני שקופים׃ אנשי מחוקים
status absolutus pro regimine in hi[s]
מחלה לב׃ אמרים אמת׃

reg
reg
tu
ש
us

ste
cti
ut
ing
far
Pa
In
ni
fla

pr
sic
ם
de
nn
ו
ם
te
Pl
vi

pr

regnum, Targ. לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא *vestes regni.* Dan. 9. חֲמֻדוֹת אַתָּה *desideria tu*, quod Dan. 11. expletur חֲמֻדוֹת אִישׁ *vir desideriorum tu es.* Venter meus est ſicut vinum, *pro, uter vini.*

3. Subſtantivum rectum (i. e. poſterius) frequentiſſimè ponitur Adjectivi loco, abſtractum pro concreto: ut, *Vir linguæ*, id eſt, maledicus: *vir ingenii, vir cordis. Viri nominis*, i.e. famoſi: *viri numeri*, id eſt, pauci. *Panis hordeorum. Terra ſanctitatis. Inhabitantes domos luti. Homines vanitatis. Virga ferri.* In N.T. *In igne flammæ, Super ſermonibus gratiæ.*

Subſtantivum ſemper adjectivum præcedit: ut, בֵּן חָכָם filius ſapiens. *Et ſic in numerali identico* אֶחָד unus: *ut* דְּבָרִים אֲחָדִים verba una, *id eſt*, eadem *In reliquis verò numeralibus, nunc præcedit, nunc ſequitur: ut*, עָרִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה civitates tredecim. *Et* שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה עָרִים tredecim civitates. *Quòd ſi numerale ſit Duale vel Plurale, ſemper præcedit: ut*, duæ viæ, triginta filii. R.35

Exrra hunc caſum, ſi adjectivum præceſſerit, ellipſis verbi ſubſtantivi indi-

indigitatur: ut, *bona* (eſt) *ſapientia.* Quod idem in Pronominibus obſervandum: ut, *Iſtæ* (ſunt) *generationes. Hæc* (eſt) *illa requies.*

Nota. Subſtantivum cum adjectivo plerunque convenit genere & numero. At 1. Numeralia pluralia cum ſingularibus, contráq; ſingularia cum pluralibus, collocantur: ut, עֶשְׂרִים שָׁנָה *viginti annus:* מֵאָה פְּעָמִים *centum vicibus.*

2. Hæc tria בְּעָלִים, אֲדֹנִים, אֱלֹהִים, honoris vel myſterii causâ, junguntur ſingularibus; ut, *Dii ſancti ipſe. Conjuges tui, factores tui, Jehova. Abraham Domini ejus. Concludam Ægyptum in manum Dominorum duri,* Jeſ. 10. 4. (ubi R. Sal. Omne vocabulum אֲדֹנוּת *dominii,* effertur numero plurali, etiam de unico.) E *contra,* Collectiva ſæpè junguntur pluralibus; nam in ſing. num. pluralitatem comprehendunt: ut, עָם הַהֹלְכִים *populus ambulantes,* Jeſ. 9. 1.

3. Cùm plurale jungitur ſingulari, plerunque diſtributio notatur: *ut,* Rectum judicia tua: *i. e. unumquodque.* Maledicentes tibi maledictus, *i. e. quilibet*

tia.
fer-
nes.

cti-
nu-
tum
tum
עשׂ
מֶאָ

כּע,
tur
on-
ra-
gy-
ri,
ca-
ne-
tra,
ali-
em
עֶם

ari,
Re-
ue.
ui-
bet

libe
Pro
tuas
ſi re
facie
quæ
que.
Que
ſitas
quu
lapi
dera

Pr

F

No.
Ge.
Da.
Ac.
Ab.

libet maledicentum. Et ſic etiam in Pronominibus : *ut*, Enarrabo laudem tuas, *i.e. omnes & ſingulas.* Idem fit ſi repetatur ſubſtantivum : *ut*, Erant facientes gens, gens, Deos ſuos , *i. e. quæque gens.* Vir, vir, *i.e. unuſquiſque.* Duo, duo, ingreſſa ſunt, *i.e. bina.* Quòd ſi ו interveniat, notatur diverſitas : *ut*, לֵב וָלֵב Corde & corde loquuntur, *i.e. diverſo corde.* Lapis & lapis. Epha & Epha, *i.e. diverſa pondera, diverſæque menſuræ.*

CAP. VII.

De PRONOMINE.

PRonomina Declinabilia ſunt tria. R. 36

Primæ perſonæ, gen. Commun.

	Singular.			Plural.	
No.	אָנֹכִי, אֲנִי	Ego		אֲנַחְנוּ, נַחְנוּ	Nos
Ge.	שֶׁלִּי	mei		שֶׁלָּנוּ	noſtri
Da.	לִי	mihi		לָנוּ	nobis
Ac.	אוֹתִי	me		אוֹתָנוּ	nos
Ab.	מִמֶּנִּי, מֶנִּי	à me		מִמֶּנּוּ, מֶנּוּ	à nobis.

Secun-

Secundæ personæ.

Masculinum.			Fœmininum.	
No.	אַתָּה	Tu	אַתְּ	Bis pro masc. אַתָּה ponitur
Ge.	שֶׁלְּךָ	tui	שֶׁלָּךְ	fœm. אַתְּ in si-
Da.	לְךָ	tibi	לָךְ	gnum animi per-
Ac.	אוֹתְךָ	te	אוֹתָךְ	turbati. Num. 11.
Ab.	מִמְּךָ	à te	מִמֵּךְ	15. Deut. 5. 27.

Pluraliter.

No.	אַתֶּם	Vos	אַתֵּנָה , אַתֶּן
Ge.	שֶׁלָּכֶם	veſtrûm	שֶׁלָּכֶן
Da.	לָכֶם	vobis	לָכֶן
Ac.	אֶתְכֶם	vos	אֶתְכֶן
Ab.	מִמְּכֶם	à vobis	מִמְּכֶן

Tertiæ perſonæ, Remotioris, ſcil.

N.	הוּא	Ille	הִיא	Illa
G.	שֶׁלּוֹ	illius	שֶׁלָּהּ	illius
D.	לוֹ	illi	לָהּ	illi
Ac.	אוֹתוֹ	illum	אוֹתָהּ	illam
Ab.	מִמֶּנּוּ	ab illo.	מִמֶּנָּה	ab illa.

Pluraliter.

N.	הֵמָּה הֵם	Illi	הֵנָּה הֵן	Illæ
G.	שֶׁלָּהֶם	illorum	שֶׁלָּהֶן	illarum
D.	לָמוֹ לָהֶם	illis	לָהֶן	illis (las
Ac.	אֶתְהֶם, אוֹתָם	illos	אֶתְהֶן, אוֹתָן	il-
Ab.	מֵהֶם	ab illis	מֵהֶן	ab illis

It
magi
& ſe
אֱלֹה
Fo
rali.
C
nere
R
ſemp
ille,
ipſa,
N
ſæpi
nunt
vis t
2
que
vel
pinc
ve &
mag
tur
pro
ron
el, &
ad
lem

It. tertiæ perſ. *Propinquioris*, & magis demonſtrantis ut, Maſc. זֶה *iſte*, & ſemel גֵה Ezek. 47.13. Plur. אֵל & אֵלֶּה *iſti*.

Fœm. זֹה, זוֹ & זֹאת *iſta*, caret plurali.

Commun. זוּ, *hic*, *hæc*, utroque genere & numero.

Reperitur etiam לָז *iſte*, *iſta*, ſed ſemper cum ה præfixo, הַלָּז Et הַלָּזֶה *ille*, q. ex לָז & זֶה. Itémque הַלֵּזוּ *hæc*, *ipſa*, q. ex לָז & זוּ.

Notæ. 1. Pronomina perſonalia, ſæpiſſimè loco verbi ſubſtantivi ponuntur: ut, *Nudus ego*, ſcil. ſum. *Pulvis tu*, *Nudi illi*.

2. Pronomina perſonalia, corúmque affixa, aliquando reſpiciunt rem vel perſonam remotiorem, non propinquiorem: ut, *Et Reſen inter Ninive & Celach*: הִיא *illa eſt urbs illa magna*, Gen. 10. 12. ubi הִיא refertur ad remotius *Ninive*, non ad propinquius *Celach*. *Moſes & Aharon in ſacerdotibus ejus, & Schemuel, &c. in columna nubis loquebatur ad eos*, Pſal. 99. 6, 7. non ad Shemuelem, ſed ad Moſen & Aharon. In

N. T.

N.T. *Diabolus mendax est, & pater ejus*, scil. mendacii. Sic Heb. 9. 34. *Post secundum autem velum*, σκηνὴ *tabernaculum, aureum habens thuribulum*, καὶ τὴν κιβωτὸν *& arcam*, ἐν ῇ *in qua urna aurea*, *&c.* *Ubi* ἐν ῇ *non refertur ad arcam*, sed ad remotius σκηνή. *Nihil* enim erat *in arca*, *tantummodò duæ tabulæ lapideæ*, 1 Reg. 8. 9.

R. 37 *Pronomina indeclinabilia sunt duo:*

1. *Relativum* אֲשֶׁר *Qui, quæ, quod.* Et quando obliquo casu effertur, ferè perpetuò post se pleonasmum affixi trahit: ut, *tanquam gluma* אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ *quam dispellet eam ventus. Beatus, cujus Deus in auxilio ejus. Quo in eo anima vivens.* In N. T. *cujus vibice ejus sanati sumus.* Sic Apoc. 7. 2, 9.

Porrò אֲשֶׁר aliquando omittitur: ut, *Populus* (quem) *non novi. In via* (quam) *eliget, &c.* Aliquando & ipsum antecedens: ut, *Bibe de* (aqua) *quam hauserunt. Et præcepit* (ei) *qui super domum.*

2. *Inter-*

אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ gen. 1.11.

alic
ut,
ב
Ex

fit
מַר
fui

U
ut,
ver
ph
ro
ſig
ſet
naſ

ter

2. *Interrogativum* { *Personæ*, מִי Quis? *Rei.* מַה, מָה Quid? Et aliquando ingreditur compositionem, ut, מָהֵם *quid isti*, מַזֶּה *quid hoc*, מַלָּכֶם *quid vobis*. Legitur & מָן Exod. 16. 15. unde *Manna*.

Nota. מִי & מָה ſequente Relativo, fit & ipſum relativum: ut, מִי אֲשֶׁר לָמַד *Is qui didicit.* מָה שֶׁהָיָה *Id quod fuit.*

CAP. IX.

De Verbo.

Unicum Præteritum omnes ſpecies Præteritorum comprehendit: ut, פָּקַד *viſitabat, viſitavit, viſitaverat, viſitaviſſet, &c.* Apud Prophetas autem creberrimè pro Futuro uſurpatur, quo res certò futura ſignificetur, perinde ac ſi jam eveniſſet: ut, *Puer* יֻלַּד *natus eſt nobis*, pro naſcetur. R. 38

Poſt primam vocem Imperativi, literæ efformantes ſunt נָה, וּ, י, Sicque R. 39

terminationes istæ ִי וּ ָה in Præteritis & Imperativis, punctum à se proximum (extra Hiphil) mutant in (:) ut, פִּקְדוּ, פִּקְדִי, פָּקְדָה.

Nota. Imperativi usus est in deprecationibus & petitionibus: ut, *Miserere mei. Exaudi me.* Item in promissionibus; ut, *Custodi præcepta mea, & vive*, i.e. vives. Sic & in comminationibus, *Eccl.* 11. 9. *Lætare juvenis*, est sermo comminatorius. R.D. i.e. lætare & videbis quid eveniet in novissimo tuo. Item in præceptis affirmativis, ut, *Audi Israel. Honora patrem.* In negativis verò usurpatur Futurum, eò quòd vim suam in omne tempus exerat: ut, *Non occides*, i. e. ne occidito.

R. 40 *Futurum formatur ab Imperativo per præformantes* אתין, *retinetque terminationem Imperativi:*

א notat primam pers. sing. commun. gener.

ת secundam pers. in utroque genere & numero; necnon tertiam fœm. in utroque numero,

(י) tertiam masc. in utroque num.

נ primam plur. com. gen.

Nota

eritis
roxi-
)ut,

epre-
Mise-
omis-
a, &
nati-
venis,
e.læ-
ovis-
rma-
rem.
rum,
npus
oc-

tivo
ter-

om-

enc-
em.

um.

ota

N
nota
um
die a
ſunt
ge.
oſſa
occi
tem
jure
bon
cuſt
dicu
cura
ego
pro
ibo
i.e.
I
dun
Ver
ſtit
fici
vi :
viſi
קוד
qua
du

Nota. Futurum adhiberi ſolet ad notandum varios actus. 1. *Continuum*; ut, Et in lege ejus *meditabitur* die ac nocte. 2. *Solitum*; ut, Cras ſunt Calendæ, quibus *ſedebo* cum Rege. 3. *Poſſibilem*; ut, *Numerabo* omnia oſſa mea. 4. *Licitum*; ut, Vindex ipſe *occidet* occiſorem illum. Poſt mortem ſacerdotis *revertetur* occiſor, i. e. jure poterit. 5. *Debitum*; ut, Filius *honorabit* patrem, Labia ſacerdotis *cuſtodient* ſcientiam. *Non erit* mendicus. *Non erit* ſcortum in Iſrael, i.e. curabis ut non ſit. *Sancti eritis*, quia ego ſanctus ſum. 6. Uſurpatur etiam *pro Optativo*: ut, *Oſculabitur me. Tranſibo per terram tuam*: ſic, *Quis dabit*, i.e. utinam quis det, &c.

Infinitivi cum Imperativis coincidunt, & cum literis בְּכְלָם (quæ in Verbis, ſolis Infinit. miniſtrant) *conſtituunt Gerundia*; at uſitatiſſimè efficiunt circumlocutionem Conjunctivi: ut, בִּפְקוֹד *in viſitando*, i. e. *cùm viſitaret*, vel poſtquam viſitaviſſet. כִּפְקוֹד *ſecundùm viſitare*, i. e. poſtquam viſitavit: לִפְקוֹד *ad viſitandum*, i. e. quando viſitavit, vel ut viſitaret. R. 41

ſitaret. At cum מ negationem includit : ut, מִפְּקוֹד *à viſitando*, i.e. nè viſitem, vel viſitet. *Spreverunt me* מִמְּלֹךְ: *à regnando*, i.e. nè regnem. *Obſcurabuntur oculi eorum* מֵרְאוֹת τῦ μὴ βλέπειν, Rom. 11. 10. i.e. nè videant.

Nota. 1. Infinitivus ſæpe jungitur Verbo finito ſuæ ſignificationis. *Et ſi Infinitivus præceſſerit, notatur vehementia, certitudo rei, quandoque etiam celeritas :* ut, *caſtigando caſtigavit me*, i.e. vehementer Luc. 22. *Deſiderando deſideravi. Faciendo faciam tibi miſericordiam*, i.e. certò. *Videndo vidi*, quod Act. 7. 34. redditur, *Vidi vidi. Veniendo veni.* i.e. celeriter. Et additâ negatione vehementiùs negat : ut, *Non redimendo redimet. Non moriendo moriemini*, i.e. nequaquam. *Eripiendo non eripuiſti*, i.e. nè minimam quidem partem liberationis præſtitiſti. *Erubeſcendo non erubeſcent*, i.e. nequaquam erubeſcent. *Sin autem Infinit. ſequatur, continuatio & frequentatio indigitatur :* ut, *flete flendo, audite audiendo. Ivit eundo*, i.e. indeſinenter.

Et ſic Verbum finitum, ſi quantitatem

gen. 4. 2.

רֹעֵה צֹאן gen. 4. 2.

tatem vel qualitatem adſignificet, adverbiaſcit: ut, *Magnificavit facere*, i.e. magnificè fecit. *Benefacite pulſare*, i.e. optimè pulſate. *Benefeciſti videre*, i.e. benè vides. Idem accidit verbo יָסַף; ut, *Et addidit mittere*, i.e. iterum miſit.

2. Finitum alteri verbo finito ſine copula junctum, adverbiaſcit; ut, *Nè multiplicetis loquamini*; i.e. nè multùm. *Proſpera equita*, i.e. proſperè. *Multiplica lava. Profundaverunt corruperunt*, i.e. profundè.

Participia non modo actum, ſed & habitum notant: ut, שׁוֹמֵר *cuſtodiens:* R. 42
qui actu cuſtodit, & *cuſtos*, qui officium vel conſuetudinem habet cuſtodiendi. Sicque ſi poſt Participium ſequatur articulus אֵת denotat actum tantùm: ut, *Sic dicit Jehova* עַל־הָרוֹעִים הָרוֹעִים אֶת־עַמִּי *ad paſtores paſcentes* (qui paſcunt) *populum meum.*

Sumitur participium, 1. *Pro tempore præſenti*; idque ſemper cum Pronominibus: ut, *Viſitans ego*, i.e. viſito. 2. *Pro paulo-poſt-futuro:* ut, Primogenitum Pharaonis *ſedentem*

ſuper ſolium, i,e. paulò poſt ſeſſurum. *Invenit navem euntem*, i. e. mox ituram. *Ego pluens*, vel *Ego pluo*, i.e. brevi pluam. Sic in N.T. *Vado ad Patrem meum. Quò ego vado, &c.*

R. 43 *Tertia Perſona Præteriti* KAL, *ipſum thema exhibet, habens ſub primi radicali* (ˉ) *ſub ſecunda* (-) *vel* (..) *rariſſimè appoſitum* ו : *ut*, פקד viſitavit, זקן ſenuit, קטון parvus fuit.

At verò ſi ultima fuerit א vel ה, tum eſt geminum (ˉ) ut מצא *invenit*, גלה *revelavit*. R. 64, 65.

Nota. 1. Hæc prima conjug. Activa dicitur קל i. e. *levis*, tum *ſcriptione*, caret enim ſigno characteriſtico, (ut reliquæ ;) tum *ſignificatione*, quæ ſimplex eſt, & continet verba Activa & Neutra.

2. *Tertia perſona utriuſque numeri, ſi ponatur* abſolutè (i.e. ſine Nominativo) *imperſonaliter uſurpatur* : ut, *Et Adamo* לא־מצא *non inveniebat auxilium*, i.e. non inveniebatur. *Idcirco* קרא *vocavit puteum illum Beer-lachai-roi*, i.e. vocatur. *Maledicta ſit nox illa, in qua* אמר *dixit*, i.e. dictum eſt. Sic & in Futuris : *Sumet*

× בָּרָא gen. 1.1.

נִקְרָא: נִרְאֹה: נִגְלֹה: נִגְלוֹת:
נִשְׁלוֹחַ

met de vobis parabolam. Et vocabit nomen ejus Admirabilis, &c. Et hoc nomen ejus quo vocabit ei, Jehova justitia nostra, i.e. quo vocabitur. Sic in N.T. *Hac nocte repetent animam à te.*

Ejus Passiva (à forma) *dicitur* NIPHAL; *habetque characterem Præteriti & Participii* נ; *Imperativi & Infinit.* הִ, *cum* (·) *sequente dagesh.* R. 44

Terminatio Præteriti (juxta tres formas Præteriti Kal) fit in (-) (..) vel ו rariùs. Participii in (·). Reliquorum temporum in (..)

Infinitivus etiam aliquando exit in ו: ut, הִנָּתוֹן *tradere*; & præterea assumit charact. Præteriti נ, ut נִלְחוֹם *pugnare*, נִכְסוֹף *desiderare*, נִשְׁאֹל *postulare.*

Nota 1. Connotat hæc conjugatio passionem à se vel ab alio illatam: ut, *Spiritus* נִשְׁבָּרָה *fractus*, (per se) *Cor confractum*, (à se) *Comestus est*, (ab alio) *Amasa* לֹא נִשְׁמַר *non custoditus est*, i.e. non cavit sibi. 2. Continent Verba quæ carent parente: (i.e. *quorum significatio in Kal non est in*

 usu)

usu) ut, נִלְחַם *pugnavit*, נִשְׁבַּע *juravit* (namque *pugnare* aut *jurare*, nemo nisi coactus debet.) Sic נִבָּא (passivè) *prophetavit*, pro נִנְבָּא

R. 45 *Secunda Conjugatio characterem habet dagesh forte secundæ radicali impressum.*

Activa (à forma) PIHEL, *in Præterito sub prima radicali gestat* (·) *in reliquis temporibus* (-) *Et terminatur in* (··) interdum etiam in (-) ut פִּלֵּג *divisit.*

At hæc tria, דִּבֶּר *locutus est*, כִּבֵּס *lavit*, כִּפֶּר *expiavit*, sæpius in Præt. exeunt in (∵) Et totidem in Infinitivo in ְ, ut, יַסּוֹר *castigare*, קַנֹּא *zelare*, רַפֹּא *sanare.*

Passiva (à forma) P Y H A L, *per* (⁝) vel (ᵥ°) *ab activa discernitur.* Et terminantur in tempore finito in (-) in Participio in (ᵥ) in Infinitivo in ֹ, (cujus formæ unica tantùm vox extat גֻּנֹּב *furari*, Gen. 40.15.)

Sub Pihel comprehenditur forma POHEL, *in qua dagesh ejectum compensatur per* ֹ, ut, לוֹשֵׁן pro לִשֵּׁן obloqutus est.

Nota. Ad conjugationem secundam

וַיַּבְדֵּ gen. 1. 7.

dam pertinent verba *Tetra* vel *Pente-Grammata* (nam hæc conjugatio, dageſhando mediam radicalem, potentiâ fit plurilitera) nihilq; habent novæ difficultatis, niſi loco dageſh literam expreſſam : ut,

כִּרְבֵּל כִּרְבְּלָה כִּרְבַּלְתָּ *Pih.*
&c. אֻמְלַל אֻמְלְלָה אֻמְלַלְתָּ *Pyh.*

Significatio conjugat. Pihel, ut plurimùm fit intenſiva: ut, *Vehementèr*, *accuratè*, *continuò*, *crebrò*, *viſitavit. Cum impetu & confringendo aperuit.* Sæpe contraria : ut, *Cinerabunt altare*, i.e. cineres amovent. Sic חָטָא in Kal, *peccavit*, in Pihel, *expiavit.*

Tertia Conjugatio characterem habet ה *præfixum.* R. 46

Activa (à forma) HIPHIL, *Præteriti primam ſyllabam habet cum* (ִ) *reliquorum temporum cum* (ַ) *Secunda radicalis adſciſcit ſibi* י. *vel* (ֵ)

Paſſiva (itidem à forma) HOPHAL, *ſub literis characteriſticis habet* (ָ) *vel* (ֻ) Et terminatur in tempore finito in (ַ) in Infinito in (ֵ) In Participio in (ָ)

Nota. *Hiphil* ſignificationi Kal ut plurimùm addit, *fecit vel declaravit*, ſicque actio tranſit ad tria: ut, *fecit te comedere mannam*, ubi Deus cibans, Iſrael comedens,& manna quæ comeditur. *Hophal* verò,ut & *Pyhal*, recipit paſſionem ab incognito agente (ut, *vaſtatus eſt Moab*, ubi non memoratur quis ſit vaſtator, &c.) ideóque Imperativis carent.

R. 47 *Quarta Conjugatio*(à punctatione) HITHPAHEL, *originem ducit ex Imperativo Pihel, & præpoſita ſyllaba characteriſtica* הִתְ, *formationem & terminationem Pihel retinet.*

Notátque ut plurimùm *actionem reciprocam*, eàmque vel *realem*: ut, *ſanctificabitis voſmet ipſos.* Vel *fictam*: ut, *benedicit ſe in corde ſuo*, i. e. imaginabit ſe eſſe benedictum, cùm tamen reverà non ſit. Ideóque *ſimulatio* per hanc conjugat: explicatur: ut, *ſimulavit ſe divitem*, *Simula te ægrotum.* *Simulaverunt ſe percuſſos.* Præterea *actus frequentativus* etiam hîc denotatur: ut, *indeſinenter ambulavit*, *Continuò ſeſe vertit*, *&c.*

Nota.

ut
vit,
cit
ci-
uæ
al,
en-
ne-
có-

ue)
cit
ſyl-
em

em
ut,
ſi-
o,
n,
ue
a-
u-
r-
i-
ſi-
r-

a.

Nota. 1. Quando prima radicalis est ex זַסְצַשׁ, tunc ת charact. postponitur: ut, הִסְתַּבֵּל *oneravit se*, pro הִתְסַבֵּל, הִשְׁתַּמֵּר *custodivit se*, pro הִתְ. Sicque ת transpositum, post ז mutatur in ד, post צ in ט, ut, הִזְדַּמֵּן *præparavit se*, pro הִתְזַמֵּן Sic הִצְטַדֵּק *justificavit se*, pro הִתְצַדֵּק

2. Quando prima radicalis est ex דְּטְנַת tunc ת characterist. per dagesh absorbetur: ut, הִדַּבֵּר pro הִתְדַּבֵּר *fecit se eloqui*, הִטַּהֵר pro הִתְטַהֵר *mundavit se*, הִנַּבֵּא *à se prophetavit*, הִתַּמֵּם *per se perfectus fuit*, pro הִתְ.

Verbum Nomini necesse est convenire genere, numero & persona. R. 48

Cum discrepant genere, congruens substantivum subintelligendum est: ut, *Suscipe benedictionem, quam* הֵבִיא שִׁפְחָתֶךָ *attulit* (masc.) *ancilla tua*, (fœm.) pro *minister ancillæ tuæ*. Interdum masculinum jungitur fœminino, laudis & excellentiæ causâ: Et contrà, fœmin. masculino, ignominiæ causâ: ut, יֵצְאוּ בְּנוֹת שִׁלוֹ *Si exierint* (masc.) *filiæ* (fœm.) *Shilo*, i.e. tam imperterritæ fuerint ut exeant: It. *Animas* אֲשֶׁר אַתֶּם ~~מְצֹרְרוֹת~~ מְצוֹדְדוֹת *quas*

quas vos (masc.) *venantes* (fœm.) i. e. tanquam mulierculæ insidiantes.

2. Cum discrepant numero, solet distributio notari: ut, *interroga jumenta, & docebit te*, i. e. unumquodque: ubi Verbi significatio distribuitur in omnibus sub nomine *jumenti* contentis. *Bestiæ agri clamabit ad te. Fugiunt nemine persequente improbus. Quàm dulcia sunt palato meo eloquium tuum! Efferent se puer in senem. Et agri non fecit cibum, &c.* Aut excellentia; ut, *Sapientiæ ædificavit domum. Et perforabit Domini ejus aurem ejus, &c.*

3. Cùm duo nomina in Regimine junguntur diverso numero, quandoque Verbum genere & numero respondet posteriori: ut, זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ *Muscæ mortis fœtere faciet.* קֶשֶׁת גִּבּוֹרִים נְחַתִּים *Arcus fortium confracti.* מִסְפַּר שָׁנִים נִצְפָּנוּ *Numerus annorum absconditi sunt*, וּבָאוּ חֶמְדַּת גּוֹיִם *Et venient desiderium gentium.*

Typus

Typus Conjugationum Perfectarum.

Hæc ſunt omnia Præterita. R. 49

(b) (a)

Hiphil (b)	Pihel, Pohel, & Hithp. (a)				
(‥)יד	קֵד	קָד *Ille.*	* פָּ פְּ *Kal.*		
קִידָה		קָדְה *illa.*	נִפְ *niph.*		
		קַדְתָּ *tu* m.	(a) ⊙ פִּ *pih.*		
		קַדְתְּ *tu* f.	⊙ פֻּ *pyh.*		
		קַדְתִּי *ego.*	פּוֹ *poh.*		
קֵידוּ		קָדוּ *illi, æ.*	(b) הִפְ *hiph.*		
		* קַדְתֶּם *vos* m.	הָפְ *hoph.*		
		* קַדְתֶּן *vos* f.	⊙ הִתְפַּ *hith.*		
		קַדְנוּ *nos.*			

Combina ſyllabas *Pha*, *Niph*, *Phik*, &c. cum termination. *Kadh*, *Kedha*, &c. Sicque in Kal habebis, *Phakadh*, *Phakedha*. In Niph. *Niphkadh*, *Niphkedha*, & ſic deinceps. Ubi Aſteriſcus * notat bis pro *Pha*, dicendum eſſe *Phe*, ut *Phekadhtem*, *Phekadhten*; Et hic circellus ⊙ indicat dageſh eſſe imprimendum literæ ſequenti: *Phikkedh*, *Phykkadh*. Literæ verò (a) (b) denotant terminationes, *Kedh*,

Kedh. Kidh., ut *Phikkedh*, *Hiphkidh*, *&c.*

Nota. Quæ in Kal desinunt in ן, servant illud per omnes personas, præterquàm in tertiis: ut,

קָטוֹן קָטֹנָה קָטֹנְתָּ קָטֹנְתְּ קָטֹנְתִּי
קָטֹנּוּ קְטָנְתֶּם קְטָנְתֶּן קָטֹנּוּ.

R. 50 *Isti sunt omnes Imperativi & Infinitivi.*

	(-) פְּקוֹד	Kal.	(*Infini-*
Postpone	הִפָּקֵד	Niph.	*tiv.* פְּקוֹד
(י.) *tu* f.	פַּקֵּד	Pih.	*in redu-*
ו *vos* m.	פּוֹקֵד	Poh.	*plicati-*
נָה *vos* f.	(··) הַפְקֵד	Hiph.	*one sui*
	הִתְפַּקֵּד	Hith.	*Verbi.*)

Infinïtiv. Pyhal, פֻּקּוֹד Hoph. הָפְקֵד

Hæc

אָכִיל תֹאכֵל

Hæc sunt omnia Futura. R. 51

		illæ / vos f.	illi	vos m.	nos	illa	ille	tu f.	tu m.	Ego	
(-)	פְּקוֹד	ת	י	ת	נ	ת	י	ת	ת	א	Kal.
(-)	פָּקֵד										Niph.
(-)	פַּקֵּד										Pih.
	פֻּקַּד										Pyh.
	פוֹקֵד										Poh.
(..)	פְקִיד										Hiph.
	פְקַד										Hoph.
(-)	תְפַקֵּד										Hith.
		נָה	ו	ו		*termin.*		י			

Conjunge has literas אתינ *cum vocalibus ipsis subjectis, iisque adde voces è regione vocalium positas, atque sic emerget Fut. v.g. Kal : ut.* Ephkodh, Tiphkodh, Tiphkedhi, Jiphkodh, Tiphkodh, Niphkodh. Tiphkedhu, Jiphkedhu, Tiphkodhna, *& sic in reliquis.*

Hæc sunt omnia Participia R. 52

(..) מַפְקִיד (..)	Hip.	מְפַקֵּד	Pi.	פּוֹקֵד (··)	Kal.
מֻפְקָד	Hop	מְפֻקָּד	Py.	פָּקוּד	*Præt.*
מִתְפַּקֵּד	Hith.	מְפוֹקֵד	Po	נִפְקָד	Niph.

*Participium Præteritum Kal (vulgò

gò *Pahul* à forma) notat passionem adhuc durantem; sicque differt à Particip. *Niphal.*

Regula generalis.

Character temporis excludit characterem conjugationis: ut, הִפָּקֵד pro הִנְפָּקֵד.

Nota. Omnia Verba quarumcunque sint literarum, vel cujuscunque Ordinis, juxta hoc Paradigma *Pakadh* inflecti debent, mutatis scil. his tribus literis פקד in tres quascunque alterius thematis, v.g. מסר, גמל, &c. retentis vocalibus הַ פקד nec non literis, ante vel pone, vel utrobique ascitis, ut sequitur.

Hic sequitur *Paradigma explicitum*, &c.

CAP. X.

De Verbis Quiescentibus.

VErba Anomala sunt vel Quiescentia, vel Defectiva. *Quiescentia*

em
: à

ba-
pro

n-
ue
a-
nis
ue
zo
li-
ue

–
i-

—

ſ-
ſ-
ia

Gen. 1. 3.

centia sunt, quæ in Radice habent aliquam literam quiescentem, אהוי *Defectiva sunt quæ in Themate habent tres literas mobiles, quarum tamen aliqua inter flectiendum excidit, & per dagesh compensatur.*

Ubi nota, quòd non omnia Verba quæ vocantur *Quiesc.* aut *Defect.* semper sunt anomala, neque etiam in omnibus Conjugationibus aut temporibus; ideóque illa tempora quæ hîc omisimus pro analogis sunt habenda.

QUIESCENTIA PRIMA
Radicali א, ut אָמַר *dixit.*

Quinque hæc Verba, אָמַר dixit, אָכַל comedit, אָבַד periit, אָבָה voluit, אָפָה coxit,^x *semper primam syllabam Futuri Kal faciunt* ֹ: *ut* R. 53 & terminant in (-) vel (..)

אֹמַר (..) (..) תֹּאמַר תֹּאמְרִי יֹאמַר

תֹּאמַר נֹאמַר &c.

^x Observa terminationem in (..) esse adscititiam & provenire ex (..) propter ו conversivum vel vicinitatem alterius accentus. Reg. 127.

Hæc Tria אָהַב dilexit, אָחַז tenuit,

it, אָסַף collegit, *aliquando regulæ huic parent.*

Aliàs ſemper ſunt regularia niſi quòd *alterum* א *in prima perſona ſingulari per omnia conjugationum Futura*, (nè duo א concurrant) *exturbatur* : ut Pih. אֲאַבֵּד pro אַבֵּד *perdam*, Hiph אַאֲזִין pro אָזִין *auſcultabo.*

QUIESCENTIA PRIMA

Radicali (י) ut יָשַׁב *ſedit.*

R. 54 *Prima radical.* (י) *ab Imperativo & Infinitivo Kal exulat* : ut שֵׁב ſede, *pro* יְשֵׁב *Et Infinitiv.* ת.. *aſſumit*: ut, שֶׁבֶת ſedere. At יָצָא facit צֵאת *exire.* Quòd ſi ultima fuerit ע, exit in ת__ ut, דַּעַת *ſcire.* (Ad hunc modum reperitur, לָלַת *ad pariendum*, pro לָלֶדֶת ex יָלַד 1 *Sam.*4. 19.)

R. 55 *In Futuro Kal*, *prima radic.* (י) *ſub literis* אתין *occultatur in* (..) ut אֵשֵׁב *ſedebo.*

Vel quieſcit in (·) ut, אִיטַב *benefaciam.*

At

Reg. 866.

regulariter esset ישׁוב, דישׁב, &c sed tollitur Schev
quod sub (י) est ob Reg. 8. Et consequenter ipsum jod Reg. 2
quod sub (ׁ) est ob Reg. 8: Et consequenter ipsum jod Reg. 2
conseq. 2. et (..) succedit in locum (ׂ.) R. 107. in fine cl
dum pro (–) ponitur (..) R. 108. vide quod hic sequitur; s
vel quiescit &c

gen. 4. 7.

et sic וַיָּחֶל pro וַיְיָחֶל Gen. cap. 8. v. 1[0]
aliis, est pro וַיִּחֶל in conjugatione niph[...]
pro יָחֵל

At יָכוֹל *potuit*, mutat (י) in ו ut, אוּכַל *potero*.

In Præt. & Partic. Niphal (י) *shevandum transit in* ו, ut, נוֹשַׁב pro נִיְשַׁב. *In Futuris & Infin. dageshandum* (quò ipsum dagesh perceptibilius fiat) *vertitur in* ו *mobile* : ut, הִוָּשֵׁב pro הִיָּשֵׁב. R. 56

Per totum Hiphil (י) *shevandum transit in* ו. *Per totum Hophal in* ו, הוֹשִׁיב pro הִיְשִׁיב Hoph. הוּשַׁב pro הִיְשַׁב R. 57

Exc. quatuor, in quibus (י) in Hiph. quiescit in (··) ut, הֵיטִיב *benefecit*, הֵימִין *dextravit*, הֵינִיק *lactavit*, הֵילִיל *ejulavit*.

Nota. Conjugationes dageshatæ sunt regulares, nisi quòd in his tribus, in tertia persona Fut. Pih. (י) radicale supprimitur : ut, יַבֵּשׁ pro יְיַבֵּשׁ *arescet*, יַגֶּה *mœrore afficiet*, יַדּוּ *projecerunt*, pro יְיַדּוּ.

2. Quatuor in Hithpah. mutant primam (י) in cognatum ו : ut, הִתְוַדָּה *confessus est* (à יָדָה) הִתְוַדַּע *præbuit se cognoscendum*, הִתְוַכַּח *disceptavit*, הִתְוַסֵּר *seipsum erudivit*.

Typus

Typus Quiescent. primâ (י)

Præterit.

Niph. נוֹשַׁב נוֹשְׁבָה נוֹשַׁבְתָּ·תְּ·תִּי &c.
Hiph. הוֹשִׁיב (..) הוֹשִׁיבָה הוֹשַׁבְתָּ תְּ תִּי
Hoph. הוּשַׁב הוּשְׁבָה הוּשַׁבְתָּ תְּ תִּי

Imperat.

Kal. שֵׁב (-) שְׁבִי שְׁבוּ שֵׁבְנָה
Niph. הִוָּשֵׁב הִוָּשְׁבִי &c.
Hiph. הוֹשֵׁב (.י) הוֹשִׁיבִי &c.

Futur.

Kal. אֵשֵׁב (-) תֵּשֵׁב תֵּשְׁבִי יֵשֵׁב &c.
Niph. אִוָּשֵׁב תִּוָּשֵׁב תִּוָּשְׁבִי יִוָּשֵׁב
Hiph. אוֹשִׁיב (..) תּוֹשִׁיב תּוֹשִׁיבִי יוֹשִׁיב
Hoph. אוּשַׁב תּוּשַׁב תּוּשְׁבִי יוּשַׁב

Particip.

Niph.	נוֹשָׁב	ִים	*m*.pl.
Hiph.	מוֹשִׁיב (..)	ֶת , ָה	*f*.ſing.
Hoph.	מוּשָׁב	וֹת	*f*.pl.

QUIESCENTIA SECUNDA.

ו *vel* י, *ut* קוּם *ſurgere*, שִׂים *ponere.*

Dicuntur Quieſcentia ſecundâ, reſpectu Infinitivi Kal, ut קוּם *ſurgere:* nam in Præterito rectiùs aſſignaretur ו mobile, ut analogicè eſſet קָוַם

Nota,

Nota. Quiesc. verò secundâ (י) flectuntur in Hiph. tantùm, more Quiesc. secundâ ו

Secunda radic. ו *in Conjugationibus non dageshatis* (i. e. primâ & tertiâ) *expungitur cum prævia vocali.* R. 58

Et si adsint literæ præformantes, defectus ejus (excepto Imper. Fut. & Infin. Niph.) *per* (ָ) *compensatur. In Præterito & Particip. Hiph. per* (ֵ) *In toto Hoph. per* ו

At בּוֹשׁ *erubuit*, sub augmentis. Fut. Kal gestat (ֵ) ut, אֵבוֹשׁ, תֵּבוֹשׁ, תֵּבֹשִׁי, יֵבֹשׁ, &c.

Præteritum & Participium Kal terminatur in (ָ) ut, קָם *surrexit & surgens.* Bis in (ֵ) ut, מֵת *mortuus est*, לֵץ *derisit.* Quater in ו, ut, אוֹר *luxit*, בּוֹשׁ, *erubuit*, טוֹב *bonus fuit*, זוֹר *alienatus est*, quod ו per omnes personas Præteriti manet. R. 59

Futurum utrumque & Infinit. Kal, ut plurimùm desinit in וּ; ut, קוּם pro קְוֹם, אָקוּם pro אֶקְוֹם. R. 60

Quædam tamen terminantur in וֹ, ut, בּוֹא *venire.* At quorum tertia est gutturalis aut ר, desinunt in (ַ) maximè

ximè cum ו conversivo: ut, וַתָּנַח *& quievit*, וַיָּסַר *& removit.*

R. 61 *Totum Niphil exit in* וֹ, ut נָקוֹם *pro* נִקְוַם *vel* נִקְוֹם. Quod ante aliud ו migrat in וּ, ut, נְקוּמוֹתָ.

R. 62 *Ante afformantes syllabas*, תָּ, תְּ, תִּי, נוּ, תֶּן, תֶּם, *in Præter. Niph. & Hiph. assumitur* ו *ut*, נְקוּמוֹתָ, הֲקִימוֹתָ *vel* הֲקִימוֹתִי, הֲקִימוֹת, הֲקִימוֹתְ.

Et aliquando in Hiph. omittitur ו, & tunc ordinarium (-) retinetur: ut, הֵקַמְתָּ, הֵקַמְתְּ, הֵקַמְתִּי.

Sicque flectitur בּוֹא, nisi quòd א quiescit in (··) ut, הֵבֵאתָ, הֵבֵאת, הֵבֵאתִי.

Typus Quiescent. secundâ ו

Præterit.

Kal. קָם קָמָה קַמְתָּ. תְּ. תִּי קַמְנוּ
Ni. נָקוֹם נָקוֹמָה נְקוּמוֹתָ. וֹת. וֹתִי. נְקוּמוֹנוּ
Hi. הֵקִים הֵקִימָה הֲקִימוֹתָ. וֹת. וֹתִי &c.
Ho. הוּקַם הוּקְמָה הוּקַמְתָּ. תְּ. תִּי

Imperat. & Infinit.

Kal. קוּם (וֹ) קוּמִי קוּמוּ קֹמְנָה
Niph. הִקּוֹם
Hiph. הָקֵם (..)

Nota.

...an. 8. 7.

...phonia gratia R. 107.

וְעוֹפֵף gen.1.20 יִתְבּוֹשָׁשׁוּ 2.25.

Nota. Duodecim in Hiph. aphæresin characteristicæ literæ ה patiuntur: ut בִּין pro הָבִין *intellige*, גִּיל *exulta*, דִּין *judica*, לִין *pernocta*, נִיר *novella*, חִיל *time*, רִיב *contende*, שִׂיחַ *loquere*, שִׂים *pone*, שִׁיר *canta*, שִׂישׂ *gaude*, שִׁית *pone*.

Futurum.

Kal. אָקוּם (ו) תָּקוּם תָּקוּמִי יָקוּם &c.
Niph. אֶקּוֹם תִּקּוֹם תִּקּוֹמִי יִקּוֹם
Hiph. אָקִים (..) תָּקִים תָּקִימִי יָקִים
Hoph. אוּקַם תּוּקַם תּוּקְמִי יוּקַם

Particip.

קָמִים קָמָה קָמוֹת
Niph. נָקוֹם נְקוֹמִים
Hiph. מֵקִים (..) מְקִימִים
Hoph. מוּקָם מוּקָמִים

Conjugationes Graves (i.e. secunda & quarta) *loco dagesh assumunt* ו *& tertiam geminant: flectunturque ad modum Pohel*, ut, Pih. קוֹמֵם pro קוּם Pyh. קוֹמַם Hithp. הִתְקוֹמֵם R. 63

Vel geminant primam & tertiam, excluso ו, *ut* כִּלְכֵּל sustentavit, *pro* כּוּל.

QUIES-

QUIESCENTIA TERTIA.

א, ut מָצָא *invenit.*

64 *Finita* א, *sequuntur analogiam* פָּקַד, *nisi quòd* א *in toto Kal* (ut & tertiis personis masculin. Præteritorum Passivorum, necnon Futuris Pyhal & Hophal,) *quiescit in* (ָ) *in reliquis in* (ֵ)

At in his quatuor טָמֵא *polluit*, יָרֵא *timuit*, מָלֵא *implevit*, שָׂנֵא *odio habuit*, ‥ per omnes personas Præteriti Kal quiescit in (ֵ)

Typus Quiescent. tertiâ א

Præterit.

Kal מָצָא מָצְאָה מָצָאתָ מָצָאת מָצָאתִי

Ni. נִמְצָא נִמְצְאָה נִמְצֵאתָ נִמְצֵאת &c.

Pi. מִצֵּא מִצְּאָה מִצֵּאתָ מִצֵּאת מִצֵּאתִי

Py מֻצָּא מֻצְּאָה מֻצֵּאתָ & sic in reliquis.

Nota, Personæ exeuntes in ה ו vel (ְ.) flectuntur regulariter: ut, מָצְאוּ מָצְאָה

Imperativ.

+וַיִּקְרָא gen. 1. 4.

Finita א sequuntur analogiam קד
nisi qd א quiescit in suas vocales Ca
gas, quas secundum analogiam requi
bat, & vocales breves mutat in longa
cognatas.

הָיְתָה gen.1.2.

Imperativ. & Infinit.

מְצָא (à) מְצָאִי ⎫ *Kal.* & ſic in
(b) מְצָאוּ מְצֶאנָה ⎭ reliquis.

(a) Infinitivi aliquando exeunt in וֹת more Quieſc.tertiâ ה : ut, מְצוֹת

(b) In Futuro utroque ante ſyllabam נָה, per omnes Conjugationes, א quieſcit in (ֶ)

Futur.

אֶמְצָא תִּמְצָא תִּמְצְאִי יִמְצָא &c. Kal.
אֲמַצֵּא תְּמַצֵּא תְּמַצְּאִי יְמַצֵּא Pyh.
אֻמְצָא תֻּמְצָא תֻּמְצְאִי יֻמְצָא Hop.

Participia ſunt analoga, niſi quòd fœmininorum ה... contrahitur in ת.. ut, מוֹצֵאת pro מוֹצֵאָת Et *Pahul* Kal, aliquando mutat א in (י) more quieſc. tertiâ ה, ut נָשׂוּי *levatus*, pro נָשׂוּא

QUIESCENTIA TERTIA ה, ut, גָּלָה *revelavit.*

Quieſcentium tertiâ ה, *omnia Præterita maſculina terminantur in* (ָ) ut גָּלָה R. 65

Fœminina in תָה ut, גָּלְתָה ex Chald. in תְ ut גָּלַת

Imperativi in (..) ut גְּלֵה

Futura & Participia in (.:) ut, אֶגְלֶה

Infinitivi in ה ut גְּלֹה & per Apocopen גְּלוֹ *Gerundia in* וֹת ut לִגְלוֹת
Pahul Kal mutat ה in (י) ut גָּלוּי

R. 66 ה *Radicale in medio syllabam terminans, mutatur in* (י) *quiescens in* (·) *vel* (..) quod fit in primis & secundis person. Præteritorum: ut, גָּלִיתָ pro גָּלַהְתָּ, גָּלִינוּ pro גָּלַהְנוּ In Imperativis a. & Futuris, ante syllabam נָה, (י) præmittit sibi (.:) ut, גְּלֶינָה pro גְּלֹהְנָה

Syllabam inchoans, unà cum puncto præcedenti abjicitur: quod fit ante afformativum י. & וּ, ut גָּלוּ pro גָּלְהוּ, גְּלִי pro גְּלְהִי

Attamen ה abjiciendum, aliquando in (י) mobile transit: ut, חָסָיָה *confidit*, חָסָיוּ *confiderunt*, בְּעָיוּ *quærite*, יִרְבָּיוּן *augebuntur*.

Notæ. 1. Quando Quiesc. tertiâ ה, prima & secunda thematis geminantur, augetur significatio: ut יָפְיָפִיתָ *pulcherimus factus es*: Composit. ex Pyh. & Kal: ex Pyh. יָפְ ex Kal יָפִיתָ

2. Ver-

וְתֵרָאֶה gen.1.9. עֹשֶׂה. 1.11.

לַעֲשׂוֹ gen 2.2.

× יִקָּוו gen.1.9.

H

&

&

2. Verbum שָׁחָה *incurvavit se*, in Hith. ante ה semper assumit ו, ut, הִשְׁתַּחֲוָה, הִשְׁתַּחֲוִיתָ

Typus Quiesc. tertiâ ה

Præterit.

Kal. גָּלָה גָּלְתָה גָּלִיתָ גָּלִית גָּלִיתִי גָּלוּ
Ni. נִגְלָה נִגְלְתָה נִגְלֵיתָ לֵית לֵיתִי נִגְלוּ
Pih. גִּלָּה גִּלְּתָה גִּלִּיתָ לִּית לִּיתִי גִּלּוּ
Py. (ּ) גֻּלָּה גֻּלְּתָה גֻּלֵּיתָ גֻּלֵּית &c.
Hip. הִגְלָה הִגְלְתָה הִגְלִיתָ לֵית &c.
Hop. הָגְלָה Hithp. הִתְגַּלָּה

Imperat.

Kal. גְּלֵה גְּלִי גְּלוּ גְּלֶינָה
Niph. הִגָּלֵה
Pih. גַּלֵּה
Hiph. הַגְלֵה
Hithp. הִתְגַּלֵּה

Futurum.

Kal. אֶגְלֶה תִּגְלֶה תִּגְלִי יִגְלֶה תִּגְלֶה
Plur. נִגְלֶה תִּגְלוּ יִגְלוּ תִּגְלֶינָה
Nip. אֶגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלִי יִגָּלֶה &c.
Pih. אֲגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלִּי &c.
Pyh. אֲגֻלֶּה Hiph. אַגְלֶה
Hop. אָגְלֶה Hithp. אֶתְגַּלֶּה

Particip.

גּוֹלֶה גּוֹלָה גּוֹלִים גּוֹלוֹת Kal.
גָּלוּי גְּלוּיָה גְּלוּיִם גְּלוּיוֹת Pahul.

נִגְלֶה Niph.	מַגְלֶה Hiph.
מְגַלֶּה Pih.	מָגְלֶה Hoph.
מְגֻלֶּה Pyh.	מִתְגַּלֶּה Hithp.

R. 67 *Propter* ו *Conversivum & particulam* אַל־ (ne) (absque his rariùs) *Futura quiescentium tertiâ* ה *apocopantur.*

Imperativorum apocope est tantùm in Pihel, Hiph. & Hithp. ut, צַו *præcipe*, pro צַוֵּה, הַט *inclina*, pro הַטֵּה, הִתְגַּל *retege te*, pro הִתְגַּלֵּה Sed Futurorum per omnes Conjugationes. Sicque ה apocopatur:

1. Cum vocali, ut, וַיַּעַשׂ *& fecit*, pro יַעֲשֶׂה, וַיַּרְא *& vidit*, quod formâ est ex Hiph. significatione ex Kal, pro יִרְאֶה (semel habet geminum Accusativum post se, ideóque est ex Hiph. וַיַּרְא אוֹתָם אֶת־בֶּן *& videre fecit eos filium*, 2 Reg. 11. 4.)

2. Trajectâ vocali (·) ad primam radicalem, ut וַיִּבֶן *& ædificavit*, ex יִבְנֶה

3. Quan-

יִרֶב gen. 1. 23.

~~gen~~ (1.) gen 1. 7.

יְרֶב gen 1. 24.

en.1.3.

~~imia et (r) sub nun interdum simul pi~~

3. Quandoque augmenta initialia in Kal, aſſumunt (..) ut וַיֵּבְךְּ *& flevit*, ex יִבְכֶּה, וַתֵּרֶב *& multiplicavit*, ex תִּרְבֶּה, וַיֵּט *& inclinavit*, à נָטָה pro יִטֶּה.

4. In Hiph. quædam ſcribuntur cum duplici (..) ut, הֶרֶב *multiplica*, ex הַרְבֵּה, יֶפֶר *fructificabit*, ex יַפְרֶה.

Vel cum duplici (-) ſi prima fuerit gutturalis, ut הַעַל *aſcendere fac*, יַעַל *faciet aſcendere*. Aut cum (..) & (-) ob ſecundam gutturalem: ut, הֶתַע *errare fac*, אַל־תֶּמַח *ne delere ſinas*.

5. Specialiter hæc duo הָיָה *fuit*, & חָיָה *vixit*, in Futuro Kal ſic apocopantur; ut, אֱהִי תְּהִי יְהִי נְהִי.

Nota. In Futuro utroque, ה ſyllabæ afformativæ נָה ſæpe etiam apocopatur: ut שְׁמַעַן *audite*, quaſi ex שְׁמַעְנָה, תִּלְבַּשְׁן *induent*.

CAP. XI.

De Verbis Defectivis.

DEFECTIVA PRIMA נ, ut, נָגַשׁ *accessit.*

R. 68 נ *Initiale shevatum in Imperativo & Infinitivo Kal abjicitur:* ut, גַּשׁ *accede*, ex נְגַשׁ *Et Infinitivus* ת *assumit*, ut, גֶּשֶׁת Quòd si ultima fuerit ע vel ח exit in ת ut טַעַת *plantare*, פַּחַת *flare*. Irregulare est תֵּת pro תֶּנֶת *dare*: & cum ה parag. תְּנָה *ponere*, pro *posuisti*.

R. 69 × נ *Medianum shevatum post literas* Heemanthi *in dagesh commutatur:* ut, אֶגַּשׁ pro אֶנְגַּשׁ Fit autem hoc in Fut. Kal. Præterito & Partic. Niph. toto Hiph. & Hoph.

Quòd si media sit gutturalis, נ manet, ut, תִּנְאַף At in נָחַת & נָחַם abjicitur: ut, יֵחַת (pro יִנְחַת) *descendet*, נִחַם (pro נִנְחַם) *condoluit*.

Notæ. 1. Sunt 9 Verba incipientia à (י) in quibus (י) aliquando commutatur in dagesh, ut. וְאֶסְּרֵם *& castigabo eos*, à יָסַר Sic הִצִּיג *collocavit*; à

* וַיִּתֵּן gen. 1.17

à יָנַח, הִקִּיף *circumegit*, à יָקַף Reliqua 6 habent mediam radicalem צ suntque יָצַב *constitit*, יָצַג *statuit*, יָצַע *substravit*, יָצַק *fudit*, יָצַר *formavit*, יָצַת *succendit*.

2. Duo ex incipientibus à ל hanc anomaliam etiam imitantur: ut, לָקַח *accepit*. Imper. Kal. קַח Infinit. קַחַת Fut. אֶקַּח Hoph. אֻקַּח Et semel לָתַע in Niph. נִתְּעוּ *evulsi sunt*.

Typus Defectivor. primâ נ

Præterit.

&c. נִגַּשׁ נִגְּשָׁה נִגַּשְׁתָּ .תְּ .תִּי Niph.

הִגִּישׁ הִגִּישָׁה הִגַּשְׁתָּ Hiph.

& sic deinceps. הֻגַּשׁ הֻגְּשָׁה הֻגַּשְׁתָּ Ho.

Imperat.

גַּשׁ (..) (ו) גְּשִׁי גְּשׁוּ גַּשְׁנָה Kal.

הַגֵּשׁ (..) Hiph.

Futur.

&c. אֶגַּשׁ (..) (ו) תִּגַּשׁ תִּגְּשִׁי יִגַּשׁ Kal.

אַגִּישׁ ( ) תַּגִּישׁ תַּגִּישִׁי יַגִּישׁ Hiph.

&c. אֻגַּשׁ תֻּגַּשׁ תֻּגְּשִׁי יֻגַּשׁ Hoph.

Particip.

נִגָּשׁ Niph.

מֻגָּשׁ Hoph. מַגִּישׁ Hiph.

DEFECTIVA SECUNDA, ſive Geminantia ſecundam, ut סָבַב *circumdedit*

R. 70 *Habentia ſecundam & tertiam literam eandem, in conjugationibus Levibus (i.* prima & tertia*) ſyncopant mediam radicalem cum præcedenti vocali,*ut*, סַב *ex* סָבַב circumdedit.

Ac ſi adſint literæ præformantes, defectum ſecundæ vocali longâ compenſant; ut, אָסוֹב pro אֶסְבּוֹב *Sin autem vox in fine creſcat, in tertiâ, per dageſh*: ut, סַבָּה

R. 71 *Ante afformativum* תִּי תָ תְּ נוּ תֶן תֶם *per omnia Præterita aſſumitur* וֹ; ut, סַבּוֹתָ, סַבֹּנוּ *Ante* נָה *Futurorum* (י) *præcedente* (ֶ) ut, תְּסֻבֶּינָה סְבֶינָה

Typus Geminant. ſecundam.

Præterit.

סַב סַבָּה סַבּוֹתָ סַבּוֹת סַבּוֹתִי סַבּוּ	Kal.
נָסַב נָסַבָּה נְסַבּוֹתָ וֹת וֹתִי נָסַבּוּ	Nip.
הֵסֵב הֵסֵבָּה הֲסִבּוֹתָ וֹת וֹתִי הֵסֵבּוּ	Hip
&c. הוּסַב הוּסַבָּה הוּסַבּוֹתָ	Hop.

Imperat.

exceptis participiis kal.

Imperat. & Infinit.

סֹב (-) סֹבִּי סֹבּוּ סֻבֶּינָה Kal.
הִסַּב הִסַּבִּי Niph.
הָסֵב הָסֵבִּי הָסֵבּוּ הֲסִבֶּינָה Hiph.

Futur.

אָסֹב (-) תָּסֹב תָּסֹבִּי יָסֹב &c. Kal.
אֶסַּב תִּסַּב תִּסַּבִּי יִסַּב Niph.
אָסֵב תָּסֵב תָּסֵבִּי יָסֵב Hoph.
אוּסַב תּוּסַב תּוּסְבִּי יוּסַב Hoph.

Particip.

נָסָב נְסַבִּים Niph.
מֵסֵב מְסִבִּים Hiph. } ָה ,ִי ,ת
מוּסָב מוּסַבִּים Hoph.

Conjugationes Graves (i. e. secunda & quarta) *loco dagesh assumunt* ו, ut, סוֹבֵב pro סִבֵּב Pyh. סוֹבַב Hithp. הִסְתּוֹבֵב R. 72

Vel geminant primam, & secundæ postponunt : ut, גִּלְגֵּל à גָּלַל volvit.

DEFECTIVA TERTIA נ vel ת, ut שָׁכַן *habitavit*, כָּרַת *excîdit*.

Quando tertia radicalis נ *vel* ת, *cum formativo* נ *vel* ת *concurrit*, R. 73

tunc prius נ *vel* ת, *in dagesh forte deficit*: ut, שָׁבַנּוּ pro שָׁכַנְנוּ *habitavimus.* תִּשְׁכַּנָּה pro תִּשְׁכַּנְנָה *habitabunt.* Sic כָּרַתָּ pro כָּרַתְתָּ *exscidisti*: נִבְעַתִּי *consternatus sum.* Ubi in his & similibus exemplis נ & ת deest, non quoad sonum, sed quoad figuram.

Et sic etiam נָתַן *dedit*, semper postremum ן ante ת in Præterito Kal amittit: ut, נָתַתָּ נָתַתְּ נָתַתִּי Aliquando & primum; ut, תַּתָּה *dedisti*, 2 Sam. 22. 41.

APPENDIX DE VERBIS *dupliciter Imperfectis.*

Dupliciter Imperfecta sunt, vel quæ ab utroque extremo gestant literam Quiescentem: ut, אָבָה *voluit*, Fut. Kal, תֹּאבֶה אֹבֶה &c. vel quæ utrinque sunt Defectiva, ut יָצַת *ustus fuit*, Præt. Niph. נִצַּת, נִצַּתְּ, נִצַּתִּי &c.

Vel quæ habent secundam radical. ו & tertiam ת, ut מוּת *mori*, Præt. Kal, מֵת, מַתָּ, מַתִּי

Vel

gen. 1. 29.

אגאלתי compos: ex fut: et praeter. א
est signum 1me pers: fut: & תי terminatio
praeteriti; vel א est pro ה ex forma Ch
daica. reg. 137.

אוחילה forma ex יחל significatione
ex קול Jerem. cap. 4. v. 19.

אוסיפך forma ex יסף sig: ex ספ
et
1 Sam cap. 15. v.

אשתוללו comp. ex pret. [illegible]
vel א pro he reg. 137. psalm 76. v.

בושסכם Amos cap. 5. v. comp ex
שסה et בוש.

באשיהוב איש comp. ex יבש et באש Jes. c. 3
בושיהובישו Jer. 2. ex יבש et בוש.

הרשנה Jer. 34. comp. ex hophal et hith
הטמאה deut: 24. comp: ex hophal et hith
[illegible] in dagesh occultat

הִכַּבְּס levit. 13. ex Koph et Kitt: ~~[illegible]~~
הִתְפָּקְד num. cap. 1. compos ex Koph: et Kitt:
וָאֶמְאָסְא hosea. 4. comp: ex מָאַס et מָסָה
וָאֶסְעֲרֵ zach. 8 comp. ex fut: Kal et niphal
וָאֶכּוֹ deut. 9. comp. ex fut niph et Kal ex כָּתַת
וָאֶקְרָא 1 sam. 28. comp: ex קָרָא et קָרָה
וָאֵרָאֶ ps. 42. comp. ex fut Kal et niphal
וְהוֹשְׁבוֹת zach. 10. comp. ex יָשַׁב et שׁוּב
utriusq; formam et significationem habet.
וְהֵטִיבוֹ ezeck. 36. comp. ex יָטַב et טוּב
nam in initio habet form: prioris in fin: posterioris.
וְהִפְתִּיר prov. 24 ex פָּתַר et פָּרָה
וַיּוּשַׂם gen. 50. form. ex יָשַׂם sig: ex שׂוּם.
וְנֵאשַׁם ezeck. 9. ex fut: niphal et Kal.

מִתַּחַת² מֵעַל gen. 1. 7.

Vel quæ habent primam (י) vel (נ) & tertiam א vel ה, ut, יְרַח Imper. Hiph. הוֹרוּ pro analogo, הוֹדִיהוּ *celebrate*, נְשָׂא Fut. Kal. אֶשָּׂא pro regulari אֶנְשָׂא *feram*. נָטָה Præt. Hiph. הִטּוּ pro integro הִנְטִיהוּ *inclinârunt*.

Præterea, ſunt quædam *Formæ Mixtæ*, ex diverſis Conjugationib. & Temporib. ut יְרַדֹּף *perſequetur*, ex Fut. Kal יִרְדּוֹף & Pih. יְרַדֵּף Itémque ex diverſis ordinibus, ut שָׁתוּ *poſuerunt*, formâ ex שָׁתַח ſignificatione ex שׁוּת Ità מָלוּ *impleverunt*, pro מָלְאוּ more Quieſcent. tertiâ ה &c. Hæc omnia non egent novis regulis, ſed tantùm Regularum artificiosâ applicatione.

CAP. XII.

De ſeptem literis præfixis Moſche vecaleb.

מ *Pro* מִן (A, ab, de, e, ex, præ, propter,) *præfigitur* 1 *dageſhabili per* (ּ) *ſequente dageſh.* 2 *Indageſhabili* R. 74

per (..)

per (..) ut, מִבַּיִת *é domo*, מֵאֲדֹנָי *à Domino*: quod etiam imitatur מֵיְהוָה *à Jehova*.

Nota. מ aliquando negationem includit (vide suprà R. 41.) venitque ante nomina & adverbia cum ellipsi verbi substantivi: ut, מִמֶּלֶךְ *nè* (sis) *rex. Removit paludamentum suum* מֵעָלָיו *nè* (sit) *super se. Exiit* מֵעִם *nè* (esset) *cum Pharaone.*

R. 75 ש (ex אֲשֶׁר) *præfigitur per* (..) *sequente dagesh.* Habetque vim, modò Relativi, modò Conjunctionis causalis, ut, שֶׁכָּכָה *quòd sic.* Sin habeat ante se כ, notat *quando*; ut כְּשֶׁסָּכָל *quando stultus*, כְּשֶׁיִּפּוֹל *quando cecidit.* Legitur etiam (sed multò rariùs) cum (-) & (:) ut, שַׁקַּמְתִּי *quòd surrexi*, שְׁהוּא *quòd ipse.* Semel cum (.) שָׁאַתָּה *qui tu.*

R. 76 ה *Emphaticum & Relativum præfigitur per* (-) *sequente dagesh.* Illud Nominibus, hoc Præteritis & Participiis: ut, הַשָּׂם *qui posuit*; quod semel latet in ב, ut, בַּהֵכִין *in* (loco) *quem præparavit*, pro בְּהַהֵכִין.

Sequente gutturali kametzatâ, punctatur cum (..) ut, הֶחָכָם *sapiens ille.*

Reg. 19.

הַשָּׁמַיִם× gen. 1.1.

וְהָאָרֶץ gen 1.2.

propter reg. 19

le. Excipe si fuerit ante א vel monosyllabum, sic enim assumit Kametz: ut חָעָם הָאָדָם. Quòd si gutturalis sit cum alio puncto, aut si sequatur ר, gestat (ֶ) ut, הֵהֵם *illi ipsi,* הָרָשָׁע *improbus ille.*

Nota. Nomina propria itemque appellativa in Regimine posita, vel affixis juncta, ה Emphaticum respuunt. 2. Pronomina tertiæ personæ sæpe cum eo luxuriant: ut, הַהוּא *ille ipse,* הַזֶּה *hic iste.*

ה *Interrogativum & admirationis præfigitur per* (ֲ) ut, הֲיֵשׁ *an est?* הֲשֹׁמֵר *num custos?* Sequente gutturali kametzatâ, habet (ֶ) ut הֶאָפֵס *num desiit?* Subsequente gutturali cum alio puncto quàm (ָ) aut sequente literâ shevatâ, gestat nudum (ַ) ut, הַהֵם *an illi?* הַיְסֻפַּר *an enarrabitur?* At ante serviles כלב poscit (ַ) sequente dagesh: ut, הַכְּמוֹת *num sicut mors* הַלְּבֵן *num filio.* R. 77 R. 16. R. 15.

Nota. ה Erotematicum sæpe deest, & modulando in pronunciatione suppletur: ut, *Malum* לֹא *non accipiemus?* Sic Job. 3. 25. *Non quiescebam?*

bam? non tranquillus eram? non requiescebam? Sic *Trabes Leviathan hamo?* Ita Mic. 5. *Tu Beth-lehem* צְעִיר *parva es?* id est, ὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ. Interrogatio enim sine negatione negat, & cum negatione affirmat.

R. 78 ו *Copulativum regulariter accipit* (:) ut, וְדֶרֶךְ & via. *Sequente Labiali vel Shevatâ assumit* ו ut, וּבְדֶרֶךְ & in via. *Prope accentum distinctivum poscit* (ָ) ut, וָדֶרֶךְ maximè cùm duo nomina junguntur in sensu uno, ut, עָנִי וָרָשׁ *afflictus & pauper.*

Nota. ו sumitur aliquando adversativè, *sed, tamen.* 2. Disjunctivè, *aut*, ídque in duabus quasi distinctis speciebus, vel ejusdem speciei individuis: ut, *Qui tetigerit hunc virum &* (aut) *uxorem ejus. Qui percusserit patrem &* (aut) *matrem ejus, morietur. Paupertatem &* (aut) *divitias nè dederis mihi.* 3. Est explicativum, *id est:* ut, *Fuitque aurum illud Gideoni &* (Jun. id est) *familiæ ejus in tendiculum.* In N.T. *Deus &* (id est) *Pater Domini nostri.* 4. Est nota similitudinis, *sic:* ut, *Ut transit turbo,*

וְהָאָרֶץ gen. 1. 2. וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם gen. 1. 10

תֹהוּ וָבֹהוּ gen. 1. 2.

vel in sensu contrario vel טוֹב וָרָע

[illegible] gen. 1. 3.

bo,& (sic) non est improbus. In N.T. *Ut in cælo & in terra.* 5. Post totum denotat partem nobiliorem ; ut, *Salomon amabat multas filias alienigenas, & filiam Pharaonis. Liberavit eum è manu hostium, & Saulis. Fulcivisti manus meas, & dextram. Luminaria & Sol. Judea & Jerusalem.* In N.T. *In Prophetis & Mose. Cum mulieribus & matre Jesu,* &c.

2. ו aliquando redundat : ut, *Et filii Tzibonis & Haja & Hana,* (Jun. *tum Haja, tum Hana)* Job. 23. 12. *Præceptum labiorum ejus* וְלֹא *& non dimovi.*

* ו *Conversivum Futuri, præfigitur per (-) sequente dagesh* ; R. 79
commutátque significationem Futuri in Præteritum : ut, וַיִּפְקוֹד *& visitavit.* Idem præstat particula אָז ; ut, יָשִׁיר אָז *tunc cecinit,* אָז יְדַבֵּר *tunc locutus est.*

Conversivum Præteriti, non distinguitur punctatione à Copulativo, sed solùm accentum trajicit ad ultimam : ut, וְיָשַׁבְתָּ *& sedebis,* ex יָשַׁבְתָּ *sedisti.*

Nota.

Nota. In continuata ſententia, unum tempus plerunque tranſit in naturam alterius. Itaque ſi Futur. præceſſerit, & ſequatur Præterit. illud Præterit. per Futur. reddendum, & contrà: ut, וְהָיָה (præt.) *& erit ſicut arbor*, &c. *quæ* יִתֵּן (fut.) *dabit.* Et *cùm fœmellam* תֵּלֵד (fut.) *pariet*, וְטָמְאָה (præt.) *& immunda erit.*

R. 80 *Literæ* כלב *communiter notantur cum* (:) Sed ל ante monoſyllabam aut Mihel geſtat (.) ut, לָעָם *populo*, לָבֶטַח *in fiducia.* Quod etiam ב & כ cum pleriſque Pronominibus imitantur: ut, בָּזֶה *in hoc*, כָּזֹאת *ſecundùm iſtud.*

At in his tribus: לְאֹם *natio*, לְאַט *ſenſim*, לְבַד *ſeorſim*, ל non eſt Præfixum, ſed tantùm Proſtheticum, per ſe nihil ſignificans.

Notæ. 1. כ pro כֵּן eſt vel *ſimilitudinis*, ſicut, circiter, juxta, ſecundùm; vel *veritatis:* ut, Nam erat כְּאִישׁ אֱמֶת *ut vir veritatis*, i. e. verè fidelis, כַּיּוֹם *ſicut hodie*, i. e. tam verè ut hodiernus dies eſt. In N.T. *Gloriam ejus ſicut unigeniti.* Aliquando כ deeſt, *Sion arabitur* (ſicut) *ager.*

בְּרֵאשִׁית gen:1.1.

לאור gen.1.4. ~~לחשך~~ [illegible] לְחַיִּים g:

(ps: לְכֹל (לְחֹק (לְרֹאשׁ (לְקוֹר (

(לְכֹל)

וְלַחֹשֶׁךְ: gen.1.5. בַּיּוֹם .1.18.

2. ל pro אֶל modò est articulus, modò præpositio, *ad, de, juxta, secundùm, per, pro, vice, inter, in.* Sicque post verbum substantivum eleganter in nominativum resolvitur: ut, *Estote in viros*, i.e. viri. *Eruntque in carnem unam.* Matth. 19. 5. εἰς σάρκα μίαν, id est, caro una. Sic, *hi tres*, εἰς ἕν εἰσι, *in unum sunt*, i.e. unum.

3. ב *in*, est vel auxilii & instrumenti; ut, בְּחַרְבִּי *in gladio meo*, i.e. gladio. *Baptizo vos* ἐν ὕδατι *in aqua*, i.e. aquâ. Vel materiæ, *ex*; vel comitatûs, *cum, inter.* Vel periphrasis adverbii: ut, בְּמִרְמָה *in dolo*, i.e. dolosè: *in astutia*, i.e. astutè. Et deficiente ב, ut, מְהֵרָה pro בִּמְהֵרָה *velociter.* Sic מֵישָׁרִים *rectitudines judicabo*, i.e. rectissimè.

**Literæ* כלב *plerunque* ה *Emphaticum excludunt, ejusque vocalem possident.* R. 81

Idem accidit ה characterist. Infinit. Niph. & Hiph. ut, בִּכָּשֵׁל pro בְּהִכָּשֵׁל *in impingendo*, לַנְפִּיל pro לְהַנְפִּיל *ad cadere faciendum.*

Literæ וכלב *ante* { אֱלֹהִים / אֲדֹנָי } *habent* { R. 82

ipsumque

ipſumque א *puncto proprio privant*: ut וַאדֹנָי וֵאלֹהִים בַּאדֹנָי בֵּאלֹהַ Quòd etiam imitatur Infinit. Kal, לֵאמֹר *dicendo*, pro לֶאֱ

Idem uſu venit in nomine יְהֹוָה: ut, בַּיהֹוָה לַיהֹוָה וַיהֹוָה

R. 83 *Particulæ* מכלב *ſæpe ſyllabicas adjectiones* מו פי די *aſſumunt : ut*, מִדֵּי *ex* בְּדֵי *in*, כְּדֵי *ſicut*, לְפִי & כְּפִי *ſecundùm, juxta.* Uſitatiſſimum verò eſt כְּמוֹ *ſicut*, quòd ſi ſit cum affixis Gravibus, habet (:) ut, כְּמוֹהֶם *ſicut illi*, cum Levibus (ָ) ut, כָּמוֹנִי *ſicut ego* כָּמוֹךָ *ſicut tu.*

CAP. XIII.

De Affixis.

R. 84 *Affixa ſunt Pronomina truncata; quæ tergo vocum apponuntur*, & poſtremæ *literæ* conjunctæ vocis certa quædam puncta ſubjiciunt.

Sin a. vox deſinat in vocalem (ֵ) vel ו, Affixa ſimpliciter, abſque ullo præeunte puncto, ſed prout

ut

gen.1.22.

יָמָין gen.1.11. לְמִינוֹ

nt ſunt in Tabella, vocibus affigun-
tur.

Affixorum eſt hæc Tabella.

fœm.	*maſc.*	*f.*	*m.*	*com.*	
[illegible] הָ	ו הוּ	ךְ	ךָ	י נִי [illegible]	*Sing.*
ן הֶן	ם הֶם ם	כֶן	כֶם	נוּ [illegible]	*Plur.*
Tertiæ		*Secundæ*		*Primæ*	

י *ſubjicit Nominib. ſingularib. &* R. 85
Infinit. (·) *Pluralib.* (-) Signifi-
cat *mihi*, *me*, *meus a*, *um*, per omnes
caſus.

נִי *Præterit. maſculin.* נִי *fœminin.* R. 86
נִי *reliquis.* Significat *mei*, *mihi*, *me*,
competítque verbis.

נוּ *Præter. maſc.* נוּ *fœmin.* נוּ *re-* R. 87
liquis. Significat, *nos*, *nobis*, *noſter*,
a, *um*.

ךָ *ſingularibus & Verbis*, ךָ *plu-* R. 88
ralib. Significat *tuus*, *a*, *um*, *tibi*, *te*,
Et aliquando aſſumit ה paragog. fit-
que כָה

ךְ *Nominibus ſingularibus &* R. 89
Verbis ךְ *pluralibus.* Signific.idem
quod maſc. ךָ

ו jungitur *ſingularib. & Verbis per* R. 90
Hholem, *Pluralib. per* (·) Significat
Illius,

Illius, illi, illum. Et loco ו ponitur aliquando הּ, ut, שִׁירֹה *canticum ejus*: vel נוֹ, ut, יֶשְׁנוֹ *est illi.*

R. 91 הוּ *est Præteritor. masculinor.* יהוּ *fœmininor.* ֵהוּ *futurorum.* Significat idem quod præcedens ו estque proprium verborum, nec cohæret Nominibus nisi in ה finitis: ut, וְעָלֵהוּ *& folium ejus*, ex עָלֶה Aliquando etiam cohæret Nominibus non fini-

לְמִינֵהוּ ex מִין

tis in ֵה ut ~~לְמִצְבֵו ex מַצָּב~~ (*In Futuris sæpe habet* נְהוּ ut, יְבָרֲכֶנְהוּ *benedicet eum. Sed sæpius contrahitur in* נּוּ ut, יִפְקְדֶנּוּ *visitabit eum.*)

R. 92 הָ *suffigitur nominibus singularibus, raro Verbis.* ֶיהָ *pluralib. & Futuris.* Significat *Illius, illi, illam.* Et interdum ה amittit Mappik; ut, לָה *illi*: שִׁכְמָה *humerus ejus.*

R. 93 נָּה *solis Futuris.* Valet idem quod præcedens ה

R. 94 ם & ן *adhærent Nominibus & Verbis per* (ָ) *solis Futuris per* (ֵ) Significat *Illorum, illos, illis. Illarum, illas.* Et pro ָם fit ַם si accentus fuerit in penultima.

R. 95 *Poeticum* מוֹ *pro* ם, *copulatur singularibus*

לְמִינֵהוּ gen. 1. 12.

תְּשׁוּפֶנּוּ * Gen. cap. 3. v 15.

לְמִינָהּ gen. 1. 24.

ponitur enim pro (נָה

(נָה..) pluralib: etiam; ponitur enim pro ... affixoru

supra; quæ, cum sit ex numero affixoru fit prius (נָה:

quæ (נ) epentheticum amant, fit prius (נָה

einde (נָה..) vid reg: 100. sic הָנָּה הֵנָּה pro

הָנָּה הֵנָּה quia est ex septem illis quæ af

munt affixa pluralium, vid sub reg: 10

ga
pe
n
ec
n
N

j
&
I
l
la
e
d
r
r

gularibus per (.) *Pluralibus & Fut. per* (..) *Præteritis fæmin. per* (:) Semel eſt מוֹ pro מוֹ ut יְכַסְּיֻמוֹ *operient eos*. Dicitur *Affixum Poeticum*, quoniam uſus ejus frequens eſt in libris Metricis.

Affixa Gravia כֶם, כֶן, הֶם, הֶן, *junguntur Nominibus ſingularibus & Verbis per* (:) *Pluralib. per* (..) Illa ſunt, *Veſter, a, um*: Hæc, *Illorum, illis, illorum*, &c. Appellantur *Affixa Gravia* ſive *Conſtructa*, eò quod dictionibus, quibus copulari debent, eandem mutationem punctorum imperant quam Regimen requirit. R. 96

Ob Affixa, mutantur Terminationes Præteritorum. R. 97

ה *in* תַ ut, פְּקַדַתְהוּ ex פָּקְדָה

תָּ *in nudum* תּ ut, פְּקַדְתּוֹ ex פָּקַדְתָּ

תְּ *in* תִּי ut, פְּקַדְתִּיו ex פָּקַדְתְּ

תֶם & תֶן in תוּ ut פְּקַדְתּוּם ex פְּקַדְתֶּם

Futurorum נָה *in* וּ ut, תִּפְקוֹדוּנִי ex תִּפְקֹדְנָה R. 98

Itémque tranſponitur, in Præterit. (.) & (:) *in forma* פָּקְדָה & פָּקְדוּ

ut

ut פְּקַדְתָּהוּ contractè פְּקָדַתּוּ *visitavit* f. *illum.* פְּקָדוּם *visitârunt eos.*

In Imperat. autem & Infinit. (:) *&* ו *formæ* פְּקוֹד sicque ו transit in (ּ) ut, פָּקְדֵנִי *visita me.*

R. 99 *Affixa in Duali & Plur. Num. in utroque genere, semper præmittunt sibi* (י) *tanquam notam multitudinis propeiam:* ut, יָמֶיךָ *dies tui*, תּוֹרוֹתָיו *leges ejus.* Exc. Affixa י, ם & ו

Quam formam etiam hæc tria singularia, אָבִי *pater*, אָח *frater*, חָם *socer*, æmulantur: ut, חָמִיךָ אָחִיו אָבִיךָ

100. *Inter Affixa* הָ הוּ ךָ ךְ נִי *& ipsam vocem, obvium est* נ *Epentheticum shevatum:* ut, יְכַבְּדָנְנִי *honorabit me*, יְשַׁבְּחוּנְךָ *celebrabunt te.* Quod rursus à dagesh devorari solet: ut, יַכֶּכָּה *percutiet te*, אוֹדֶךָּ *confitebor tibi.*

101. *Particulæ separabiles in affixione æmulantur Nomina, rariùs Verba.*

Hæc tria אַיִן *non*, הִנֵּה *ecce*, עוֹד *adhuc*, pro affixo ו assumunt נּוּ, more Futurorum.

Hæc septem, אַחַר *post*, אֶל *ad*, בֵּין *inter*, עַד *usque*, עַל *super*, תַּחַת *sub*, יַחַד *unâ*, assumunt Affixa Nominum

Plura-

n.2.24. gen.4.2.

ואליך gen.4.7.

15 ult. gen. 1.19.

Pluralium, ideóque habent insertum (י) ut אַחֲרָיו *post eum,&c.*

אֵת præpositio *cum*, mutat (..) in (·) & ת dageshat, ut אִתִּי *mecum.* Ante נוּ est cum (ָ) ut אִתָּנוּ & sic etiam עִמָּנוּ *nobiscum.*

Inseparabiles ל *&* ב *cum Affixis amant* (ָ) ut בָּנוּ *in nobis.* At (ְי) ך & י illis puncta singularium adjiciunt.

CAP. XIV.

De Literis Paragogicis.

SEX *literæ Paragogicæ* Ehevinoth *dictæ, nudam saltem voci emphasin inducunt, nihilque aliud significant.* 102.

1. א Paragogic. (more Arabum) additur personis verborum finientibus in ו, ut, הָהָלְכוּא *qui ambulârunt.*

2. ה Paragogici usus est in omni voce; præcipuè verò in Præt. & Imper. secunda pers. masculina, in Futuri utriusque numeri prima, necnon Infinito

finito ac Participio, &c. Quinetiam *omne* (ֵ) *dictionem terminans includit* ה, ut, לְךָ & לְכָה *tibi.*

Nominibus loci additum, dicitur Locale, *significans* in, ad, versus; *facitque voces penacutas* : ut, יָמָּה *mare versus*, שְׁאֹלָה *ad infernum.*

Nota. ה Paragogic. si jungatur Verbis formæ פְּקוֹד, mutat ו in (ֵ) & (:) transponit: ut, פָּקְדָה Vide Reg. 98.

3. ו Paragogicum additur Regimini: ut, חַיְתוֹ־אֶרֶץ *bestia terræ.* Sicque distinguitur ab affixo ו, nam affixum nunquam additur voci Regenti.

4. י Paragogic. sæpiusculè adhæret Infinit. Nominib. & Participiis, aliquando etiam particulis: ut, מִנִּי & מִנִּי *ex.*

5. ן *Paragogic. jungitur terminationibus verborum* י & ו Et ferè secum trahit accentum : ut, יְקוּמוּן ac secundæ radicali quandoque substernit vocalem longam: ut, תֶּאֱהָבוּן *diligetis.*

6. ת tribus Infinitivis : ut, יְבֹשֶׁת *arescere*, יְכֹלֶת *posse*, שִׂנְאַת *odisse.*

CAP.

לְאָכְלָה gen.1.29.

gen.1.24.

4.3.

לממשל gen. 1. 16.

CAP. XV.

De Mutatione Vocis.

1. *In Consonis.*

ה *Radicale, in motione generis, flexione numeri & affixione, unà cum puncto praecedenti abjicitur* : ut, עֹשֶׂה *faciens*, m. עֹשָׂה *faciens* f. עֹשִׂים *facientes*, עֹשְׂךָ *faciens te.* 103.

ה *Afformativum generis, aut Paragogicum, in affixione mutatur in* ת Quod rursus aliquoties syncopatur : ut, תְּבוּנָם *intelligentia eorum*, pro תְּבוּנָתָם 104.

Terminatio Dualis יִם & *Plural.* ים *ante Affixa planè tollitur* : ut, יָדֶיךָ *manus tuae*, ex יָדַיִם *manus.* 105.

2. *In Formis.*

Finita ה *quorum penultima est* (ָ) *vel* (ֵ) *cum* מ *vel* ת *Heemanth. ab initio, ea in Regimine terminantur in* ת *Sub qua forma etiam Affixa assumunt* : ut, מִלְחָמָה *bellum.* Reg. מִלְחֶמֶת Aff. מִלְחַמְתּוֹ מַצֵּבָה *statua.* מַצֶּבֶת מַצַּבְתּוֹ 106.

 תִּפְאָרָה

תִּפְאָרָה *decus.* תִּפְאֶרֶת תִּפְאַרְתּוֹ

Et sic etiam variant formas.

בְּהֵמָה *pecus.* Reg. בֶּהֱמַת Aff. בְּהֶמְתּוֹ
גְּבִירָה *hera.* גְּבֶרֶת גְּבִרְתּוֹ
אִשָּׁה *uxor.* אֵשֶׁת אִשְׁתּוֹ
פֶּה *os* פִּי * פִּיו *

* Sicque פִּי *os*, in Regimine, & פִּי *os meum*, in Affix. solo tantùm sensu distinguuntur.

3. *In Punctis.*

107. **Simplicis euphoniæ gratiâ permutantur* (ֶ) cum (ֵ) ut, אֶרֶץ & אָרֶץ *terra*, *semper cum ה Emphat. הָאָרֶץ *ipsa terra.*

(ֵ) cum (ִי) & contrà: ut, תּוֹמִיךְ & תּוֹמֵךְ *sustentans.*

וּ ו (ֻ) & (ָ ֹ) inter se.

(ַ) (ָ) (ֶ) invicem: ut, עַד *æternitas*, וָעֶד *& æternum.*

108. * *Pro terminali* (ֵ) *substituitur* (ַ) *maximè propter ultimas gutturales aut* ר, ut, שִׁבַּר pro שִׁבֵּר *fregit.* *Vicissim pro (ַ) ponitur (ֵ) ut יִתֵּן pro יִתַּן *dabit.*

(ַ)

פִּיהָ gen 4.11.

gen 1.2. [2]vid R. 131:

וַיִּקְרָא gen. 1.10

gen. 1.27.

ve
pr
ip
ti
ſa
tr

ſu
ut

en

ra

b

v
i
c

ſ

(-) ante guttural. habentes (ְ) *vel* (ֳ) *mutatur in* (ֱ) ut, הֶהָרִים pro הַהָרִים *ipsi montes*, הֶחֳדָשִׁים *ipsæ calendæ.* Rursus abjecto (ָ) nativum (-) redit: ut, יִתְנֶחָם in pausa, extra pausam יִתְנַחַם *consolabitur.* 109.

(-) Vicarium est pro (ֶ) *ante vel sub guttural.* עחה *in voce Milhel:* ut, וַתֵּלַהּ *& furebat*, pro תֵּלֶה ex לָהָה Vide R.67.3 Sic בּוֹרַחַת *fugiens*, pro בּוֹרֶחֶת 110.

Duplex (ְ) *in voce cujus ultima radicalis est* א, *coalescit in* (ֵ) ut, צֵאת *exire*, pro צְאֶת *à* יָצָא 111.

In locum vocalis longæ succedit brevis & dagesh, per Systolen: ut, אֶקֹּב pro אָקוֹב *maledicam*, וַיַּסֵּב pro יָסֵב *& circumdedit.* 112.

E contrà *in locum dagesh & brevis, longa, per Diastolen:* ut, אֵיתָם *integer ero*, pro אֶתָּם cum (י) redundante.

Necessario puncta mutantur, ob נֵרְכַּם *&* גַּת *(Sex istæ literæ sex causas mutationis punctiorum denotant.)* 113.

נ ⎫ ⎧ נְקֵבָה genus, *fœmin.*
ר ⎪ ⎪ רִבּוּי numerum, *plural.*
כ ⎬ id est. ⎨ כִּנּוּיִם *Pronomina* affixa.
ס ⎪ ob ⎪ סְמִיכוּת *Regimen.*
ג ⎪ ⎪ גְּרוֹן literas *gutturales.*
ת ⎭ ⎩ תּוֹסֶפֶת *additionem*, ſcil. paragogen.

Ideóque *creſcentibus à fine literis*, *decreſcunt puncta* (ſi ſcilic. accentus deſcendat) ut nempe pronunciatio fiat expeditior. Ut plurimùm a. puncta decreſcunt in minimam quantitatem, h.e. in (:) ſive illud fuerit ſimplex, ſive compoſitum, pro conditione literarum.

114. (·) *penultimum*, *in omni incremento & Regimine, corripitur in* (:) (Et ſic etiam antepenult. in Verbis, ut פְּקַדְתִּיךָ *viſitavi te*, ex פָּקַדְתִּי) Si verò implicitè vel explicitè includat dageſh, aut literam quieſcentem, manet: ut, פָּרָשִׁים *equites*, q. ex פָּרַשׁ in Pih. קָמָתִי *ſeges mea*, ex קוּם Item ſub מ defectivorum: ut, מָגִנִּי *clypeus meus.* מָסַכִּי *aulæum meum.* Necnon terminationem fœminin. וּת ut, גָּלוּתִי *captivitas mea.*

עָלֶה. וְעָלֵהוּ.

Reg. 34. = 96, 97.

חָצֵר atriũ, villa facit in plur. חֲצֵרִים et חֲצֵרוֹת

בֵּ in Regim. semper notatur cum (··)

ִ penultimum, sequente (–) vel (∶) ob incrementum finale transit in (:) quod ante aliud Sheva sæpius mutatur in ָ vel (··)

(ּ) *ultimum, in Regimine, & ante affixa Gravia, migrat in* (-) Si verò sit ante א, vel terminationem fœmininam ת, manet in Regimine: ut, צְבָא מִלְחָמָה *exercitus belli*, מְנָת הָאָדָם *portio hominis.* 115.

At duo hæc, אָב, *pater*, אָח *frater*, in Regimine assumunt (י.) & mutant (ּ) in (-:) ad differentiam affixionis: ut, אֲבִי, אֲחִי Vide Regul.99.

(..) *penultim. in omni augmento finali, & Regimine, corripitur in* (:) Exc. si sit sub dagesh, aut explicitè vel implicitè includat literam *Ehevi:* ut, מַצֵּבוֹתָם *statuæ eorum*, הֵיכָלִים *palatia.* 116.

(..) *finale quodcunque, in omni incremento corripitur in* (:) *in Regimine in* (-) Exc. 1. Manet post (ּ) vel (:) ut, זָקֵן Plur. זְקֵנִים *senes*, זְאֵב Plur. זְאֵבִים *lupi.* 2. Manet in monosyllabis, exceptis בֵּן *filius*, שֵׁם *nomen*, & יֵשׁ *est, fuit*, quæ cum affixis regulæ parent. 117.

(ו) *penultimum, sequente* (-) *vel* (ּ) *ob incrementum finale, rariùs in* (:) *usitatiùs cognationis causâ transit in* (:) vel (ּ) ut, פֹּעַל Plur. פְּעָלִים *opera.* 118.

opera. רֹתֶם Plur. רְתָמִים *juniperi,* מַשְׂכֹּרֶת affix. מַשְׂכֻּרְתִּי *merces mea.* אֹהֶל Plur. אֳהָלִים *tentoria :* קֹדֶשׁ affix. קָדְשִׁי *ſanctitas mea.*

119. (ֹ) *ultimum, in Verbis ſemper, in Nominibus ante affixa *Gravia, migrat in* (:) Quod ſi aliud (:) ſequatur in (ֳ) ut, אֲכָלְךָ *comedere te,* יְכָלְתֶּם *potuiſtis.*

120. (-) *penultim. ſequente alio* (-) *in omni incremento corripitur in* (:) ut, נַעַר Plur. נְעָרִים *pueri.*

121. (-) *ultimum, in Nominum flexione tranſit in* (ָ) ut, נְעָרִים *In affixione in* (:) ut, דְּבַשׁ affix. דִּבְשִׁי *mel meum.*

In Verbis cum ה *paragogico migrat in* (:) *Cum affixis in* (ָ) ut, בְּחָנֵנִי *proba me.*

Idem accidit (:) indè oriundo: ut, שִׁמְעוּנִי *audite me,* ex שִׁמְעוּ quod ex שְׁמַע redeunte (·) in (:) R. 6.

122. *(ֶ) *penultimum, creſcente voce migrat in* (:) *Ultimum in flexione numeri in* (ֳ) **Cum affixis &* ה *Locali, in* (:) ut, אֶרֶץ *terra,* pl. אֲרָצוֹת Aff. אַרְצִי cum ה Loc. אַרְצָה

In

gen. 1. 16.

בצלם

at si vox fuerit Milhel (:) non mutatur; ut עֹשֶׂה פְּרִי.

בְּרוֹ gen.1.5 sc: in regimine.

gen.1.4.

ם יָקֻם gen.1.10 חַיּוֹם ab חַיָּה

בְּעִתּוֹ ps.1.3.

לְבַדּוֹ gen.2.1

Reg.70

ps.4.2.

In Regimine ante ה *transit in* (..) ut, שֵׂה עִזִּים *pecus caprarum*: ex שֶׂה

(·) *formæ* פְּרִי (i. e. ultimum, ante (י) *in affixione transit in* (:) *In declinatione in* (·) Sicque (י) movetur; ut, פִּרְיוֹ *fructus ejus*, שִׁבְיֵךְ *captivitas tua*, גְּדָיִים *hœdi.* 123.

Huc refer formam חֲצִי & חֳלִי ut, חֶצְיוֹ *medietas ejus*, חָלְיוֹ *dolor ejus*, חֳלָיִים *dolores.*

Dissyllabæ formæ { מָוֶת / בַּיִת } { *in flexione affixione & regimine, contrahuntur in* } { מוֹת / בֵּית } ut, מוֹתִי *mors mea*, בֵּיתִי *domus mea.* 124.

Exc. שַׁיִת & עַיִר facit שִׁיתוֹ *vepres ejus*, עִירֹה *asellus ejus.*

At cum ה *paragogico & Locali*, ו & י *per* (:) *moventur*: ut, מָוְתָה לַיְלָה

Crescentibus defectivis imponitur dagesh, ac tum { (ָ) in (-) / *corripitur* (..) in (·) / *ultimum* (ו) in (:) vel (ֳ) } 125.

Et sic quorundam (-) transit in (·) ut, מֵסַב, pl. מְסִבִּים *circuitus*, צַד, pl. צִדִּים *latera.* בַּת cum Aff. בִּתּוֹ *filia ejus.* Et sic in גַּת *torcular*, מַד *mensura*,

ra, מַס *vectigal*, סַף *limen*, פַּת *buc-cella.*

CAP. XVI.

De Accentibus.

si verbum sit ×

126. *RAdix ſemper habet accentum in ultima :* ut, פָּקַד ſícque, *creſcente voce, accentus Tonicus itidem deſcendit ad ultimam :* ut פָּֽקְדָה

Exc. Terminationes Verbales תָּ, תְּ, תִּי, נוּ, נָה, Et Affixa נִי, נוּ, הוּ, נִי, נָה, מוֹ, הָ, יךָ, Item ה paragogic. in Nominib. & Locale, quæ conſtituunt Milhel.

Nota. Vox מִלְעֵיל dicitur cùm accentus eſt in *penultima* : מִלְרַע in *ultima.*

127. × *Omnis vox quæ deſinit in ~~duas con-ſonas mobiles~~, & vocalem longam, eſt Milra.*

Sed vicinitas alterius accentus, ×Itémque וַ Converſiv. Fut. (ſi penultima fuerit longa,) *ex Milra facit Milhel* , & corripit ultimum (··) in (..) & וֹ in (ָ) ut, יֶחֱרַף צָר pro יְחָרֵף: Sic וַיָּסָב וַיָּקָם ex יָסוֹב יָקוּם.

Si

בָּרָא gen: 1.1. [2] הָיְתָה gen. 1.2.

nisi vox desinat in duplex (:) ut וְהָיְתָה
זִכְרוֹנוֹ, הוּא
rilem nomina desinentia in ו, ut

בְּרֵאשִׁית gen. 1.1.

[2] קָרָא לָיְלָה gen. 1.5.

וַיְּהִי־אוֹר gen. 1. 3.

שָׁמַיִם gen. 1. 1. ובֹהוּ gen 1. 2.

וְהָאָרֶץ gen 1. 2.

vox est milhel quæ definit (1°) in (ָ-) vel (2°)
in (∵) aut (-) vicarium צד(∵). sed (∵) ante הָמָן
ie ה radicale ; מ servilia, oxytonum est. i, milra

Sheva toni incapax est.

Si duæ postremæ syllabæ sint æqualis quantitatis, ut, מֶלֶךְ, *vel ultima syllaba sit dageshata,* ut, סַבּוֹ, *aut brevis,* ut, קֹדֶשׁ (nisi sequatur ה radicale, ut, מֹשֶׁה) *vox est Milhel.* 128.

Commune officium omnium Accentuum est acuere syllabam, & hujus respectu Tonici παρὰ τὸ τείνειν *à tendendo* (metaphora à fidibus desumpta) *dicuntur.* Vulgo numerantur 30. qui reduci possunt ad 27. Nullaque vox est in Bibliis, quæ Accentu Tonico careat, nisi sit cum Maccaph stipata. Horum alii supra, alii infra literas, diversis figuris signati, ordini vocum inseruntur, quam diversitatem modulatio quædam musica peperisse creditur. Hîc sequitur 129.

TABULA OMNIUM
Accentuum Hebræorum.

ACcentus Hebr. constant, vel ex solis Punctis, vel ex Lineis, vel ex Circulis.

Qui ex solis Punctis constant, sem-

per supra literæ medium collocantur.

- Punct.
  - Unum, Rex *Rebia*, ב֗ i.e. *incubans.*
  - Duo, Rex *Zakeph katon*, ב֔ *erector parvus*, à figura, punctis erectis.
  - Tria, Rex *Segolta*, ב֒ inversum (∴)

Lineæ sunt vel Rectæ, vel Obliquæ, vel Transversæ.

Recta est vel sola, vel cum punctulis.

- Sola vel
  - inter duas voces, ב׀ב *Pesik, pausula* musica, cantum terminans.
  - sub dictione.
    - *Metheg* בֽ *retinaculum*, accent. Euphon. ad initium dict.
    - Rex *Silluk*: בֽ *finis*, ponitur ante (:) *Sophpasuk*, i.e. finem versûs.

Cum

Cum punctulis.
- duobus supra literam, Rex *Zakeph gadhol*, ב֕ *erector magnus*. vocem intendit.
- unico infra literam, Princeps *Tebhir*, ב֛ *fractus*, sc. sonus, à figura & musica.

Lineæ obliquæ propendent vel supernè vel infernè,

Supernè versùs
- dextram
  - Princeps *Pashta*, ב֙ *extensio*, vocem extendit, collocaturque supra ultimam literam dictionis. Servus *Kadma*, ב֨ *antecedens*, scil. Principem Geresh; ponitur que supra penult. vel antepenult. literam.
- sinistram
  - Princeps *Geresh*. ב֜ *expulsio*, impulsa voce canitur.
  - *Gereshajim* ב֞ *duo expulsores*, à figura geminata.

Infernè

Infernè versus
- dextram, Princ. *Tiphcha*, בָ֖ *fatigatio*, à cantu.
- sinistram ministri
  - *Merca* בָ֥ *productio*, cantum prolongat.
  - *Merca kephula* בָ֦ *dupl. productio*, à musica & fig.

Linea transversa est vel Recta, vel Circumfluens.

- Recta inter duas dictiones ב־ב *Maccaph*, i.e. *nexus*, subunio, accentus Euphonicus dictiones uniens.
- Circumfluens, Princeps *Zarka*, בָ֮ *sparsor*, nomine accommodato figuræ & modulationi.

Circuli sunt vel Integri, vel Dimidii.

Integer Circulus semper est supernus, habétque obliquè appositam lineolam.

Vel
- Sinistrorsum, Princ. *Telisha major*, בָ֠ *evulsio magna*, caput dictionis occupat.
- Dextrorsum, Servus *Telisha parva*, בָ֩ calcem dictionis occupat.
- Utroque modo, Princ. *Karne para*, בָ֟ *cornua vaccæ*, quæ effingit figurâ & cantu.

Semicirculus est vel solus, vel cum aliis apicibus.

Solus est vel angulatus, vel reflexus.

Angulatus ad
- dextr.
  - Minister *Hillui*, ב֩ *elevatum* sc. cornu, à cantu.
  - *Munach* ב֣ *depositum*, sc. cornu, ministrorum officiosissimus.
- sinistr.
  - Princ. *Jethibh*, ב֚ *reducens* sc. cornu à figura.
  - Servus *Mahpach* ב֤ inversum sc. cornu.

Reflexus est vel
- Unicus, Minister *Darga* ב֧ *gradus.*
- Geminus, Princ. *Shalsheleth*, ב֓ *catena*, à figura & modulatione.

Cum aliis apicibus, est vel supra vel infra literam.

Supra literam, est cum lineola in sinistra, Princ. *Paser* ב֡ *dispersor*, sparsâ voce canitur.

Infra literam, est cum apice, tendens.

Vel

Vel { deorsum, Rex *Athnach* ֑ *respiratio*, qui cùm membra distinguat, necesse est in eo respirare.
sursum, Minist. *Jerah-ben-jomo* ֪ *luna diei suæ*, à figura. }

Consectar. 1. Syllaba quæ accentuatur plerunque acuitur. 2. Idem Accentus si geminetur, prior tantùm acuit. 3. Diversorum accentuum, prior euphoniæ servit, posterior acuit.

130. *Peculiare habent isti sequentes sex, quòd non tantùm vocem acuant, verùm etiam sententiam distinguant: & hujus respectu* Reges *&* Pausæ *vocantur.* 1. *Sylluk* periodum terminat. 2, *Athnach* constituit colon, poniturque in medio sententiæ. Aliquando etiam in notam interrogationis transit, ut 2 Reg. 1. 6. &c. 3. *Rebbiangh* constituit comma. 4. *Segolta* ut plurimùm facit semicolon. 5. *Zakeph-katon* constituit comma, vel semicolon. 6. *Zakeph-gadhol* est pauperrimus *Regum*, nam aliquando nihil distinguit. His addi possunt principes *Tiphcha* & *Sarka* qui aliquando

מרח[illegible] gen 1.2.

הַמַּיִם gen 1.2.
Segol penult: non mutatur ob pausam in sequentibus

מֶלֶךְ׃ תֶּבֶן׃ נֶדֶר׃ עֶדֶן׃ חֶפֶץ׃
אֶפֶר׃ חֶרֶם׃ קֶדֶם׃ נֶגֶב׃ יֶתֶר׃ צֶדֶק׃
חֶלֶק׃ עֶקֶב׃ מֶלַח׃ בֶּטַח׃ לֶקַח׃
יֶשַׁע׃ עֶרֶב׃ כְּהוֹךְ

do conſtituunt comma.

Nota. Nominativus abſolutè poſitus (præſertim ſi ſit cum aliquo Accentu Regio) ellipſin integri membri ſententiæ inducit, quæ commodè poteſt ſuppleri per *quod attinet*; ut, *Deus, integra via ejus*, h.e. quod Deum attinet. *Ego*, i.e. quod me attinet, &c. In N.T. Marc. 9.23. Luc. 21.6. Act. 7.40. Apoc. 2.26. &c. Et talem Nominativum *Angli* commodè exprimunt per **And as for.**

Accentus diſtinctivi faciunt ſyllabam brevem, longam. Ideóque producunt 131.

× { *pen. ſequent. alio* (-) *vel* (·) }
(-) { *ultim. in* { *themate*, } in (ּ)
{ *affixo* ךְ }
+ (ְ) *penultimum vocis Milhel*, }

Pauſæ incidentes in terminationes verbales יוּ ה ִ *aut aſſixum* ךָ *rejiciuntur ad penultimam, atque ſic producunt* (:) *Verbi in* (ּ) (··) *vel* וּ, 132.

ut, יִפְקֹדוּ, יֹאבֵדוּ, פָּקָדוּ *Et convertunt* (:) *Affixi* ךָ *in* (ּ) ut, יָדֶךָ

Idem fit ante י. in formis עֳרִי, פְּרִי, אֳחִי & עֳנִי ubi ob pauſam (:) (-) & (::) convertuntur in (ּ) At (::) in ְ.

Ex-

Excipies חָצִי ex חֲצִי, אָנִי ex אֲנִי

In his verò אַתָּה עִמְּךָ לְךָ בְּךָ puncta transponuntur, fitque in pausa לָךְ בָּךְ &c.

Notæ. In libris Metricis, *Tiphcha* aliquando etiam obtinet vim pausarum, in productione syllabarum : ut, Psal. 3.6. & 4.9. &c.

133. *Methegh* (ֽ) *syllabæ priori frænum injicit, nè nimis præceps ad Accentum tonicum ruat.* Et plerunque *firmat vocalem* longam ante (:) mobile: ut, פָּקְדָה, aut etiam brevem, ante (:) compositum: ut, וַאֲנִי Aliquando *supplet defectum* literæ, aut dagesh : ut, יְשָׁנוּ pro יִשְּׁנוּ *dormient*, וַיְהִי pro וַיְּהִי

Notæ. 1. *Methegh* non semper ponitur, sed ex communi vocum flexione subintelligitur. 2. Quotiescunque in eadem voce occurrunt duo diversi accentus, prior *Methegh* est (vel supplet vicem ה̃ *Meth.*) Posterior verò Tonicus.

134. *Maccaph*¯ *lectionis cursum urget, ideóque vocem quam sequitur Accentu Tonico privat, ac ante ultimam mobilem corripit* (ֵ) *in* (ֶ) [rarissimè

s.4.1.

maccaph voculas unit et vocales corripit.

כִּי טוֹב gen 1.4.

mè in (.)] & ו *in* (.) ut, כָּל־בֵּן
אֶל־ ˣPræcipuè voces monoſyllabas afficit, quas ſequi ſolet ה Emphat. niſi ſint ſub exceptione, R. 76.

Nota. 1. *Maccaph* ut arctiori nexu voces uniat, poſt הָ הַ vel הֶ dictioni ſequenti dageſh dictum דְּחִיק (*arctator*) imprimere ſolet : ut, מַה־טּוֹב
2. Aliquando *Maccaph* abeſt, & tunc poſt vocem penacutam, deſinentem in ךָ תָ הָ vel הֶ dageſh dicitur אָתֶה מֵּרְחִיק (*veniens è longinquo* :) ut, עָשָׂה לְּךָ

Appendix 1. *De Aramæiſmis*, i. e. Chaldaiſmis & Syriaciſmis.

APud Aramæos, tertia perſona ſingular. fœm. Præteritor. deſinit in תְ Et ſic aliquando apud Hebr. ut, אָזְלַת *abiit*, הִלְאַת *fatigavit*, *&c.* Sin autem tertia radical. fuerit gutturalis, exit in תַ Et ſic נִשְׁכַּחַת *oblivioni tradita fuit*, *&c.* 135.

Aramæi, Hebræorum ה *characteriſticum Hiph. & Hithpah. mutant in* א : Et ſic אַבְרֵךְ *genua flectere.* אֶתְחַבַּר 136.

אִתְחַבַּר *consociavit se*,&c. At וְהֶאֱזְנִיחוּ *& removebuntur flumina*, Esa. 19.6. est cum duplici signo conjugation. Hiph. א Chald. ה Hebr.

137. *In Hiphil, character temporis & Conjugationis sæpe simul apud Chaldæos manent*: Et sic יְהוֹשִׁיעַ *salvabit.* יְהֵילִיל & יְיֵלִיל *ululabit.* יְיֵטִיב *benefaciet.* יְיֵדַע *notum faciet*, in quibus ה transit in (י) Semel in Hoph. מְהֻקְצָעוֹת *angulata*, Ezech.46.22.

138. *Radicale* א, *apud Chaldæos in Kal occultatur in* (..) Et sic אֵחַב *diligam.* אֵזַל *abibo.* תֵּחַד *adunabis.* יֵיתֵא *& venit*, &c. Quod imitatur Partic.Hiph. מֵזִין *audiens.*

In Hiphil mutatur in ו : Et sic אוֹסִיפָךְ *tollam te*, אוֹבִידָה *perdam* &c.

139. *Apud Chald. tertia radic.* ה *mutatur in* י, *post quod movetur* ו Semel apud Hebr. הִמְסִיו *liquefecerunt*, pro הִמְסוּ Jos.14.8.

140. *Dagesh forte apud Chaldæos resolvitur in* נ *shevatum*: Et sic semel קִנְצֵי *fines sermonum* pro קִצֵּי Job. 18. 2.

141. *Syrorum* א (:) *præcedentem excludit, suamque vocalem literæ præcedenti*

ced
viu
[illegible]
exc
[illegible]

fic
ve

fe
va
&
[illegible]

re
u
8

8
a
l

cedenti substernit. Quod etiam obvium est apud Hebr. ut, כַּאבִּיר pro כְּאַבִּיר *ut potens*, &c. Et tale א sæpe excidit, ut מַלְּפֵנִי pro מְאַלְּ *docens me*, וַתְּזְרֵנִי pro תְּאַזְּ *& cinxit me*, &c.

Syri sub א *pro (:) assumunt (..) Et* sic אֵפוּ pro אֱ *coquite*, אֵתָיוּ & הֵתָיוּ *venite.* 142.

Syrorum (י) habens sub se (·) transfert illud ad præcedentem literam shevatam. Et sic וִילְלַת pro וְיִלְלַת *& ejulatus*, בִּיתְרוֹן *ut utilitas*, בִּיקְרוֹתֶיךָ *in honoribus tuis.* 143.

Quædam geminantia secundam, more Syrorum, alteram mutant in א, ut, בָּזְאוּ *diripiunt*, יִמְּאֲסוּ *liquefient*, &c. 144.

Duo hæc הַוְצֵא educ, Gen. 8. 16. & הַוְשַׁר complana, Ps. 5.8. *ex Syriacismo mutant primam (י) in* ו *mobile.* 145.

Denique ex forma Chaldæo-Syra, Affixum masc. ךְ *ponitur pro* ךָ, ut, קְרָאָךְ *vocavit te. Pro fæminino* ךְ *ponitur* כִי, ut, תִּסְכְּרֵכִי *recordabitur tui.* &c. Et *semel* pro יו est והי, ut, תַּגְמוּלוֹהִי *beneficia ejus*, Ps. 116. pro תַּגְמוּלָיו 146.

Ap-

Appendix 2. De Investigatione Thematis.

147. *UT Radicem in unaquaque voce habere possis, primùm omnium divisionem literarum in* XI. *semper* Radicales, *&* XI. *aliquando* Serviles, *diligenter notabis :*

Radical. גר זחט סעפצקר

Servil. אב הו יכלמנ שת

Radicalium hoc est *μνημόσυνον* טַח גֵּוַע סֵפֶר צֶדֶק suntque semper de essentia thematis. Serviles tribus Nominibus propriis comprehenduntur מֹשֶׁה וְכָלֵב אִיתוֹ

Nota. Nolo putes, Serviles ubicunque occurrunt, semper esse tales, sed *tum sunt Serviles*, cùm in designandis accidentibus partium orationis, aliquod ministerium subeunt, constituentes Genera, Casus, Numeros, Tempora, Personas: vel loco Affixorum, Præpositionum, Conjunctionum, & Adverbiorum adhibentur: aut etiam per Paragogen & Epenthesin redundant. Alias semper sunt Radicales. Itaque in investigando

ראשית gen. 1.1. a ראש א הַיַּבָּשָׁה. gen. 1.9

אֱלֹהִים ab אֵל gen 1.1.

do themate primùm inſpicienda eſt ſyllaba finalis,per quam ut plurimùm cognoſcitur, cujus partis orationis, aut ſtatus, generis, numeri aut perſonæ, &c. vox ſit; hæc enim ex Servilibus literis conſtituuntur.

Literæ Serviles ſunt vel in Calce vocis, vel à Fronte. 148.

In Calce ſunt vel

- **Formativ.**
  - *Speciei*, per quas cognoſcitur num vox ſit Primitiva vel Derivativa. Vocis a. Derivativæ indicium ſunt literæ הָאֱמַנְתִּי & ſyllaba ון
  - *Generis* fœm. ה, ת, ת ית, וה, ות vel ה
  - *Numeri*
    - Pl.
      - fœm. ות
      - maſc. ים
    - Dualis, ים
  - In Regim. י
  - *Perſonarum.*
    - Præt. ה, ת, ו, תי, ת, תן, תם, נו
    - Fut. & Imper. יונה
- *Significativæ*, ſunt Affixa.
- *Paragogicæ*, ſunt *Ehevinoth.*

A

A fronte sunt vel

Frrmativæ in

Nominibus literæ *Heemanth*

Verbis sunt *augmenta*

Conjugationum,
נ in Niph.
ה in Hiph. & Hop.
It. in Imper. & Infin.
Niph. הִתְ in Hithpah.

Futurorum, אתין, in Hithp. אֶתְ, תִּתְ, יִתְ, נִתְ

Infinitivor. בכלם

×*Participiorum*, מ, in Hithp. מִתְ

Significativæ, sunt Præfixa, ×*Mosche Vecaleb.*

Præterea notandum, quòd nulla dictio habeat primam radicalem ו (excepto וָו *uncus.*) Et nulla ultimam ×ו vel י, sed mutandum est in ה

2 Insuper, הָ & הּ finale est radicale. Exceptis paucis, יְדַשְּׁנֶה *in cinerem rediget*, ubi הָ parag. Et וְלָנָה *& pernoctavit*, ubi הָ fœmin. à לון &c.

149. *Abjectis hoc modo à fronte vel à tergo Servilibus* (tam in Nominibus quàm in Verbis) *literæ residuæ pertinent*

מְרַחֶפֶת gen. 1.2.

וְהָאָרֶץ gen. 1.2. תְּהֹם 1.7. לָרָקִיעַ ib:

תֹּהוּ וָבֹהוּ a בֹּהַם תֹּהוּ gen. 1.2. שְׁנִי

8. a שָׁנָה 2 וּלְמִקְוֵה 1.10.

תְּהוֹם gen.1.2. a תהם .

nent ad Radicem ; ×ubi tamen vocales (י) ו vel י in medio vocis non sunt in censu.

Si igitur tres Radicalet remanserint, radix erit perfecta ; scil. quæ literarum numerum ternarium non excedit. Sin plures, erit redundans, sive quadrilitera. 150.

Si duæ tantùm remanserint, & dagesh fuerit in prima post Heemanthic. arguit defectum primæ radicalis נ Rarius (י) vel ל, vide Reg. 69. 151.

At tria hæc נָסַע נָשָׂא & לָקַח ob frequentem eorum usum, frequenter veniunt in plurali numero absque dagesh, ut, יִקְחוּ *accipient*, יִשְׂאוּ *ferent*, יִסְעוּ *proficiscentur.*

Si dagesh fuerit in secunda, notat defectum ejusdem literæ geminatæ. 152.

Excipies חִטָּה *triticum*, ex חָנַט אַפִּי *ira mea*, ex אָנַף, בִּתִּי *filia mea*, pro בְּנְתִּי ex בָּנָה, תִּתִּי *dare me*, pro תִּנְתִּי ex נָתַן, & שְׁתַּיִם *duæ*, pro שְׁנְתַּיִם ex שָׁנָה

Quòd si dagesh fuerit characteristicum, tertia ה deficit, ut, גַּלּוּ *revelate*, in Pih. pro גַּלְּהוּ

Neutra si fuerit dageshata, ut plurimùm 153.

rimùm

rimùm *postponendum est* ה

Dico *ut plurimum*, nam etiam eo casu potest.

Vel *Præponi* (י) aut נ, ut, שֵׁב *sede* à יָשַׁב, גַּשׁ *accede*, à נָגַשׁ Rariùs א, ut, תֹּובֵא *velis*, ab אָבָה, תֹּוסֵף *addes*, ab אָסַף, תֵּזְלִי *digredieris*, ab אָזַל Semel ל, ut, קַח *accipe*, à לָקַח

Vel *Interponi* ו aut (י) ut קָם *surrexit*, à קוּם, עָרִים *urbes*, à עִיר

Vel *Duplicari* ultimâ, ut, סַב *circumdedit*, à סָבַב

Vel *Postponi* א, sed rarissimè, ut, מָלְוּ *impleverunt*, à מָלֵא

Ubi nota, Si Literæ אתינ habuerint (:) deest prima radicalis (י) Exc. אֵבְשׁ אֵזַל אֹהַב ab אָהַב *voluit*, אָזַל *abiit*, בּוֹשׁ *erubuit*. Quòd si habuerint (.) interponendum est ו, aut geminanda ultima.

154. *Formativæ Præterit*. תְּ, תָּ, תִּי, תֶּם, תֶּן, נוּ *si habuerint dagesh forte, innuunt defectum tertiæ radicalis* נ *vel* ת, Vide Reg. 73.

155 *Si post literam* Heemanthi *sequatur* ו *vel* ו, *plerunque vertendum erit in* י

156 *Monosyllaba cum vocali longa, aut* (:)

הָאִיר gen. 1. 15.

(:)
secu

al
gen

hær
tiâ
ה

Pſ.
fre
reg

&
ל
דו
ſed
cor
tie
ver
&
לון

præ

nin
mo

(ׂ) ut plurimùm *arguunt defectum secundæ radicalis* ו *vel* י

At *Monosyllaba cum* (-) *vel cum* ו *absque* ו, *vel cum* (ׄ) *plerunque geminant postremam.*

In Quiesc. secundâ ו, *accentus adhæret primæ radicali. In Quiesc. tertiâ* ה, *secundæ*, ut, 157.

גָּלָה exultavit illa. גָּלָה revelavit ille.

גָּלוּ exultârunt. גָּלוּ revelârunt.

Pſ. 46. 7. הָמוּ גוֹיִם מָטוּ מַמְלָכוֹת fremuerunt gentes, commota sunt regna, ab הָמָה & מוט

Solâ significatione distingues hæc, & similia, וַיָּגֶל à גָּלַל volvit, וַיָּגֶל à גּוּל exultavit, רְדוּ à יָרַד descendit, רְדוּ à רָדָה dominari. הוּשַׁב factus est sedere, הוּשַׁב factus est reverti. תַּכּוּ conjuncti sunt (à תָּכָה) תֻּכּוּ percutientur (à נָכָה) Sic בָּנוּ (pro בָּאנוּ) venimus, & בָּנוּ in nobis. בָּנִים filii, & בָּנִים (à בּוּן) intelligentes: לָנוּ (a לוּן) pernoctârunt, & לָנוּ nobis, &c. 158.

Unica si tantùm remanserit; fronti præpone נ, *fini postpone* ה 159.

Excipies pauca irregularia, בָּנוּ *venimus*, à בּוֹא, שַׂמְתָּ *posuisti*, מַתָּ *mortuus es*, à שׂוּם, מוּת, לַנוּ *pernoctavi-*

ctavimus, à לוּן, תֵּת *dare*, à נָתַן ׃ הִצַּתִּי *succendi*, à יָצַת in Hiph. pro הִיצַתְּתִּי

160. *Duarum literarum si prior fuerit* הַ, *aut ex* אתינ, *semper est servilis, posterior verò radicalis: proinde initio præpones* נ, *fini postpones* ה, ut הַךְ *percute*, אַט *inclinabo*, תֵּשׁ *oblivisceris*, יִז *sparget*, נַט *inclinabimus*. Excipe הַב *da*, (à יָהַב) הַס *sile* (ab הָסָה) נַס *tenta* (à נָסָה) & תֵּת *dare*, (â נָתַן)

Extra hunc casum, si duæ literæ extiterint, semper sunt radicales, & sic variè tentandum num capiti, medio vel fini, aliquid apponendum, donec quid ratio contextus requirat, reperiatur. Sic v.g. שׁב, si præponas י, erit à יָשַׁב; si נ, à נָשַׁב: sin inseras ו, à שׁוּב; si gemines tertiam, à שָׁבַב: sin apponas fini ה, erit à שָׁבָה

161. *Denique, Nominum ratio, in investigando themate, eadem est quæ Verborum; ut enim Verba sunt vel Perfecta, vel Imperfecta, ita & Nomina: & ut Verba Imperfecta in conjugando mutant vel amittunt aliquam Radicalem, ita etiam Nomina ab iis orta,*

ubjiciendae serviles et tres si forte sequentes
Radicem verbi nobis esse tene
si remanent duas tantum conspexeris ad
nun vel jod capiti vel dato vau medi
ut he postponas aut conduplicato 2d
inde tibi radix prima venire potest
nita si restet tunc cum his figere possu
sut jod vel minus he finis habere potest
nita vox latharh minoristi lamed ame
Et nathan damnum finis habere solet
ade bonis avibus linguam edisces sola
har si forte tenes certus ite quodas

אלבש הכנה
elbash in fine ac medio, medioque minorata
fiunt radicales et servandae

מָקוֹם gen. 1. 9.

orta, easdem anomalias sustinent.

1. A Quiescentib. primâ (י) orta, vel retinent י, ut מֵיכָל *rivus*, מֵיתַר *chorda.* Vel abjiciunt, ut, דַּע & דַּעַת *scientia,* עֵצָה *consilium,* שֵׁנָה *somnus,* צֵא *egestio* : & per reduplicationem צֶאֱצָא *germen,* תְּשׁוּעָה *salus.* Vel in ו aut י convertunt, ídque præcedente מ vel ת Heemanth. ut מוֹרָא *timor,* תּוֹרָה *lex,* תּוּשִׁיָּה *essentia.* Vel denique compensant per dagesh , ut מַצֵּבָה *statua.*

2.* A Quiescent. secundâ ו nata, eam per aliquam vocalem longam ostentant, ut זָר *alienus,* לֵץ *derisor,* עֵדָה *testimonium* (Item *cœtus,* & sic est à יָעַד) שִׁיר *canticum,* אוֹר *lux.* Et præterea adsciscunt מ vel ת Heemanth. ut מָלוֹן *diversorium,* תְּלוּנָה *murmur.* Ter ה, ut הֲנָפָה *agitatio,* הֲנָחָה *requies,* הֲפָגָה *remissio.* Et duo ון Heemanth. ut זָדוֹן *superbia,* שָׂשׂוֹן *gaudium.*

3. A Quiescentib. tertiâ ה derivata, mutant illud in (י) vel ו, ut בְּכִי *fletus,* כִּי *ustio,* רִי *irrigatio,* נְי *lamentum,* עָנִי *mansuetus,* שְׁבוֹ *achates,* חֲנִית *hasta,* גָּלוּת *migratio.* Vel

prorſus abjiciunt, ut, אָב *pater* בֵּן *filius*, בַּת *filia*. Et præterea adſciſcunt מ vel ת Heemanth. ut מִצְוָה *præceptum*, תִּקְוָה *ſpes* (ubi ה est formativum; at ה.. eſt radicale, ut מַרְאֶה *viſus*) Vel ſyllabam וֹן ut רָצוֹן *voluntas*.

4. A defectivis primâ נ orta, deperdunt נ, ut סוּעָה *profectio*, שְׂיא *elevatio*, שְׂאֵת *excellentia*, שִׂיג *inſeſectatio*. Et præſente ה vel מ Heemanthico, per dageſh compenſant, ut הַצָּלָה *liberatio*, הַכָּרָה *cognitio*, הִתּוּךְ *fuſio*. (Et hæc tria ſunt cum ה, plura cum מ) מַטָּרָה *cuſtodia*, מַתָּן *donum* &c.

5. A geminatis nata, amittunt alteram eandem, ut תָּם *perfectus* קֵן *nidus*, עוֹז *robur*. Et creſcente voce iſtas vocales in breves & dageſh convertunt. Vid.Reg.125. (ſicque differunt a quieſcentib. ſecundâ.) Præterea, adſciſcunt etiam מ vel ת Heemanth. ut מָעוֹז *robur*, מֵסַב *circuitus*, מָסָךְ *operimentum*, מָגֵן *clypeus*, מוֹרָד *deſcenſus*, מוֹרֶךְ *mollities*, תֶּבֶל *confuſio*. Semel ה, ut הֲמוּלָּה *loquela*.

FINIS.

BREVIS & PERSPICUA

INSTITUTIO

Linguæ Chaldaicæ,

AD

INTELLIGENDUM

LIBROS CODICIS SACRI,

Chaldæo Idiomate conſcriptos,

præcipuè comparata.

CHALDÆO

Idiomate conſcriptum eſt

JER. Caput 10. v. 11.

DAN. Cap. 2. à verſ. 4. ad fin.

Cap. 3,4,5,6,7. integra.

ESR. Cap. 4. à ver. 8. ad finem.

Cap. 5. integrum.

Cap. 6. ad verſ. 19

Cap. 7. à verſ. 12. ad 27.

LINGUÆ CHALDAICÆ *brevis Institutio.*

CAP. I.

De Natura & Proprietate Linguæ Chaldaicæ.

R. 1. *CHaldæorum Literæ, Vocales, & Accentus, figuris, & officiis, per omnia respondent Hebræos.*

R. 2. א *ut quiescat, more Syrorum, sæpe rejicit vocalem suam ad præcedentem literam shevatam,* ut

בֵּאדַיִן *in tunc* pro בְּאֲדַיִן
בָּאתָר *post*, pro בְּאָתָר

Sic etiam apud Hebræos,

כָּאבִיר *ut potens*, pro כְּאַבִּיר
חַטָּאת *peccatum*, pro חַטְּאַת
רֵאשִׁית *principium*, pro רְאֵשִׁית
ad formam שְׁאֵרִית &c.

Et tale א aliquando excidit, ut,
בָּתַר *post*, pro בָּאתַר

Sic

Sic quoque apud Hebræos מַלְּפֵנִי *docens me* pro מְאַלְּפֵנִי Job. 33. 11. וְאַבְּדָךְ *& perdidi te* pro אֲאַבְּדָךְ Sic רֵשִׁית *principium*, שֵׁרִית *residuum.*

Sheva etiam post vocalem longam hîc communiter elingue fit, ut עֲבִירְתָא *opus.* אֲחִירְתָא *ænigma.* R. 3.

Et sic (.) & (-) promiscuè usurpantur. אֲזְדָא *iens*, Dan. 2. 8. pro אָזְדָא vide infrà Benoni Pehal.

Dagesh forte resolvitur in נ *shevatum*, ut וְאֶנְדַּע *& sciam*, pro מַנְדַּע אֶדַּע Dan. 2. 9. pro מַדָּע *scientia* à יְדַע R. 4.

Et sic apud Hebræos קִנְצֵי *fines*, pro קִצֵּי Job. 18. 2. תַּמְנוּ *consummârunt*, pro תַּמּוּ Psal. 64. 7. ubi נ sequi videtur. Et מָעוּנֶיהָ *fortitudines ejus*, pro מָעֻזֶּיהָ Jesa. 23. 11.

Chaldæi amant sonos contractiores, ideóque familiare sibi habent (:) ut R. 5.

פְּקַר *jussit* ex פְּקַר
בְּשַׂר *caro* ex בָּשָׂר
מְלֵךְ *rex* ex מֶלֶךְ

Et sic apud Hebræos גְּבַר *vir*, pro גֶּבֶר Psal. 18. 26.

Sibilos fugiunt, ideóque commutant Hebræorum Dentales in Linguales, ut R. 6.

 ז in

ו in ד ut דְּהַב *aurum* ex זְהָב
חֲדִי *pectus* ex חֲזֶה, דָּא *istud*, ex זה
צ in ט ut עֵטָא *consilium*, ex עֵצָה
קִיט *æstas*, ex קַיִץ
שׁ in ט ut קְטַר *vinxit*, ex קָשַׁר
Sæpius in ת ut תּוּב *reverti*, ex שׁוּב
תּוֹר *ταῦρος*, ex שׁוֹר
תְּלָת *tres*, ex שְׁלֹשׁ
שֶׁ Relativum in דְ, ideóque שׁ est hîc radicale, ד verò servile.

R. 7. *Literas ejusdem organi, & quiescentes sæpe inter se commutant*, ut
א, ה & (י) ut חֲדָא & חֲדָה & חֲדִי
gavisus est, ex חָדָה, רֵישׁ *caput*, ex
ראשׁ, קְרָה *vocavit.* ex קְרָא
ב in פ ut פַּרְזְלָא *ferrum*, ex בַּרְזֶל
ג in כ ut כִּפְרִית *sulphur*, ex גָּפְרִית
ד in ט ut טִבָּה *infamia*, ex דִּבָּה
ה formativum fœmin. perpetuò ferè in א, ut טוֹבָא *bona*, ex טוֹבָה
Quod etiam interdum apud Hebr. fit: ut גָּבְהָא *extulit se*, חָגָא *tripudium*, שֵׁנָא *somnus*, כֻּלָּא *tota*, &c.
ו in א ut טְאֵב *bonus fuit*, ex טוֹב
ט in נ ut טִינָא *lutum*, ex טִיט
ל in ר ut אֲזַר *abiit*, ex אָזַל
ע in א ut אָע *lignum* ex עֵץ

ק in כ ut תִּכֵּן *ordinavit*, ex תִּקֵּן
ש in ס ut סְמַר *custodivit*, ex שְׁמַר
ad hanc permutationem proclivissimi fuerunt Ephrataei, Jud. 12. *Shibboleth & Sibboleth.*

ת in ט ut טְעָא *erravit*, à תְּעָה quod etiam semel scribitur טָעָה Ezek. 13. 11. fortasse quod in Chaldæa versatus fuerat Propheta ille.

Characterum affinitas non paucas etiam vicissitudines creavit: ut ab Hebr. אֶרֶץ fit Chald. אַרְעָה & hinc אַרְקָה *terra*, à צֹאן fit עָאן *grex*, à רָצַץ fit רְעַע *confregit*, &c. R. 8.

Et sic apud Hebr. עָר *hostis*, octies usurpatur pro צָר ut notavit Masora in Mich. 5. 14.

Metathesis cum Antistoichiosi etiam hîc crebra, ut תְּדִירָא *sedulitas*, ab Hebr. שָׁרַד *perseveravit*, תְּרַע *porta*, ex Hebr. שַׁעַר &c. R. 9.

Prothesis literæ ש *&* ס *ab initio*, *Epenthesis literæ* ל *&* ר *in medio*, *hîc non insueta*, ut שַׁעְבֵּד *servivit*, ex עָבַד, שַׁחְלַף *permutavit*, ex חָלַף סְרִיק *inane*, ex רֵיק Sic שַׁלְאֲנַן *viridis*, ex שַׁאֲנַן, שַׁרְבִיט *sceptrum*, ex שֵׁבֶט R. 10.

כֻּרְסֵא כָּרְסֵא שְׁבַט *solium*, ex כִּסֵּא

R. 11. Denique *Aphæresis literæ* א *ab initio, & Apocope literæ* ת *vel* ע *in fine, fit usitata:* ut, חַד *unus* ex אֶחָד, נָשׁ *homo* ex אֱנָשׁ, בֵּי *domus* ex בַּיִת, שְׁבַ *septem* ex שֶׁבַע Hinc ex יֵשׁוּעַ fit in Evangelio יֵשׁוּ *Jesus.*

CAP. II.

De Nomine.

R. 12. *Genus Fœmininum fit mutando Hebræorum* ָה in ָא, ut צִדְקָא *justitia*: nisi fortè alterum א præcesserit, tunc enim Hebræorum ה restituitur, ut נְבוּאָה *prophetia* (idque ut vitetur similis literæ concursus.)

Illud itaque בְּדִתְאָא *in gramine*, Dan. 4. 15. hinc Masoritæ eximunt, quæ ita cum duplici א concurrente legunt.

Præterea retinent etiam terminationem fœmin. Hebr. ות.ית & ות *rariùs* ָה ut מִלָּה *verbum.* Sed frequenter ת apocopatur, ut נְוָלִי *sterquilinium*, אֵימְתָנִי *terrifica* (Dan. 7. 7. ubi (ָ) est pro (··) à masc. אֵימְתָן

terri-

terribilis (quod eſt ab אֵימָא *terror*) מַלְכוּ *regnum*, צְלוֹ *precatio*, בְּלוֹ *vectigal.*

Et terminatio ית. vel ות aliquando adverbiaſcit, ut אֲרָמִית *Aramicè*, תִּנְיָנוּת *ſecundò*.

Status Emphaticus hîc fit adjectiâ ad calcem literâ א, ut חֲכִים *ſapiens*, at חֲכִימָא *ſapiens ille*. R. 13.

(*Nota.* Uſus א Emphatici patentior eſt hîc quàm apud Hebr. ה Emphat. & ſenſu diſtinguendum eſt ab א fœmin.)

Quòd ſi addatur fœmininis, mutat א *vel* ה *fœmininor. in* ת, ut מַלְכָּא *regina*, מַלְכְּתָא *regina illa* מִלָּה *verbum*, מִלְּתָה *verbum illud*, cum ה loco א

Et hæc forma apud Hebræos etiam eſt in uſu, ut יְשׁוּעָתָה *omnimoda ſalus*, עֶזְרָתָה *pleniſſimum auxilium*, עַוְלָתָה *omnimoda iniquitas*, עֵיפָתָה *omnimoda obſcuritas*, אֵימָתָה *formido maxima*, מְזִמָּתָה *ſcelus graviſſimum.*

Genitivum quemlibet exprimunt per Regimen, vel per דִי vel דְּ *Dativum* per ל *Accuſativum* aliquando R. 14.

per

per יָת *Ablativum* per מִן vel ב

R. 15. *Dualis Numerus desinit in* ַיִן ut יְדַיִן *manus*, מָאתַיִן *ducentæ*.

Vel in ֵין in nomine numerali תְּרֵין *duo*, תַּרְתֵּין *duæ*.

R. 16. *Pluralis in masculino absoluto*, *exit in* ִין ut חַכִּימִין *sapientes*.

In Emphatico *in* ַיָּא ut חַכִּימַיָּא *sapientes illi*.

Vel ex Syriacismo in ֵיָא ut חַכִּימֵיָא

Nota 1. Quæ in singulari desinunt in (י) in plurali mutant (י) in א, ut יְהוּדִי *Judeus* pl. יְהוּדָאִין Et sic apud Hebræos פְּתִי *simplex*, pl. פְּתָאִים

2. אַב *pater*, in plurali assumit ה ut אֲבָהָן *patres*, emphaticè אֲבָהָא

R. 17. *Pluralis in fœmin. absoluto exit in* ָן ut חַכִּימָן *sapientes feminæ.*

In Emphatico in ָתָא ut חַכִּימָתָא *sapientes illæ.*

(Sicque differt à singulari emphatico, quod desinit in ְתָא ut גְּבוּרְתָא *potentia*, at גְּבוּרָתָא *potentiæ.*)

Nota. Quæ in singul. desinunt in ות, mutant ות in plur. absoluto in ָוָן in Emphat. in ָוָתָא ut מַלְכוּת *regnum* pl. מַלְכְוָן & מַלְכְוָתָא *regna*.

R. 18. *Status constructus mutat Fœminin.*

Sing.

Sing. אָ in תַ ut צִדְקַת
Dualium יִן & *Plur.* ין *in* י ut יְדֵי, חַכִּימֵי

Fœmininor. Plural. ן & תָא *in* תָ & תֵי ut חַכִּימַת & חַכִּימָתֵי

CAP. III.

De Pronomine.

PRonomina separata sunt Novem. R. 19.

1. אֲנָה & אֲנָא Ego.
   אֲנַן, אֲנַחְנָא, נַחְנָא *nos.*
2. אַנְתָּה *tu* Com.
   אַתּוּן אַנְתּוּן *vos* Masc.
   אַתֵּן אַנְתֵּין *vos* Fœm.
3. אִנָּא, אִהוּ, הוּא *ille.*
   אִנּוּן הִנּוּן, חִמּוֹ, הִטּוֹן *illi.*
4. אִיהִי הִיא *illa.*
   הִנֵּין אִנֵּין *illæ.*
5. דְּנָה דֵּן *iste, ista.*
   דֵּךְ *iste* דָּךְ *ista.*
6. דִּכֵּן *iste, ista*, gen. commun.
7. אִלּוּ אִלֵּין אִלֵּה, אֵל
   אִלֵּךְ *illi, illæ.*
8. מַן *quis, quæ, quid*, & sic apud Hebræos מַן הוּא *quid hoc?* Ex. 16. un-

16. unde *Manna.*

9. דִּי *quis, quæ, quod*, Relativum utriusque gen. & Num. Aliquando conjunctio causalis דְּ *quòd.*

CAP. IV.

De Verbo Perfecto.

R. 20. *TErtia persona sing. fœminina Præteritorum, apud Chaldæos exit in* תְ. Et sic apud Hebr. אָזְלַת *abiit*, Deut. 32.36. וְשָׁבַת *& revertetur*, Ezek. 46. 17. Sin autem tertia radicalis fuerit ר, exit in ֶֶת ut הִתְגְּזֶרֶת *excisus est*, Dan. 2. 34.

Quòd si tertia fuerit ח, desinit in חַת ut הִשְׁתְּכַחַת *inventa est*, Dan. 6. 22.

Et sic apud Hebr. וְנֹכַחַת *& erudita fuit*, Gen. 20. 16. & וְנִשְׁכַּחַת *& oblivioni tradita est.*

R. 21. *Terminationes Præteritorum in sing. num. sunt* תְ תָ תְּ תְ

In Plurali וּ אוּ תוּן תֵּן נָא

In Futuris pro syllaba afformatiua נָה est ן & initium masculinæ, in tertia

tertia persona fœmin. manet.

Omnes Infinitivi terminantur in א. vel ה. Excepto Infinit. Peal, quòd incipit à מ R. 22.

Gerundia fiunt per literas Bachlam, ut apud Hebræos: ut

לְמִכְנַשׁ *ad congregandum.*

בְּמִפְקַד *in jubendo* כְּמִפְקַד &c.

At post מ interponitur ל ut

מִלְמִפְקַד *à jubendo*, i.e. *nè jubeat.*

Et sic invenitur Hebraicè מִלְבוֹא *ab ingredi*, i. e. ex quo ingreditur (quis) Chamath, Am. 6.14.

Aliquando מ formativum Pehal detrahitur, ut לֶהֱוֵא *ad esse*, i.e. ut sit, & sic semper in Daniele, לִבְנֵא *ad ædificandum*, Esr. 5.3. & 13.

Aliquando Infinitivi assumunt terminationem nominum fœmininam ות sed maximè cum Affixis. לַהֲתָבוּתָךְ *ad respondendum tibi*, Dan. 3. 16. Sic לַהֲקָמוּתֵהּ *erigere eum*, cap. 6. 3. Et sic apud Hebr. לְהַשְׁמָעוּת *ad faciendum audire*, Ezek. 24. 26. וּמִן הִתְחַבְּרוּת *& ex eo postquam conjunxerat se*, Dan. 11. 23.

Conjugationes sunt tres.

Prima Activa dicitur P E A L, R. 23.

cujus

cujus in præterito primum punctum est (:) ultimum (-) (..) vel (·) Semel cum (י) expresso עֲשִׁית *cogitavit*, Dan. 5.3.

Paradigma Conjug. Pehal.

Præterit.

Sing.	Pl.
(·) (..) פְּקַד *Jussit*	פְּקַדוּ
פִּקְדַת (..)	פִּקְדָא
פְּקַדְתְּ	פְּקַדְתּוּן
פְּקַדְתְּ (*a*)	פְּקַדְתֵּן
פִּקְדֵת (*b*)	פְּקַדְנָא

Nota. (..) & (·) per totum præterit. retineri poteſt, ut, נְטֵלַת *cessavit*, 4 24. שְׁאֵלְנָא *petiimus*, Eſr. 5.9. שְׁלִטוּ *dominati ſunt*, Dan 6.24.

(*a*) Plerunque hîc fit eadem Maſcul. qui fœmin. ut, וּתְקֵפְתְּ *& roboraſti te*, Dan 4. 24. quòd nimirum pronomen אַתְּ unde hæc perſona formatur, Chaldæis ſit utriuſque generis.

(*b*) Si prima ſit guttur. eſt (-) ut, עַבְדֵת *feci*, אַמְרֵת *dixi*.

Imperativ.

Sing.	Pl.
(..) (·) (-) פְּקֻד	פְּקֻדוּ
	פְּקֻדִי

פִּקְדִי פִּקְדָנָא

Terminatio (-) (·) (..) ubique esse potest.

Si prima fuerit gutturalis est (־ׂ) ut אֱמַר *dic*, at cum accentu est (··) ut, אֵזִל *abi*, Esr. 5.15.

Futur.

Sing.	Pl.
(··) (·) (-) אֶפְקַד	נִפְקַד
תִּפְקַד	תִּפְקְדוּן
תִּפְקְדִין	תִּפְקְדָן
יִפְקַד	יִפְקְדוּן
תִּפְקַד	יִפְקְדָן

Ante guttural. literæ *Ethin* habent (-) vel (ֶ) ut, יֶעְבֵד *faciet*. תַּעַבְדוּן & תֶּעֶבְדוּן *facietis*. Sic יֶעְבַר *transibit*.

Terminatio (ֻ) vel וּ est hîc frequentissima. Et sic apud Hebræos תִּשְׁמוּרֵם *custodiet eos*, Prov. 24.13. וָאָנוּשָׁה *& dolui*, Psal. 69.21. יִשְׁפּוּטוּ *judicabunt*, Exod. 18.16. תַּעֲבוּרִי *transibis*, Ruth. 28.

Infinitiv.

מִפְקַד

מ ante gutturalem habet (ֶ) ut מֶעְבַד *facere*.

Benoni.

פָּקֵד (a)

פָּקְדָא

פְּקָדָא
פְּקָדִין
פְּקָדָן

Punctum primum est etiam (-:)ut, אַזְדָא *iens*, Dan. 2. 8. חַשְׁחִין *egentes*, Dan. 3. 16. f. חַשְׁחָן Esr. 6. 9. וּפַרְסִין *& dividentes* Dan. 5 25.

(*a*) Pro terminali (..) substituitur hîc (-) ut apud Hebræos.

Pehil, i.e. *Pahul*.

פְּקִיד
פְּקִידָא
פְּקִידִין
פְּקִידָן

Sin ultima fuerit gutturalis aut ר, habet (-) ut אֲמַר, יְדַע

Nota. 1. Pehil originem habet ex Hebræo Pahul, mutatio ו in י. unde etiam fit quòd aliquando ejus analogam vocalem retinet, ut, שְׂמַת *positus est*, Dan. 6. 17.

2. Pehil variatur per personas, genera & numeros, quasi esset præteritum cum (י.) expresso, ut,

Sing.	Pl.
פְּקִיד	פְּקִידוּ
פְּקִידַת	פְּקִידָא
(*a*) פְּקִידְתְּ	פְּקִידְתּוּן
פְּקִידְתְּ	פְּקִידְתֵּן
	פְּקִידְנָא

פְּקִידַת פְּקִידְנָא

(*a*) Dan. 5. v.27. תְּקִילְתָּא *appensus es*, cum א loco Hebræor. ה paragog.

Passivæ Conjugationes imitantur formam Hebræorum Hithpahel, præponendo activè אִתְ vel אֶתְ rariùs הִתְ. R. 24.

Et sic etiam apud Hebr. אֶתְחַבַּר *associavit se*, pro הִתְ 2 Chron.20.35. אִשְׁתּוֹלְלוּ *in prædam dederunt se*, Psal. 76.6.

Literæ sibilantes זְסצשׁ eodem modo hîc transponuntur ut apud Hebr. ut, אִשְׁתְּמַר pro אִתְשְׁמַר *custodivit se*, אִזְדַּמַּן pro אִתְזַמַּן *præparavit se*.

Et aliquando hoc ת transpositum à Dagesh absorbetur, ut, הִזְּמִנְתּוּן *comparâstis vos*, Dan. 2.9. Et sic apud Hebr. הִזַּכּוּ *purificate vos*, Jesa. 1.6.

Huc referendum est illud Marc. 7. 34. *Ephphata* (aperire) quod regulariter esset אֶתְפְּתַח & absorpto ת, pro אֶפְּתַח autem quantùmvis dageshatum effertur per φ, quæ pronuntiatio adhuc hodie Arabibus & Syris est usitata. Sheva verò mobile effertur per A ut aliàs fit in γαββαθα, ex

ex גַּבְּתָא, & *Sabachtani* ex סְבַקְתַּנִי &c.

R, 25. *Prima Passiva* ITHPEHAL, *formatur ab Activa*, *præponendo* אִתְ vel הִתְ hoc modo.

Præterit.

אִתְפְּקֵד

אִתְפְּקִדַת

&c. אִתְפְּקַדְתְּ

Quando ultima est gutturalis, pro priori (:) assumitur (-) furtiv. (ut apud Hebr.) ut, הִשְׁתְּכַחַתְּ *inventus es*, Dan. 5. 27.

Imperativ.

אִתְפְּקַד

&c. אִתְפְּקַדִי

Imperat. & Futur. habet אֶתְ ad differentiam Præteriti.

Futur.

אֶתְפְּקֵד

תִּתְפְּקֵד

&c. תִּתְפְּקְדִין

Infinit.

אִתְפְּקָדָא

Particip.

מִתְפְּקֵד

&c. מִתְפַּקְדָא

R. 26. *Secunda conjugatio Activa dicitur*

tur PAHEL, *Passiva* ITHPAHEL, *habétque characterem secundæ radicali impressum, nempe Dagesh forte* (ut apud Hebr.) *præcedente* (-) & terminatur in (··) aliquando etiam in (·) vel (-)

Pahel	Ithpahel
Præterit.	
(-) (·) פַּקֵּד	(·) (··) אִתְפַּקַּד
פַּקְּדַת	
פַּקֵּדְתְּ	
פַּקֵּדְתּ	
פַּקְּדֵת	
Pl.	
פַּקְּדוּ	
פַּקְּדָא	
פַּקֵּדְתּוּן	
פַּקֵּדְתֵּין	
פַּקֵּדְנָא	
Imperativ.	
(·) פַּקֵּד	אֶתְפַּקַּד
&c. פַּקְּדִי	
Futur.	
אֲפַקֵּד	אֶתְפַּקַּד
תְּפַקֵּד	
&c. תְּפַקְּדִין	

Dagesh sæpe ex literis shevatis excidit,

cidit, ut, יְשַׁמְּשׁוּנֵּהּ *ministrabunt ei*, Daniel 7. 10.

Infinit.

אִתְפַּקָּדָא פַּקָּדָא

Habet formam nominis Hebraici בַּקָּשָׁה *petitio.*

Particip.

מִתְפַּקַּד מְפַקַּד

Dan. 2.40. מְרָעַע *confregit*, est cum (ָ) ob guttural.

Nota. Ad formam P A H E L pertinent quadriliteræ; ut, תַּרְגֵּם *interpretatus est.*

R. 27. *Tertia Conjugatio Activa dicta* A P H E L, *plerunque mutat Hebræorum* ה *in* א, quod aliquando etiam reperitur in Hebraico sermone, אֶגְאַלְתִּי *inquinavi*, Jesa. 66. 1. אַבְרֵךְ *genua flecte*, Gen. 41. 2. Et superaddito Hebræorum ה, וְהֶאֱזְנִיחוּ & *abscedere facient*, Jesa. 19. 6.

Aliquando servat Hebræorum ה, ut, הַקְרְבוּהִי *adduxerunt eum*, Dan. 7. 13.

Passiva O P H A L *sequitur Hebræorum Hophal*: ut, הָחָרְבַת *desolata est*, Ezr. 4. 15. הָתְקְנַת *confirmatus sum*, Dan. 4. 33. הָנְחַת *dejectus*

ctus est, Dan 5.10.

Aphel.	Ophal.

Præterit.

Aphel.	Ophal.
(·) אַפְקֵד	אָפְקַד
אַפְקְדָא	
אַפְקֵדְתְּ תְּ	
&c. אַפְקְדֵת	

Dan. 2.25. est אַשְׁכַּחַת *inveni*, pro אַשְׁכְּחֵת

Imperativus.

אַפְקֵד

Futur.

Aphel.	Ophal.
(-) אַפְקֵד	אָפְקַד

Infinit.

אַפְקָדָא הַפְקָדָא אָפְקָדָא

Posterius א sequente substantivo mutatur in ת_ ut, לְהַנְזָקַת מַלְכִין *ad nocendum regibus*, Esr.4.22.

Partic.

מַפְקֵד

Nota. *Character temporis & conjugationis sæpe simul in Aphel manent*, ut, יְהוֹדְעוּ *notum facietis*, יְהַשְׁפִּל *dejiciet*, Dan. 7.24. מְהַחְצְפָא *festinans*, Dan.2.15. מְהַחֲתִין *repositi*, Esr. 6.1.

Et sic apud Hebr. יְהוֹשִׁיעַ *servabit*, יְהוֹדֶה *celebrabit*, unde Juda, &c.

CAP.

CAP. V.

De Verbis Quieſcentibus.

QUIESCENTIA PRIMA א

R. 28. IN *Futuro & Infinitivo Pehal*, א *radicale quieſcit in* (..) ut, יֵאמַר *dicat.* Ipſumque א ſæpe excipit, ut, לְמֵמַר *ad dicendum*, כְּנֵמָא *quaſi dicamus*, frequens apud Eſram, ubi א ſupprimitur & ר per א ſuppletur.

Et ſic apud Hebr. אֵהַב *diligam*, אֵזֵל *abibo*, תֵּזְלִי *digredieris*, תֵּחַד *adunabis*, וַיֵּתֵא *& venit*, מֵזִין *auſcultans.*

R. 29. *In Aphel*, א *tranſit in* י, *in Ophal, in* ו, ut, לְהוֹבָדָה *ad perdendum*, הוּבַד *perditum eſt.*

Exc. 1. אֲמַן in Aphel mutat א in (י) quieſcens, & aſſumit charact. Heb. ה, ut, הֵימִן *credidit.* מְהֵימַן *fidelis.*

2. אֲתָא *venit*, in Aphel mutat א in (י) mobile, in Ophal in (י) quieſc. ut, לְהַיְתָיָה *ad adducendum*, Dan. 5.2. וְהֵיתָיִת *& adducta eſt*, Dan. 6.17.

QUI-

QUIESCENTIA PRIMA (י)

Prima radicalis (י) *in Imperat. Futuro & Infinitivo Peal aliquando abjicitur*, ut, דַּע *scito.* R. 30.

Aliquando in Dagesh commutatur, ut, אִדַּע *sciam*, יִכֻּל *possit.*

Aliquando Dagesh resolvitur in נ, ut, וְאִנְדַּע *& sciam*, Dan.2.9.

In Aphel (י) *shevandum transit in* ו, ut, אוֹתֵב *sedere faciam.* R. 31.

QUIESCENTIA SECUNDA ו

Media radicalis ו *expungitur*, ut apud Hebr. R. 32.

At Ithpehal dageshat ת

Pehal.		Ithpehal.
	Præterit.	
קָם קָמַת		אִתְּקָם
קָמְתָּ קָמְתְּ		
קָמֶת		
	Imperat.	
קוּם קִים		אִתְּקָם

Futur.

אֲקוּם	אֶתְקָם
תְּקוּם תְּקוּמִי	תִּתְקָם
יְקוּם (*a*)	יִתְקָם (*a*)
(*a*) Esr. 5. 3. יְהָךְ *proficiscetur*, cum (ְ)	(*a*) Et cum (י) ut, יִתְזִין *alebatur*, Dan.4.12.

Infinit.

מְקָם	מִתְקָמָה

Irregulare לִמְהָךְ *ad proficiscendum*, Esr.7.13.

Benoni.

קָאֵם קָיְמִין	מִתְקָם
קָיְמָא קָיְמָן	

Nota. Benoni Pehal mutat ו in א, quod in plurali & genere fœmin. transit in (י) mobile. Proinde ista quæ scribuntur cum א, ut, דָּאֲרִין, וְאָעִין Masoritæ legunt per (י) mobile, דָּיְרִין *habitantes*, וְיָעִין *trementes*.

Manet tamen א fixum cum (ֲ) ut, קָאֲמַיָּא *stantes*, Dan.7.16.

Particip. Pehil קָם inde שֻׂמַת *posita est*.

Præ-

Præterit.

Aphel.	Ophal.
אֲקִים & הֲקִים אֲקִימַת &c.	הֲקִימַת *Consistere facta est*, Dan. 7. 4. retento (י) ex Aphel.

Imperat.

אֲקִים &c.

Futur.

אֲקִים & אָקִים

תְּקִים & תָּ

Et cum ה character. יְהָקִים *eriget*, Dan. 6. 15. יְהֲתִיבוּ *reverti facient*, Esr. 6. 5.

Infinit.

אֲקָמָא in affixione desinit in ות
Et cum ה pro א utrinque, לַהֲזָדָה *ad superbiendum*, Dan. 5. 20.

Benoni.

מְקִים & מְהָקִים *suscitans*, Dan. 2. 21. Et suppresso ה, מָרִים *extollens*, Dan. 7. 2.

QUIESCENTIA TERTIA
א, הָ, vel (י)

(Promiscuè tertia radical. א, ה vel (י) hic usurpantur, ut, חֲדָא & חֲדָה & חֲדִי *lætatus est.*)

 Ter-

R. 33. *Tertia Radical.* ה *vel* א *in medio syllabam terminans, mutatur in* (י) *quod in secundis personis movetur per* (-) *in primis quiescit in* (·) *vel* (··)

R. 34. א *vel* ה *in medio syllabam inchoans, unà cum puncto precedenti abjicitur. Et tunc quæ Hebraicè desinunt in* ו *ea Chaldaicè per* ו *efferuntur*, ut, הֲווֹ *fuerunt* pro הֲווּ Sic, וְאִשְׁתִּיוֹ & *biberunt*, Dan.5.2. Sic, תִּתְרְמוֹן *projiciemini*, Dan.3.15.

Nota. Quorum tertia radical. est (י) ea in pl.num.nudum saltem ו assumunt, ut, וְשְׁרִיו & *ceperunt* Dan.5.2.
Et sic apud Hebræos הִמְסִיו *liquefecerunt*, Jos. 14. 8.

Præterit.

Pehal,	Ithpehal.
גְּלָא גְּלִי	אִתְגְּלִי
(a) גְּלָת	
גְּלִית ־תָ	
גְּלִית ־ית	
Pl.	
גְּלוֹ גְּלִיו	
(b) גְּלִיתוֹן ־תוֹן	
(c) גְּלֵינָא	

Cum (··) מְנֵא *numeravit*, Dan.5.25.

(a) Ali-

(*a*) Aliquando expressum א, ut וּמְלָאת *& replevit*, Dan. 2. 35. Et pro (ּ) est (-) וּמְטַת *& pertigit*, Dan. 4.19.

(*b*) חֲזֵיתוּן *vidistis*, cum (י) quiesc. Dan.2.8.

(*c*) בְּעֵנָא *postulavimus*, Dan. 4. 23. suppresso (י) quod imitatur Heb. מָלֵתִי *implevi* pro לֵא Job. 32. 19.

Nota. Verbum שְׁתָה *bibit*, adsciscit hîc א per prothesin, ut, אִשְׁתִּיו *biberunt*, Dan.5. aliquoties.

Imperat.

אִתְגְּלִי — גְּלִי גְּלָא
גְּלוֹ גְּלְנָא

Futur.

אִתְגְּלֵי — אֶגְלֵא
תִּגְלֵא

Infinit.

אִתְגְּלָאָה — מִגְלֵא

Esr. 5. 9. לְמִבְנְיָא *ad ædificandum*, ubi א paragogic. & tertia radicalis transit in (י) Et compensato מ per Dagesh, לִבְּנֵא Esr. 5.3.& 13.

Benoni.

מִתְגְּלֵי — גָּלֵא גָּלַיִן
גָּלְיָא גָּלְיָן

Benoni in plurali mascul. desinit

instar Dualis , ut , בָּנַיִן *ædificantes*, at Dan. 4. 16. לְשָׂנְאָיךְ: *osoribus tuis*, retinet א.

Pehil.

גְּלִי גְּלַיִן

Sic שָׁרֵא *habitans*, בָּנֵא *ædificans*. Aliquando (:) dilatatur per (-:) ut, גְּלִי *revelatum est*, vel (..:) גֱּלִי Sic קֱרִי *lectum est*, Esr. 4.18.

Juxta hanc analogiam conjugatur

Pahel.	*Ithpahel.*	*Aphel.*
	Præterit.	
גַּלִּי גַּלֵּי	אִתְגַּלִּי	אַגְלִי
	Imperat.	
גַּלִּי	אִתְגַּלִּי	אַגְלִי
	Futur.	
אֲגַלֵּי	אֶתְגַּלֵּי	אַגְלֵי
	Infinit.	
גַּלָּאָה	אִתְגַּלָּאָה	אַגְלָיָה
	Particip.	
מְגַלֵּי	מִתְגַּלֵּי	מַגְלֵי

C A P.

CAP. VI.
De Verbis Defectivis.

DEFECTIVA PRIMA נ

PRima radicalis נ *deficit ut apud Hebræos*, ut, פוּק *egredere. Et post literas Heemanthi in Dagesh commutatur:* ut, Imper. Aph. אַתַּרוּ *defluere facite.* R.35.

Irregularia ſunt אֲחֵת *deſcendere fac*, Eſr.5.15. וְתַחֵת *& deſcendere facies*, Eſr.6.5. abſorpto dageſh.

GEM I·NANTIA SECUNDAM. R.36.

Geminantium altera deficit, eodem modo ut apud Hebræos, ut, דַּק ex דְּקַק *comminuit.*

Pehal. — Ithpehal.

Præterit.

דַּק דַּקְתָּ — אִתְּדַק

דַּקְתְּ

דַּקֵּת — (Differt à Quieſcentib. ſecundâ, per (-))

Pl.

דַּקּוּ

Excluſo Dageſh דָּקוּ *comminuta ſunt*, Dan.2.35.

Imper-

Imperativ.

דִּק דִּקִי דִּקוּ	אִתְּדַק

Futur.

אַדִּק תְּדִק	אִתְּדַק

Dan.2.40. תֵּרֹעַ *confringes*, cum ( ) ob indageshabilem.

Infinit.

מַדָּק	אִתְּדָקָא

Partic.

דָּק דָּקִין	מִתְּדַק
Aphel.	Ophal.

Præterit.

אַדִּק אַדִּקֵת אַדִּקְתְּ Irregulare est הַדֵּקֶת *contrivit*, Dan. 2. 34. & הַנְעֵל *introduxit*, Dan.2.25. resoluto נ in Dagesh.	הֻעַל *introductus est*, Dan. 5. 13. הֻעֲלוּ *introducti sunt*, ad analogiam Hebraici Hophal.

Imperat.

אַדֵּק

Sic הַעֲלְנִי *introducito me*, Dan.2. 24.

Futur.

Futur.

אַדֵּק

Infinit.

אַדָּקָא

Sic לְהֶעָלָה *ad introducendum*, *cum* (ֶ) ante guttural. Dan. 5. 7. & לְהַנְעָלָה Dan. 4. 3.

Particip.

מַדֵּק & מְהַדֵּק *conterit*, Dan. 2. 40.

C A P. VII.

De Literis Præfixis.

Literæ præfixæ apud Chaldæos sunt sex, ד, ה, & וְכְלֵב R. 37.

ה duntaxat est interrogantis, ut, הַצְדָּא *verumne*? Dan. 3. 14.

ד respondet Græcorum articulo ὁς, ὁ, τῦ.

Literæ וְכְלֵב eodem modo hîc sumuntur quo apud Hebr. nisi quod ו nunquam hîc convertit tempora.

CAP.

CAP. VIII.

De Affixis.

R. 38. *Affixa primæ personæ sunt*,

Sing. { ִי. nom. sing ַי. plural.
{ ַנִי. verbor. cum נ epenth. נַּנִי.

Plur. ָן, ַיָן, ָנָא, ָנָן Nomin. & Verb.

Affixa secundæ personæ,

Sing. ָךְ, ָיךְ. נָּךְ { masc.

Plur. כוֹן

Sing. ֵךְ.. ִכִי נַּךְ { fœm.

Plur. כֵן

Affixa tertiæ personæ,

Sing. ֵהּ.. נֵּהּ cum nomine pl. וֹהִי M.

Plur. הוֹן, הוֹם at נוּן. solis verbis.

Sing. ָהּ, נָּהּ. cum nom. plur. הָא F.

Plur. נֵּן נִין נֵין הֵן.

Nota. Quæ habent literam נ ante præcipuam literam affixi, verbis duntaxat affiguntur: Quæ habent (י) ante præcipuam literam Affixi, plur. nomin. conveniunt, ut, ָיךְ.

R. 39. *Propter Affixa*, ָא *afformativum mutatur in* ָת, *at* א *Emphat.* & ן *nota pluralitatis excluditur.*

Nota. אַב *pater*, ante affixa (excepto (י)) assumit ו ut, אֲבוּךְ *pater tuus.*

Irre-

Irregulare eſt אֲבָהָתִי *patrum meorum*, pro אֲבָהָתַי Dan.2.23.

Et, אִית vel אִיתַי *ſunt*, *eſt*, cum Affix. tertiæ perſ.facit אִיתוֹהִי *ſunt illi*.

CAP. IX.

De Mutatione Punctorum.

CReſcentibus literis, decreſcunt puncta, eodem planè modo ut apud Hebræos. Ideóque R. 40.

(ָ) ultimum in Regim.tranſit in (ַ)
(ֵ) ut apud Hebræos.
Omne (ַ) in (ְ)
Forma עַיִן in עֵין
Ex priori (ְ) fit (ִ) (ָ) vel (ֶ) &c.
In his & ſimilibus, Chaldæi cum Hebr. eaſdem Leges retinent.

Et hîc ad calcem Inſtitutionis hujus notabis, quod ן *paragogici uſus ſit creberrimus apud Chaldæos*, הָ *verò paragogicum rariſſimum*, ſecus quàm fit apud Hebræos.

FINIS.